

työväen kalenteri 1967

Suomen Sosialidemokraattinen Puoluetöimikunta

VAALIVOITON VUOSI 1966

Vanhan porvarienemmistöisen eduskunnan ja hallituksen viimeisiä elinaikoja ennen maaliskuun vaaleja leimasi yhä kärjekkäämmäksi muuttunut epäsopeus. Hallituksen tiedettiin pysyvän vain vaivoin koossa ja erimielisyydet useissa lakiesityksissä vaativat pääministeriltä kurinpalautustoimenpiteitä.

Hallituksen annettua budjettiinsa, 9,96 miljardia, arvostelivat sosialidemokraatit sitä ankarasti. Budjetissa oli ylitetty 13 prosentilla edellisvuoden ennätys. Maatalouden tuki ylitti 700 miljoonaa, verotuloja oli laskettu kertyvän 5 mrd. Sosialidemokraatit ennustivat budjetin merkitsevän myöhemmin 'kipeitä leikkauksia'. Esitetyt epäilyt olivat pikemmin optimistisiä kuin pessimistisiä, kävi ilmi sosialidemokraattien perittyä velkaisen rhaministerin salkun.

Marraskuun puolivälissä sosialidemokraattien oli pakko muistuttaa hallitusta sen talouspolitisesta vinosuuntauksesta, johon valtion budjettikaan ei näyttänyt tuovan mitään muutosta. Sos.dem. eduskuntaryhmä kokonaisuudessaan allekirjoitti välikysymyksen, missä kysyttiin, onko hallituksella mitään aikeita muuttaa talouspolitiikkaansa. Välikysymyksessä todettiin hallituksen siirtäneen tuleville vuosille noin 3 mrd. taloudellisia velvoituksiaan. Hallitus ilmoitti kuitenkin vastauksessaan harjoittavansa entistä talous- ja sosiaalipolitiikkaa, minkä vuoksi yhtynyt vasemmisto esitti hallitukselle epäluottamuslausetta. Hallitus pysyi kuitenkin pystyssä äänin 110—85.

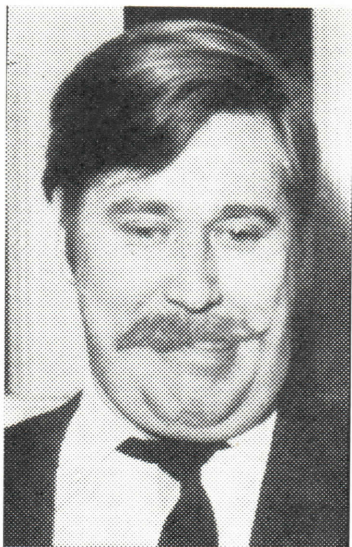
Välikysymyksen keskustelussa sosialidemokraatit esittivät vaatimuksen vaalien järjestämisestä mahdollisimman pian. Tällainen vaatimus torjuttiin siitä huolimatta, että huhut hallituksen epäsovusta pitkin syksyä vahvistuivat. Joulukuun 10. päivänä pääministeri Virolainen kysyi kaikilta hallitusryhmiltä, mitä mieltä ne ovat vaalien järjestämisestä jo maalisi-

kuussa. Sosialidemokraatit ilmoittivat heti kannattavansa ehdotusta. Neljä päivää myöhemmin hallitus antoi esityksensä eduskuntavaalien pitämisestä maaliskuun 20–21. päivinä. Laki hyväksyttiin nopeasti ja yksimielisesti. Laki vaalirenkaista oli samanaikaisesti esillä, mutta monien vaiheiden jälkeen se sekä hyväksyttiin mutta samalla kuitenkin äänestettiin yli vaalien.

Eduskunta joutui syksyn ja talven kuluessa painiskelemaan erityisesti korkeakoulukysymyksissä. Ei päivää ilman uutta yliopistoa oli pysyvä vitsi eduskunnan kahvilassa. Suureksi kiistakapulaksi muodostuivat myös kehitysaluelait ja erityisesti niiden mielivaltaiset rajat. Poliittisen sensaation järjesti eduskunta, valtiovarainvaliokunnan tarkastusjaoston toimissa aloitteentekijänä, vaatimalla VR:n johdossa 'henkilöjärjestelyjä'. Tätä eduskunnan lausumaa seurasi monivaiheinen tapahtumien ketju, jonka tuloksena VR:n pääjohtaja vapautettiin tehtävästään kesällä 1966. Eduskunta oli sitä mieltä, että pääjohtaja Aallon ja eduskunnan suhteet olivat huonontuneet siinä määrin, että eduskunnan arvovaltaa oli jo horjuttettu. Hallitus ei yrityksistään huolimatta saanut taivutetuksi eduskuntaa lievempään lausumaan. Skandaalin huipentuma oli kun pääjohtaja Aalto lähetti kirjallisella määräyksellä VR:n poliisit eduskuntaan kyselemään rautatiehallituksen istunnossa nauhoitettuja nauhoja. Eduskunnan oikeusasiamies

Rautatiehallituksen pääjohtaja vaihtui, Erkki Aalto vapautettiin eduskunnan esitettyä henkilöjärjestelyjä VR:n johdossa ja rautatiehallituksen pääjohtajan virkaa hoitamaan määrättiin kansliapäällikkö Esko Rekola, joka myöhemmin nimitettiin pääjohtajaksi.

Kirjailija Hannu Salama oli vuoden Jumalan pilkkaaja.

Kansanpuolueen Juho Tenhiälä vaihtoi vihreälle ja loikkasi maalaisliitto-keskustaan.

puuttui asiaan. Kun oikeuskansleri vielä antoi laajan selvityksen VR:n hallinnon epäkohdista oli eduskunnan ja VR:n johdon seitsenvuotinen sota päättynyt eduskunnan voittoon. Uudeksi pääjohtajaksi nimitettiin kansliapäällikkö Esko Rekola.

Istuntokauden toinen suuri sensaatio oli kirjailija Hannu Salaman asettaminen syytteeseen jumalanpilkasta vanhentuneiden uskontorikospykälien nojalla. Asiasta käytiin eduskunnassa vilkas keskustelu ensin kokoomuksen asiaa koskevan eduskuntakyselyn että myöhemmin lainuudistuksen yhteydessä. Hallitus antoi lokakuun puolivälissä esityksen uudeksi uskonrauhalaiksi, mikä merkitsi Jumalan nimen poistamista rikoslaista. Lain mukaan olisi rangaistava ei jumalanpilkkaaja vaan se, "joka julkisesti törkeällä tavalla herjaa tai häpäisee sitä mitä Suomessa toimivassa uskontokunnassa pidetään pyhänä". Samalla esitettiin poistettavaksi ikivanhat sapattirikokset, joilla tuomittiin rangaistukset erilaisista sunnuntaitoista. Kokoomuksen taholta jätettiin heti rinnakkaisaloite, missä haluttiin Jumala pysyttää edelleen rikoslaissa. Eduskunnan lakivaliokunta otti lain tunnollisesti käsittelyyn huomatakseen pian, ettei lailla ollut mitään menestymisen mahdollisuuksia vaalien alla. Eduskuntaa painostettiin mm. 33 000 henkilön adressilla samalla kun laestadiolaiset uhkasivat

äänestyslakolla. Valiokunta taipui ja keskeytti asian käsittelyn. Paasion hallitus on yrittänyt onneaan ja antoi saman esityksen uudelleen syyskuussa 1966. Se ei tosin enää ehtinyt auttaa kirjailija Hannu Salamaa — hän sai viikko pari lain antamisen jälkeen Jumalan pilkasta kolmen kuukauden ehdollisen vankeusrangaistuksen.

Eduskunta kävi vaaleja edeltäneellä istuntokaudellaan kovan korkeakoulutaistelun, missä puoluerajatkain kaatuivat vaaliipiirijattelun tieltä. Itä-Suomen yliopistokysymys ratkesi lopulla tavalla, joka tuskin tyydytti ketään. Hallitus näet teki 'kolmikantasopimuksen' esittämällä yliopistokaupungeiksi Lappeenrantaa, Kuopiota ja Joensuuta. Lappeenranta tulisi teknillisen opetuksen tyyssijaksi, Kuopio lääketieteellisen ja Joensuu humanistisen. Eduskuntakäsittelyssä savolaiset kuitenkin saivat Kuopion yliopistoa koskevaan lakiin sanamuodon, jonka katsottiin edellyttävän nimenomaan Kuopion korkeakoulun kehittämistä monipuolisemmaksi yliopistoksi. Oulun yliopiston sijoituspaikasta käytiin ankara kamppailu, missä hallitus joutui perääntymään. Hallitus oli näet esittänyt yliopiston paikaksi Haukipudasta (äänestys hallituksessa keskustapuolue + ministeri Tenhiälä tämän puolesta) mutta eduskunta piti pintansa ja Oulun yliopisto rakennetaan nyt Ouluun. Vuosikausia heitteillä ollut Oulun yliopisto on nyt vähitellen saamassa kovaa maata jalkojensa alle — se on yliopistohankkeissa ykköstilalla myös hallituksen ohjelmassa. Yliopistojen tulvasta tehtiin YKK:sta yliopisto, samoin Jyväskylän kasvatusoppillisesta. Tampere sai myös teknillisen korkeakoulun.

Täydellisen yllätyksen politiikassa järjestivät Suomen kansanpuolue ja Vapaamielisten liitto solmimalla avioliiton. Uusi puolue, Liberaalinen Kansanpuolue: perustettiin vielä syyskuuden 1965 aikana. Sen puheenjohtajaksi tuli kansanpuolueen edustaja, prof. Mikko Juva. Yhdysmieshankkeen takana ollut ajatus suuresta voimien kokoamisesta tulevaisuuden vaaleissa kärsi ainakin tällä kertaa täydellisen haaksirikon. Vanha kansanpuolue sai eduskuntaan vain neljä edustajaansa entisen 14 asemasta ja menetti samalla keskustapuolueelle entisen tukipylväänsä, ministeri Juho Tenhiälän.

Eduskunnan loppuruuhkan suurinpiiriin lakiesityksiin on luetava 40-tuntisen työviikon aikaansaaminen. Tämä lakiesitys perustui työmarkkinajärjestöjen sopimukseen ja sen mukaan toteutetaan 40-tuntinen työviikko asteittain vuoteen 1970 mennessä. Keskustapuolueen eduskuntaryhmästä äänesti puolet lain hylkäämisen puolesta. Laki hyväksyttiin äänin 162—33, eivätkä keskustapuolueen edustajat onnistuneet yrityksessään saada lakia lepäämään yli vaalien.

Eduskunta joutui vaalien alla loppuruuhkaan. Se ehti tuhansista asioistaan käsitellä murto-osan, mm. hallituksen 'vaalipaketin', missä olivat kuuluisat kehitysaluelait, virkamiesten eläkelaki sekä uudet asuntolait. Kehitysaluelaeista käytiin kova taistelu ja hallituksen esityksen rinnalle tuli joikko aloitteita. Pisimmälle mantiin aloitteessa, jossa koko maa olisi julistettu ensimmäisen tai toisen luokan kehitys-

alueeksi. Kovin kamppailu käytiin Vaasan läänistä, joka lais-
sa puolitettiin. Tämän päätöksen sanottiin pudottaneen muu-
taman hallituspuolueen kansanedustajankin uusissa vaaleis-
sa. Kehitysalueillaista eduskunta myönsi kehitysalueeksi las-
kettavien kuntien uus- ja laajennusteollisuudelle valtion tukea
vero- ja korkohelpotuksin. Asuntotuotantolaeissa vasemmisto
ei saanut läpi omia ehdotuksiaan, vaikka se arvostelikin hal-
lituksen esitystä hyvin kärkevästi. Uuden lain mukainen
asuntohallitus pääsi aloittamaan joulukuussa 1966. Hallitus
jätti antamatta maataloustulolain ja suoritti hyvityksen van-
han lain perusteella. Valiokuntavaiheesta valmistui vaalien
alla alkoholilaki, joka jäi käsittelemättä. Eduskunta päästet-
tiin myös vaalilomalle ja se tuli vaalien jälkeen käytännöllis-
esti katsoen vain puhdistamaan pöytälaatikkonsa.

Vaalivuosi aloitettiin kiireellisillä vaalivalmisteluilla. Tasa-
vallan presidentin kirje pääjohtajille toivomuksella vetäytyä
eduskuntatyöstä syrjään herätti suurta huomiota. Kehoitusta
noudatti kokoomuksen Erkki Tuuli, sen sijaan keskustapuolue-
en V. J. Sukselainen (sittemmin ryhmän puheenjohtajaksi
valittu) ja Urho Kähönen sekä sos.demien Olavi Lindblom
jättivät valinnan kuitenkin kansalle. Kummatkin viimeaini-
tut jäivät varamiehiksi.

aValitaisteluun jäi vain kolmen kuukauden aika, mutta se
käytiin sitä kiihkeämmin. Televisio näytteli vaalitaistelussam-
me ensimmäisen kerran merkittävämpää osaa. Uutta vaali-
mainontaa edusti myös pääministerin kirje jokaiseen kotiin
sekä ulkoministerin äänilevy. Suosittuja vaalitulaisuuksia oli-
vat eri puolueiden väittelytilaisuudet.

Kuukautta ennen vaaleja sosialidemokraattien puolueuue-
vosto piti kokouksen, missä se ilmoitti puolueen olevan val-
miin 'uudistuspolitiikan johtoon'. Vaalitaistelussa socialide-
mokraatit saivat toistuvasti vastata kysymykseen, kenen
kanssa ne aikovat mennä vaalien jälkeen hallitukseen, ja en-
nen kaikkea hyväksyvätkö he kommunistit hallitukseen. Puo-
luepuheenjohtaja korosti kaikissa yhteyksissä, että socialide-
mokraatit säilyttävät toimintavapautensa eivätkä tee kenen-
kään kanssa sitoumuksia.

Socialidemokraatit esittivät vaalien aattopäivinä sosiaalista
oikeudenmukaisuutta ja taloudellista turvallisuutta takaavan
kahdeksan kohdan ohjelmansa, mistä tuli vaalitaistelun lop-
purynnistyksen kiihkeimpiä keskusteluaiheita. Kun socialide-
mokraatit ottivat hallitusohjat käsiinsä, oli kuuluisa kahdek-
san kohdan ohjelma se oljenkorsi, mihin oppositiopuolueet
propagandassaan tarttuivat. Hallituksen mahdollisuudet saada
nopeasti myönteistä aikaan kilpistyivät edeltäjien jättämään
maksamattomien laskujen vuoreen.

Vaaleissa socialidemokraatit saivat ennenäkemättömän voi-
ton. Sos.dem. puolue keräsi 645 229 ääntä, sillä oli lähes 150 000
äänen etumatka seuraavaan puolueeseen. Socialidemokraat-
tien paikkaluku nousi 38:sta 55:een ja se nousi eduskunnan
suurimmaksi ryhmäksi oltuaan suuruusjärjestyksessä kolmas
edellisessä eduskunnassa. Eduskunnasta tuli vasemmistovoit-
toinen numeroin 103—97. Muiden puolueiden ääni- ja paikka-

määrät muodostuivat seuraavaksi: keskustapuolue 49 (—4) ja ääniä 504 861, SKDL 41 (—6) ja ääniä 502 772, kokoomus 26 (—6) ja ääniä 327 225, ruotsalainen kansanpuolue 12 (—2) ja ääniä 141 688, Liberaalinen kansanpuolue 9 (—5) ja ääniä 154 077, SKDL:n kanssa vaaliliitossa ollut TPSL 7 (+5) ja ääniä 61 215 sekä Pientalonpojat 1 (+1) ja ääniä 23 668. Syysistuntokauden alkaessa siirtyi kansanedustaja Tenhiälä liberaaleista keskustapuolueeseen.

Vaalien jälkeen presidentti Kekkonen antoi sos.dem. puolueen puheenjohtajalle tehtäväksi luodata hallitusnäkymiä. Presidentin ajatus kaikkien puolueiden yhteishallituksesta kariutui alkuunsa. Keskustapuolue suhtautui torjuvasti hallitusvastuun ottamiseen ja korosti haluavansa pysytellä 'lojaalissa oppositiossa'. Uuden eduskunnan kokoonnuttua saivat hallituseuvottelut jälleen vauhtia presidentin annettua nyt puemieheksi valitulle Rafael Paasiolle hallituksen muodostajan tehtävän. Hallituseuvotteluista tuli pitkälliset ja sitkeät — vasta runsaasti kaksi kuukautta vaalien jälkeen maassa oli uusi hallitus. Paasion hallitus nimitettiin toukokuun 27. päivänä ja siihen tuli 6 sosialidemokraattia, 5 keskustapuolulaista, 3 SKDL:n ministeriä sekä yksi TPSL:n ministeri. Paasion hallituksella, joka on maamme 50. hallitus, on takanaan eduskunnassa 153 edustajaa sekä 47:n edustajan oppositio. Hallituksella on myös määräänemmistö, joka antaa sille mahdollisuuden kauaskantoisten lakien läpiviemiseen.

Hallituseuvotteluissa sosialidemokraatit kiinnittivät erityistä huomiota uuden hallituksen taloudellisiin mahdollisuuksiin. Valtion talous osoittautui oletettua heikommaksi. Hallitusohjelma syntyikin pitkällisen kompromissin tuloksena. Erityisesti sen maataloustuloa koskeva kohta aiheutti sosialidemokraateissa arvostelua. Puolueenvosto hyväksyi kuitenkin hallitusohjelman äänin 24—13.

Uusi hallitus ei ehtinyt vielä kunnolla asettua tuoleilleen, kun oikeisto teki sille välikysymyksen oikeusministeri Aarre Simosen nimityksen johdosta. Kokoomus ei pitänyt oikeusministeriä tunnetusti hyvämaineisena, mitä ominaisuutta hallituksen edustajalta vaaditaan. Hallitus sai kuitenkin luottamuslauseen äänin 144—45.

Heti kesäkuussa hallitus sai esimakua hallitsemisen ihanuudesta. Valtion tyhjä kassa huusi rahaa ja hallitus ratkaisi korottamalla tupakkaveroa, jatkamalla autoveroa sekä nostamalla bensiiini- ja dieselöljyn valmisteveroa. Nämä verolait saivat nimen "Koiviston juhannuspaketti" ja suuren haukun. Myönteisempää oli hallituksen esittämä perhe-eläkelaki, joka TEL:n puitteissa oli tarkoitettu tulevaisuuteen voimaan vuoden 1967 alusta. Vielä hallitus esitti kaikkein vaikeimmassa taloudellisessa asemassa olevien kansaneläkkeensaajien asemaa helpotettavaksi kaksinkertaistamalla tukilisiä sekä esittämällä puolen tukilisen järjestelmää eläkkeensaajille, joilla on rajoitetusti tuloa tai omaisuutta.

eKsä oli poliittista hiljaiseloa, hallitus paneutui budjettiin ja sai lokakuun alkuun mennessä lähes 8 miljardin esikoisensa markkinoille. Siellä oli kovina lääkkeinä veronkorotuksia ja

niiden 'pehmusteena' mm. lapsilisien korotus. Kesän aikana aiheutti valtionvarainvaliokunnan tarkastusjaosto melkoisen uutispommin tarttumalla lakisääteisiin vakuutuksiin ja ehdottamalla vakuutusalojen valtiolle siirtymisen tutkimista. Tarkastusjaosto, joka oli edelliskesänä kirkastanut kilpeään VR:n epäkohtien puhdistamisessa, hallitsikin budjettia odoteltaessa poliittista uutiskenttää. Lakisääteisen liikenne- ja tapaturmavakuutuksen tutkiminen, valtion vakuutuslaitoksen perustaminen sekä vakuutusyhtiölainojen hankkiminen, sai enemmistön kannatuksen. Oppositio sai puolestaan tervetulleen aiheen paisuteltuihin sosialisointi-keskusteluihin.

Hallitus, jonka budjettiesitys joutui ankaran arvostelun kohteeksi lupaa valoisampaa aikaa vuoden tähtäimellä, mikäli hallitukselle annetaan armoa ja hengähdysaikaa panemalla deltäiäänsä premmin maan asiat kuntoon.

TUULIKKI ALKIO

PAASION HALLITUS

**Pääministeri
Rafael Paasio (sd)**

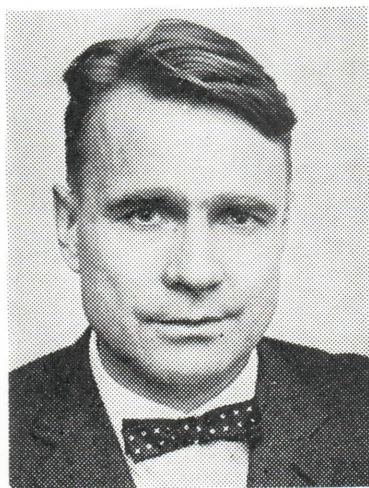
Ulkoministeri
Ahti Karjalainen (k)

Oikeusministeri
Aarre Simonen (tpsl)

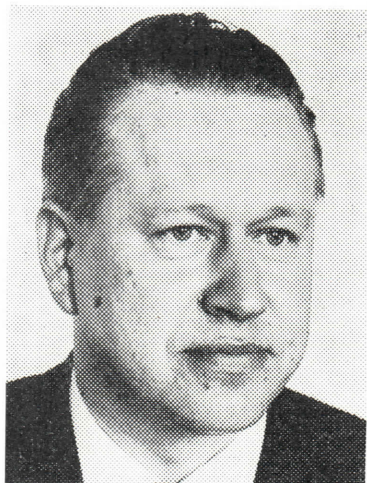
Sisäministeri
Martti Viitanen (sd)

Valtiovarainministeri
Mauno Koivisto (sd)

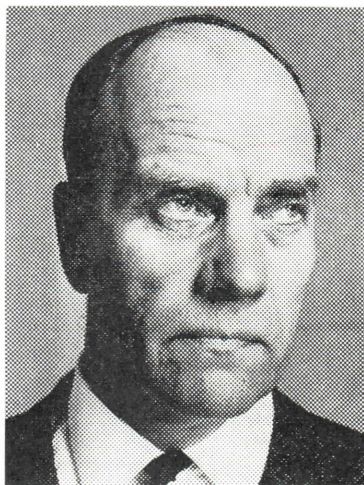
II valtiovarainministeri
Ele Alenius (skdl)

Puolustusministeri
Sulo Suorttanen (k)

Opetusministeri
Reino Oittinen (sd)

Maatalousministeri
Nestori Kaasalainen (k)

II maatalousministeri
Lars Lindeman (sd)

Kululaitosministeri
Leo Suonpää (skdl)

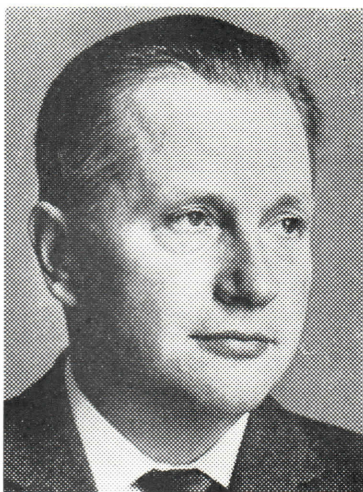
II kulkulaitosministeri
Niiio Ryhtä (k)

Kauppaministeri
Olavi Salonen (sd)

Sosiaaliministeri
Matti Koivunen (skdl)

II sosiaaliministeri
Esa Timonen (k)

Kuvalaatat ja matriisit

nopeasti

Lähes 60 vuoden kokemuksella

oy Kuva AB

Annank. 31 — 33 C

Puh. 63 65 07

" 63 17 68

Maamme talous v. 1966

Tilastonumeroin punnittuna vuosi 1965 oli voimakkaan taloudellisen kasvun kautta. Teollisuustuotannon määrällinen lisäys oli silloin 6 % ja kokonaistuotanto, jota laskettaessa otetaan huomioon kaiken aineellisen tuotannon lisäksi myös palveluselinkeinojen aineeton tuotanto, lisyntyi noin 4.9 % eli keskimääräistä enemmän, kun tarkastellaan viimeksi kulu-
nutta kymmenvuotiskautta kokonaisuutena.

Vuoden 1965 lopulla talouselämän pyörien vauhti kuitenkin alkoi tuntuvasti hidastua, ja vuosi 1966 jää tilastoihin edeltä-
jäänsä tuntuvasti heikompana talousvuotena. Ennakkoarvioi-
den mukaan — lopulliset tiedot saadaan vasta paljon myö-
hemmin — teollisuustuotannon määrällinen kasvu jää noin 4
prosenttiin ja kokonaistuotanto keskimääräistä tuntuvasti vä-
häisemmäksi, jonnekin 3 prosentin paikkeille. Kyseessä on
selvä taantuma ja ajanjaksoa on luonnehdittava matalasuh-
danteeksi.

Useimmiten meidän maamme talouselämän vaihtelut niin
hyvään kuin huonoon suuntaan myötäilevät taloudellisen läm-
pötilan muutoksia niissä maissa, joiden kanssa olemme kaup-
pamme välityksellä kiinteässä vuorovaikutuksessa. Tällä ker-
taa ei suhdannetaantumien alkusysäys kuitenkaan ole tullut
rajojemme takaa. Näihin asti on taloudellisen kasvun vauhti
ja kansainvälisen kaupan vilkkaus niissä maissa, joilla on
suurin vaikutus oman maamme talouskehitykseen, ollut suh-
teellisen hyvä ja vientituotteittemme kysyntä tyydyttävä. Vai-
keutemme ovat sisäsyntyisiä, lähtöisin omasta taloudestamme.
Olemme saaneet itsellemme todistetuksi, että voimme omassa
maassamme saada aikaan matalasuhdanteen silloin, kun
muualla on korkeasuhdanne. Lähtitulevaisuudessa voi yritettä-
väksemme jäädä paljon vaikeampi tehtävä: saada aikaan
noususuhdanne silloin kun ulkoa päin tulee epäedullisia vai-
kutteita ja vientimme edellytykset heikkenevät.

Eräänlaisena aksioomana no meillä pidetty sitä, että vuo-
tuisen kokonaiskasvun tulee olla noin 4.5 prosenttia voidak-
semme pitää yllä täystyöllisyyttä ja säilyttää tuotanto taso
sellaisena, että kykenemme pitämään maksutaseen tasapai-
nossa. Ei ole laisinkaan varmaa, että mainittu olettamus pitää
paikkaansa. Vuosina 1954—62 on kokonaistuotantomme lisää-
ntynyt suunnilleen tavoitellulla vauhdilla eli keskimäärin 4.2
prosenttia vuodessa ja silti on olemassa selviä merkkejä siitä,

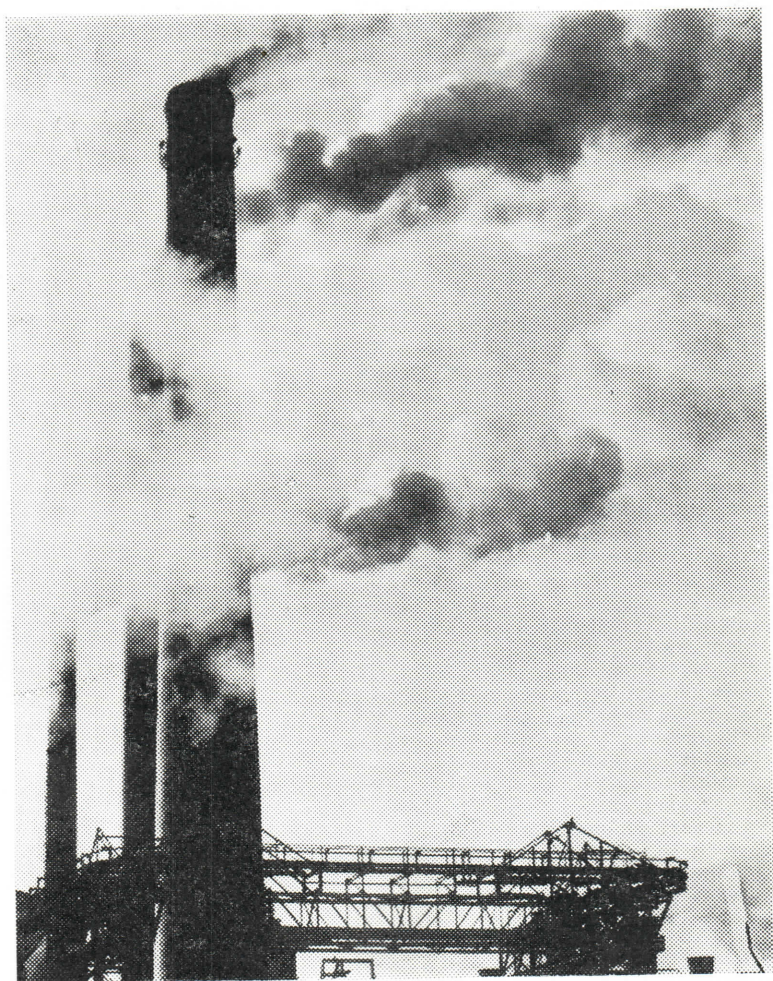
että taloudellinen kasvu on ollut riittämätön. Emmé enää vuodesta 1960 lähtien ole kyenneet omalla työllämme ja sen aikaansaannoksilla maksamaan niitä tavaroita ja palveluksia, joita tarvitsemme ulkomailta tuotantomme ja kansamme elintason säilyttämiseksi ja kohottamiseksi. Jo kuuden vuoden ajan maksutase on ollut alijäämäinen; olemme syöneet aikaisemmin hankittuja pääomia ja eläneet velkaa tehden. Täystyöllisyys on voitu säilyttää vain sen ansiosta, että työvoimaa on jatkuvasti muuttanut maasta. Jos taloudellisen kasvun keskimääräinen vauhti on kuluneena kymmenvuotiskautena ollut liian vähäinen, on sen hidastumista nykyiselle tasolle pidettävä oireena talouttamme jäytävästä sairaudesta.

Taloutemme epätydyttävän kehityksen ensisijaiset syyt ovat lähtöisin kahdesta, toistensa kanssa kiinteässä yhteydessä olevasta tekijästä: maksutaseen jatkuvasta alijäämäisyydestä ja valtiontalouden huonosta tilasta.

Valuuttavaranto on vähitellen kutistunut määrään, joka peittää vain runsaan kuukauden tuonnin. Tämä on pakottanut valtionpankin harjoittamaan kireää rahapolitiikkaa, jota on toteutettu asettamalla rahalaitosten luotonannolle enimmäisrajoja ja tiukasti säännöstelemällä niiden luotonsaantia keskuspankilta. Rahamarkkinoiden kireyttä ja investointipääomien niukkuutta on lisännyt valtion rahapula. Voidakseen vastata lisääntyneistä menoistaan valtion on usean vuoden ajan kiristänyt sekä välitöntä että välillistä verotusta ja on sen lisäksi ammentanut rahamarkkinoilta lyhyt- ja pitkäaikaisia lainoja, joiden antajina ovat olleet yksityiset henkilöt, postisäästöpankki, muut rahalaitokset, vakuutuslaitokset ja liikeyritykset. Vuonna 1965 tällaisten lainojen yhteismäärä oli noin 560 miljoonaa markkaa ja v. 1966 jokseenkin saman verran. Niin kauan kuin korkeasuhdanne jatkui, kuten oli laita v. 1965, kansantalous on häiriöttä kestänyt näiden deflatoristen toimenpiteiden vaikutuksen ja ne ovat olleet suhdannepoliittisesti puolustettavissa hillitessään liiallista kysyntää. Mutta silloin kun taloudellinen kasvu on hidastunut, kireä rahapolitiikka, valtion toimesta tapahtuva rahamarkkinoiden lypsäminen ja veronkorotukset muodostuvat vaikutuksiltaan talouselämää kuristavaksi ja saavat aikaan lamailmiöitä. Tällaiseen vaiheeseen olemme nyt tulleet.

Joskin sisäsyntyisen suhdannetaantumana ensisijaisena aiheuttajana voi pitää deflatorista talouspolitiikkaa, jonka on sanellut huoli valtiontaloudesta ja maksutaseesta, epäedullisen kehityksen perussyyt ovat syvemmillä. Valtiontalouden heikkous ja maksutaseen alijäämäisyys ovat nekin sairauden oireita eivätkä sen syitä.

Olemme taloudellisessa kehityksessämme ilmeisesti ohittaneet vaiheen, jolloin taloudellinen kasvu saatiin helposti aikaan ottamalla käyttöön verrattain pieniä investointeja vaatineet luonnonvarat, jollaisia ovat etenkin olleet meidän metsämme. Taloudellisen kasvun pitäminen sellaisessa vauhdissa, jota avoimen talouden niveltyminen maailmantalouteen edellyttää, vaatii meiltä tähän asti suurempia ponnistuksia teol-

listumisen edistämiseksi. Teollistumisen nykyinen kulku on yksinkertaisesti liian hidas. Voimavarojemme tähän astinen käyttökaava on väärä ja niukkojen investointipääomien jakaantuminen kaipaa tarkistusta. Meidän maassamme on liian suuri osa investoinneista ohjattu liian huonosti tuottaviin kohteisiin ja sellaiset tuotannonalat, joilla on parhaat kasvuedellytykset ja joiden kansantaloudellinen tuottavuus on suurin, ovat saaneet osakseen liian vähän huomiota. Tietoisuus tästä tosiasiaista tunkeutuu nyt vähitellen esiin ja olemme tulossa talouspoliittiseen murrokseen. Teoiksi tämä tietoisuus ei kuitenkaan ole vielä voinut muuntua, sillä eduskunnassa, hallituksessa ja muissa talouspolitiikkaa muotoilevissa valtion elimissä on vielä liian suuri vaikutusvalta niillä ryhmillä, joiden sydän riippuu sitkeästi kiinni vanhoissa agraariunelmissa, vaikka suu jo puhuukin teollistumisen välttämättömyydestä.

Teollistumisen hitauden perussyynä ja yhtenä merkittävänä osasyynä valtiontalouden vaikeuksiin sekä maksutaseen alijäämäisyyteen on meidän maassamme sodanjälkeisinä vuosina noudatettu maatalous- ja metsäpolitiikkaa, jonka käännettä ei vieläkään ole saatu aikaan. Ovathan eräät hallitussopimukseen otetut pykälät takeina siitä, että tähän astisen politiikan olennaiset piirteet säilyvät toistaiseksi ennallaan.

Vuonna 1966, jolloin työpalkkojen nousu oli pitkäaikaisten työehtosopimusten nojalla jäädytetty tietyn, suhteellisen pienen nousun rajoihin, maataloudelle myönnetty kokonaisuudessaan noin 140 miljoonan markan kompensatio ja sen aiheuttama kuluttajahintojen kohoaminen lisäsi noudatetun deflatorisen talouspolitiikan aiheuttamaa kontraktiivista vaikutusta. Elintarvikkeiden hintojen nousuun imeytyi entistä suurempi osa ennallaan pysyvästä ostovoimasta, ja täten supistui muihin kohteisiin suuntautuva kysyntä. Suhdannetaantumana aikana tällä seikalla on ollut epäedullinen vaikutus tuotantoon ja työllisyyteen, joskin samalla tietenkin on vähentynyt myös ulkomaisiin tavaroihin kohdistunut kysyntä.

Maatalous- ja metsäpolitiikkamme pahimpana seurauksena ei kuitenkaan yleensä — vaikka näin olikin laita v. 1966 — ole ollut sen kuluttajahintoja nostava vaikutus. Pahempia ja kauaskantoisempia ovat olleet noudatetun politiikan yleiset kansantaloudelliset seuraukset, jotka ilmenevät syksyllä 1965 alkaneessa suhdannetaantumassa. Maatalouden tuki, joka vaatii noin seitsemännennen osan valtion kaikista menoista, on yhtenä syynä valtiontalouden jatkuviin vaikeuksiin. Omaksuttu ja erityisesti maataloustulolakien ilmentämä periaate, jonka mukaan maataloudessa työskentelevän väestön tulee elinkeinon rationalisoiomisasteesta ja kansantaloudellisesta kannattavuudesta riippumatta saada samanlainen toimeentulo, jonka muut elinkeinot kykenevät antamaan niiden palveluksessa oleville työntekijöille, on ollut maatalouselinkeinon rationalisoinnin vahvana jarruna. Maatalouden rakenteellinen rationalisointi tilakoon suurentamisen tietä ei meillä ole vielä edes alullaan. Siihen ei ole ollut taloudellista pakkoa, koska tulo-taso on lakisääteisesti subventioiden ja hinnankorotusten

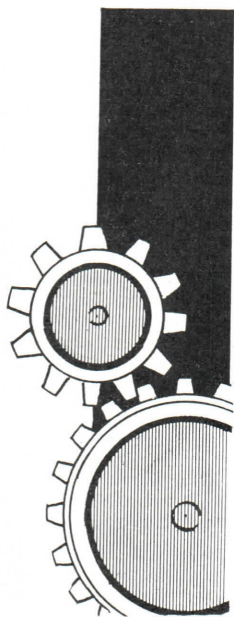
avulla turvattu nykyistenkin olosuhteiden vallitessa. Noudatettua hintapolitiikan seurauksena on sitä paitsi saatu aikaan liikatuotannon yhä vaikeammin ratkaistava pulma, joka v. 1966 erityisesti koski rehuviljaa jo vanhastaan tuttujen maitotaloustuotteiden ja kananmunien liikatuotantopulmien lisäksi. Myös metsätalouden puolella kyseessä oleva talouspolitiikka on aiheuttanut haitallisia vaikutuksia, jotka saivat v. 1966 kärjistyneen luonteen ja haittasivat tuotantoa. Sitä mukaa kun maataloustuotteiden hintoja on kuluttajien ja veronmaksajien kustannuksella jatkuvasti nostettu, ovat metsiä omistavat tilalliset tulleet yhä suuremmassa määrin riippumattomiksi metsänmyyntituloista ja ovat voineet nostaa myös kantohintaa tarjontaa säätelämällä. Suurempien maatilojen kannattavuus on turvattu pelkästään maatalouden avulla, joten niiden omistajat voivat pidättäytyä metsänmyynnistä, elleivät kantohinnat ole heidän toivomallaan tasolla, joka suuresti ylittää raakapuun hinnat meidän kanssamme puunjalosteiden viejinä kilpailevissa maissa. Sen ohella on yksityisten metsänomistajien monopoliasemaa valtiovallan toimenpitein jatkuvasti vahvistettu siirtämällä valtion metsiä yksityisten haltuun. Laajat alt valtionmetsiä ovat edelleenkin yksityistä omistajaa odottamassa ja siitä syystä hakkuukieltöjen alaisina, vaikka monissa tapauksissa metsänhoidollisetkin näkökohdat puoltaisivat lisähakkuuta ja vaikka esimerkiksi sahateollisuus potee niin ankaraa raaka-aineen puutetta, että se on vuoden 1966 aikana joutunut tuomaan Ruotsista tukkipuita Etelä-Suomeen saakka.

Kysymys puuraaka-aineesta muodostuikin v:n 1966 lopulla erittäin polttavaksi. Kesäkuun loppuun mennessä oli silloin päättäneenä hakkuukautena markkinapuuta hakattu 15 prosenttia vähemmän kuin edellisenä kautena, ja tukkipuiden osalta vähennys oli peräti 25 prosenttia. Kesän ja syksyn kuluessa eivät hakkuut elpyneet. Yhä tiiviimmin rengastuneet metsänomistajat eivät olleet tyytyväisiä siihen kantohintojen tasoon, joka määräytyi puunjalostustuotteiden kansainvälisillä markkinoilla vallitsevista hinnoista ja pyrkivät rajoittamaan puun tarjontaa. Vuoden lopulla olimme tilanteessa, jossa Suomi noudattamansa maatalous- ja metsäpolitiikan seurauksena alkoi tärkeimpien vientituotteittensa osalta hinnoitella itseään pois maailman markkinoilta.

Näin on kaiken lisäksi tapahtunut ajankohtana, jolloin maailmankaupan lisäksi alkavat ainakin eräiden, meidän kannaltamme tärkeiden maiden osalta hämärtyä. Vuoden lopupuoliskolla ilmeni merkkejä siitä, että Englannissa, meidän metsäteollisuutemme tuotteiden suurimmassa ostajamaassa, oli odotettavissa pitkäaikainen laskusuhdanne, jonka edäedullisten vaikutusten saattoi arvioida ulottuvan kaikkiin Efta-maihin. Ei ollut varmuutta siitäkään, että Yhdysvalloissa jo kuusi vuotta kestänyt nousukausi enää jatkuisi heikentymättömänä vuoden 1967 aikana. Vuodenlopun näkymät antoivat aihetta päätelmiin, että vientiedellytyksemme olivat kokonaisuutena katsoen kehittyvässä heikentyvään suuntaan ja että ajau-

duimme ulkomaisen suhdannekehityksen aiheuttamaan laskukauteen — saatuaamme ensin omin voimin aikaan sisäsyntyisen taantumun.

AHTI M. SALONEN

MENNEEN VUODEN TAPAHTUMIA

ELOKUU 1965

1.8. Helsingin Työväen Uimarit osoittautui parhaaksi seuraksi uinnin SM-kilpailuissa.

2.8. Kreikan hallitus koki menestyksen saadessaan maan parlamentin koolle kuulemaan ohjelmajulistustaan.

3.8. Saigonissa huhuttiin siviilihallituksen palauttamisesta Etelä-Vietnamiin.

4.8. Kiina väitti Neuvostoliiton kulkevan kohti Yhdysvaltain tyyppistä kapitalismia.

5. 8. Hiroshiman atomipommista 20 vuotta. Kuolonuhrien luku nyt jo paljon yli 200 000. Kreikan pääministeri Giorgios Athanassiades-Novas jätti eronpyyntönsä.

6.8. Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan tarkastusjaosto esitti henkilöjärjestelyjä Valtion rautateitten johdossa.

7.8. Etelä-Vietnamin pääministeri Ky ilmoitti, että he tulevat pommittamaan muissa maissa olevia vietkongin tukikohtia.

8.8. Suomi murskasi Norjan jalkapallomaatteleussa Helsingissä maalein 4—0.

9.8. Kreikan keskustaunionipuolueen parlamenttijäsenet suosittelivat pääministeriehdokas Stephanou Stephanopouloselle, ettei tämä suostuisi muodostamaan hallitusta.

10.8. Sosialidemokraatit voittivat paikan Kuivaniemen kunnallisvaalien uusin tavaaleissa.

11.8. Kreikan kuningas Konstantin etsiskeli pääministeriä.

12.8. Alokas surmasi kersantin ja ampuu itseään Savon prikaatissa Mikkelissä.

13.8. Divisioonan vahvuinen sotilasosasto Etelä-Koreasta tukemaan Yhdysvaltoja Vietnamiin.

14.8. Neekereiden mielenosoituksia kaikkialla Yhdysvalloissa kansalaisoikeuksiensa puolesta. Neljä ihmistä sai surmansa ammusvarikon räjähtäessä. Undessakylässä. Viisi kuolonuhria auto-onnettomuudessa Kilossa, Espoossa.

15.8. 28 henkeä saanut surmansa viime päivien neekerimellakoissa. Lähes 600 loukkaantunutta.

16.8. Suomi voitti 800 metriä, seipään ja pituuden yleisurheilun PM-kisojen toisena päivänä. Edellisenä päivänä onnetar oli myötä maratonilla ja pikavies-tissä.

17.8. Yli 3 000 henkeä pidätetty Yhdysvaltain neekerimellakoissa. Aineelliset vahingot tulipaloissa 200 milj. dollaria.

18.8. Kuningas Konstantin sai Elias Tsirimokosin tunnustelemaan hallitusta Kreikkaan.

19.8. 20 Auschwitzin keskitysleirin entistä johtajaa sai tuomion Frankfurtissa. Amerikkalaisten Gemini-5 avaruusaluksen lähtö siirrettiin.

20.8. Elias Tsirimokosin hallitus nimettiin Kreikassa.

22.8. Suomen Sosialidemokraatti julkaisi pari tuhatta nimeä ja puhelinnumeroa käsittävän asunnonvälittäjien luettelon. Gemini-5-avaruusalus lähti radalleen.

23.8. Amerikkalaiset pommittivat Pohjois-Vietnamin riisipeltojen kastelupatoja tarkoituksena saattaa sato vaa-raan.

24.8. Astronautit Gordon ja Charles Conrad saivat luvan jatkaa lentoaan suunnitelman mukaiset 8 päivää.

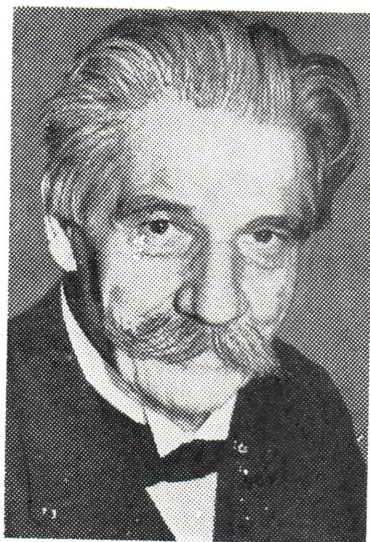
25.8. Indonesiassa poltettiin takavarikoitua länsimaista viihdemusiikkia käsittävä aineisto.

26.8. Gemini-5 teki uuden avaruusalennon maailmanennätyksen. Entinen oli neuvostoliittolaisen Valeri Bykovskin nimissä.

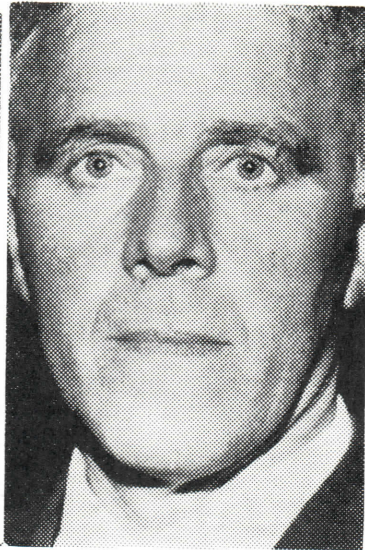
27.8. Asuntotonttikomitea jätti mietintönsä. Mietintö sisälsi 55 ehdotusta asioitten korjaamiseksi.

28.8. Tappelu Kreikan parlamentissa siirsi ratkaisua hallituskysymyksessä.

29.8. Gemini-5 laskeutui oltuun avaruudessa miehistöineen 190 tuntia 56 minuuttia. Kreikalle ei hallitusta. Tsirimokos kaatui 159—135.

Tri Albert Schweitzer (90)
kuoli 5. 9.

Per Borten, Norjan uusi
pääministeri.

SYYSKUU 1966

1.9. Hallitus esitti otettavaksi jo seuraavissa vaaleissa käyttöön vaalirenkaat. Vanhaisäntä Kustaa Kosunen vaati Varhaisen kärejällä omistusoikeutta 4,5 hehtaarin alueeseen, jolla sijaitsee Varhaisen keskusta.

2.9. Pohjoismaat päättivät esittää suurlähettiläs Ralph Enckellää YK:n yleiskokouksen puheenjohtajaksi. Taiselut jatkuivat Kashmirissa. Molemmat osapuolet ilmoittivat aiheuttaneensa vastustajalleen raskaita tappioita.

3.9. Yhdysvaltain lentävä suurlähettiläs Averell Harriman saapui vierailulle Suomeen.

4.9. Tohtori Albert Schweitzer vakavasti sairaana. Suomi otti johdon 114—113 ensimmäisenä päivänä yleisurheilumaaottelussa Ruotsia vastaan.

5.9. Tohtori Albert Schweitzer kuoli viidakkosairaalassaan Lambarenassa 90 vuoden ikäisenä. Ruotsi voitti Suomen yleisurheilumaaottelussa 210—200.

6.9. Kashmirin selkaus laajeni muuallekin Intian ja Pakistanin rajoille.

7.9. Neuvostoliiton puolustusministeri Rodion Malinovski saapui vierailulle Suomeen.

8.9. Intian ja Pakistanin väliset sotatoimet laajenivat merellekin. Englannin hallitus määräsi keskeytettäväksi ase-toimitukset Intiaan.

9.9. Pyörremyrsky Betsy riehui Meksikon lahden rannoilla. Malminetsintään erikoistuneen paimenkoira Larin isäntä sai 7000 markkaa ansioituneille malminetsijöille varatuista määrärahoista.

11.9. Intian ja Pakistanin välinen sota laajentui Itä-Pakistanin. Helsingin kaupungin 10-vuotinen taloussuunnitelma esiteltiin.

12.9. Norjassa alkoivat kansankäräjävaalit.

13.9. Työväenpuolue sai 68 kansankäräjien 150 paikasta. Yhdistynyt porvarillinen rintama sai 80 ja sosialistinen kansanpuolue 2 paikkaa.

14.9. SDP:n puoluetoimikunta päätti seuraavan puoluekokouksen pidettäväksi syksyllä 1966. Syksyn palkkasopimusneuvottelut alkoivat. Iisalmen keskustassa riehunut tulipalo aiheutti 4,3 milj. markan vahingot.

15.9. U Thant'in yritys aikaansaada aselepo Intian ja Pakistanin välille epäonnistui.

16.9. Englannin työväenhallitus julkaisi 5-vuotissuunnitelman.

**Ammusvarasto räjähti Uudenkylän varikolla 14. 8. 1965
vaatien ihmisuhreja ja tuottaen suurta tuhoa.**

17.9. Suomen VIII Suurmessut avattiin Helsingissä. Virolaisen hallituksen budjetin loppusumma 6 960 miljoonaa.

19.9. Kalevi Ihaksi voitti Kaisanien maratonin. Länsi voitti Idän pesäpallossa 7—4.

20.9. Kiinalaiset joukot tulittivat intialaisia raja-asemia. Kristillisdemokraatit säilyttivät asemansa Länsi-Saksan vaaleissa sosialidemokraattien etenemisestä huolimatta.

21.9. Intia vastasi Kiinan tuleen Himalajalla.

22.9. Englannin hallitus ilmoitti aikovansa kansallistaa tonttimaan asunto- ja rakennuskustannusten nousun ehkäisemiseksi. Aselepo Intian ja Pakistanin välille.

24.9. Saarnaaja Vilho Soininen tuomittiin sakkoihin luvattomasta rahankeruusta.

25.9. Norjan pääministeriksi valittiin keskustapuolueen Per Borten.

26.9. Suomi voitti Puolan jalkapallo-maaottelussa 2—0. Italia voitti Suomen yleisurheilumaaottelussa 109—98. Vimpelin Veto voitti pesäpallon Suomen mestaruuden.

27.9. Japanissa laskettiin vesille maailman suurin säiliölaiva, 150 000 tonnin Tokio Maru.

28.9. Neljä työntekijää kuoli ja neljä loukkaantui vaikeasti soodakattilan räjähtäessä Äänekosken selluloosatehtaalalla.

29.9. Intia ilmoitti hyväksyvänsä ehdotta YK:n turvallisuusneuvoston aselepoehdotukset.

30.9. Peruskoulukomitea esitti mietinnössään siirtymistä 10 vuoden aikana maksuttomaan kunnalliseen 9-vuotiseen oppivelvollisuuskouluun.

LOKAKUU 1965

1.10. Eduskunnan valtiovarainvaliokunta kehotti hallitusta henkilöjärjestelyihin valtionrautateiden johdossa. Vastavallankaappaus Indonesiassa.

2.10. Presidentti Sukarno onnistui vastavallankaappauksessaan Indonesiassa.

3.10. Presidentti Kekkonen alkoi valtiovierailunsa Tunisiaan. Miss Skandinaaviaksi valittiin Helsingissä norjalainen Elsa Brun.

4.10. Presidentti Kekkonen puhui Tunisian parlamentissa.

5.10. Suomen kansanpuolueen ja Vaapaamielisten liiton johtoportaat ilmoittivat puolueitten yhtyvän.

7.10. Tanskan pääministeri Jens Otto Krag saapui vierailulle Moskovaan.

8.10. Presidentti Johnsonille suoritettiin onnistunut sappileikkaus.

Presidentti Kekkonen kävi vierailulla Tunisiassa.

Pres. Kasavubu erotti Kongon pääministeri Moise Tshomben (vas.). Kenr. Josef Mobutu ryhtyi presidentiksi ja syöksi Kasavubun.

Intian pääministeri Lal Bahadur Shastri kuoli neuvottelumatkalla ja hänen tilalleen tuli Nehrun tytär Indira Gandhi.

9.10. Saamelaiskalastajat liittyivät Merimies Unioniin.

10.10. Presidentti Kekkonen päätti valtiovierailunsa Tunisiassa. Valkeakosken Haka voitti jalkapalloilun Suomen mestaruuden.

11.10. Turkin oikeistolainen oikeuspuolue saavutti voiton vaaleissa. 257 paikkaa 450:stä.

13.10. Kongon presidentti Kasavubu erotti Tshomben johtaman hallituksen. SAJ:n liitot suosittelivat yksityisiä työehtosopimuksia alkavalle sopimuskaudelle.

14.10. Italian presidentti Giuseppe Saragat saapui valtiovierailulle Puolaan.

15.10. Mihail Sholohov sai Nobelin kirjallisuuspalkinnon.

16.10. Rukouslauantain vastainen mielenosoitus Helsingissä.

17.10. Maalaisliiton nimi muutettiin Keskustapuolueeksi äänin 1036—127.

18.10. Indonesiassa armeija kielsi kommunistipuolueen.

20.10. Etelä-Vietnamin kansallisen vapautusrintaman lähettiläs Moskovassa. Nguen Wang Dong vieraili Helsingissä.

21.10. Kemian Nobelin palkinnon sai amerikkalainen Robert Burns Woodward. Fysiikan palkinnon saivat japanilainen Shinitshiro Tomenaga ja amerikkalaiset Julian Schwinger sekä Richard Feynman.

22.10. Karjakunta erotettiin Pellervo-Seurasta.

23.10. Korkein oikeus tuomitsi Kansaneläkelaitoksen asuntojuttussa yli 4 miljoonan markan korvaukset.

25.10. Nobelin rauhanpalkinto YK:n lastenrahastolle Unicefille.

26.10. SAJ:n puheenjohtaja Veikko Oksanen luopui tehtävistään. Englannin

ja Rhodesian pääministerit Harold Wilson ja Ian Smith alkoivat neuvottelut afrikkalaisen väestönoisan poliittisista oikeuksista.

27.10. Ylä-Tuloman voimalaitos Muurmanskin alueella luovutettiin neuvostoliittolaiselle tilaajalleen. Voimalaitoksen rakensi Imatran Voima Oy.

28.10. Pohjoismaiden pääministerit saapuivat Imatralle alkaakseen neuvottelunsa.

29.10. Emil Skog kehoitti TPSL:n kannattajia palaamaan Sosialidemokraattiseen Puolueeseen.

30.10. Pohjolan pääministerit keskustelivat rauhantutkimuksesta ja Juutinraumasuunnitelmasta Imatralle.

31.10. 650 amerikkalaista professoria vaati kirjeessään presidentti Johnsonille hallitusta lopettamaan »Vietnamin verilöylyn». Sosialidemokratian päivän suurjuhla Helsingissä.

MARRASKUU 1965

1.11. Lahden kaupunki täytti 60 vuotta.

2.11. Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan vaaleissa kärsivät hallinneet osakunnat murskaavan tappion. Sosialidemokraatit saivat 4 paikkaa ja olivat poliittisista järjestöistä ylivoimaisia.

3.11. Nuori amerikkalainen perheenisä poltti itsensä Washingtonissa vastalauseeksi Yhdysvaltain Vietnamin-poliitikalle.

4.11. Presidentti de Gaulle ilmoitti ryhtyvänsä jälleen ehdokkaaksi Ranskan presidentinvaaleissa.

5.11. Rhodesia julistettiin poikkeus-tilaan.

Nigerian kumouksessa surmattiin pääm. Balewa. Kenr. Ironssi asetui valtionpäämieheksi. Kenr. Gowon syöksi Ironsin ja asetui presidentiksi.

Et. Vietnamin Ky vaatii lisää pommeja.

7.11. Lokakuun vallankumouksen 48-vuotispäivän paraatissa Moskovan Punaisella torilla esiteltiin maapallon kiertäviä ohjuksia.

8.11. Rhodesia torjui Englannin ehdotuksen toimikunnasta, joka alkaisi tutkia maan itsenäistymistä.

9.11. 58 ihmistä sai surmansa suihkukoneen syöksyttyä maahan Cincinnatiassa Yhdysvalloissa. Neljä koneessa olutta jäi henkiin. Kansaneläkkeet nousivat 10 markalla.

10.11. Hallitus ilmoitti periaatepäätöksensä, ettei Itä-Suomen yliopistoa perustetakaan vaan sijalle kolme korkeakoulua Lappeenrantaan, Kuopioon ja Joensuuhun. New York ilman sähköä 9 tuntia 45 minuuttia.

11.11. Rhodesia julistautui itsenäiseksi. Englanti leimasi teon kapinaksi.

12.11. Sosialidemokraatit jättivät välikysymyksen hallituksen talouspolitiikasta. 41 ihmistä sai surmansa suihkukoneen pudottua maahan Salt Lake Cityssä Yhdysvalloissa.

13.11. Yli 100 henkeä menehtyi Yarmouth Castle -matkustajaristeilijän tulipalossa ja uppoamisessa Bahama-saarten ulkopuolella.

14.11. 36 Afrikan maata vaati YK:n turvallisuuksuuvostoa toteamaan, ettei Rhodesian kysymys ratkea ilman voimakeinoja.

15.11. Afrikkalaiset yrittivät lakkoa Rhodesiassa. Asetetut poliisit pakottivat heidät työhön. Elinkustannusindeksi nousi 180:een.

16.11. Yhdysvallat myönsi torjuneensa rauhantarjouksen Vietnamin syksyllä 1964. Pääministeri Wilson sai erikoisvaltuudet Rhodesian valkoisen vähemmistöhallituksen kukistamiseksi.

18.11. Rhodesian hallitus nimitti oman miehensä maan kuvernööriksi.

19.11. Hallitus antoi esityksensä uusiksi asuntotuotantolaeksi.

20.11. Miss Maaailma -tittelin valloitti englantilainen Lesley Langley.

21.11. Rhodesian hallitus sopi öljykaupoista Portugalin kanssa.

22.11. Ent. varapresidentti Richard Nixon vaati Pohjois-Vietnamin suurten keskusten pommittamista.

23.11. Cassius Clay uuvutti Floyd Pattersonin 12 erässä nyrkkeilyn raskaansarjan maailmanmestaruusottelussa.

24.11. Amerikkalaisilla ennätystapit Vietnamin. Kristillinen puolue on mahdottomuus sanoa arkkipiispa Martti Smojoki Porissa.

25.11. Kenraali Joseph Mobutu kaappasi vallan Kongossa.

26.11. Yhdysvallat lähetti ydinaseilla varustettuja aluksia Vietnamiin.

27.11. Suomen korkein teräsbetonisilta vihittiin käyttöön Leppävirralla. Amerikkalaiset pommikoneet työssään lähellä Kiinan rajaa.

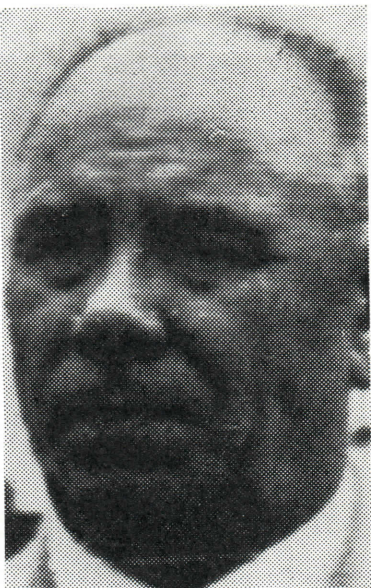
28.11. Osuuskappavaalit voitolliset sosialidemokraateille. SAJ:n valtuusto koolla.

29.11. Presidentti Johnsonin ilmoitettiin harkitsevan matkaa Etelä-Vietnamiin. Sosialidemokraattien voitto osuuskappavaaleissa osoittautui odotettuaakin suuremmaksi.

30.11. Kenialainen Kipchonge Keino saavutti Uudessa Seelannissa uuden maailmanennätyksen 5 000 metrin juoksussa 13.24,2.

JOULUKUU 1965

1.12. Vasemmisto esitti yhteistä epäluottamuslausetta hallitukselle sen talouspolitiikan hoidosta.

Neuvostoliiton presidentti Anastas Mikoian siirtyi eläkkeelle korkean ikänsä vuoksi ja hänen tilalleen valittiin korkeimman neuvoston puhemiesistön puheenjohtajaksi Nikolai Podgorni.

2.12. Rhodesia uhkasi räjäyttää Kaboran voimalaitoksen, jos englantilaiset joukot tunkeutuvat maahan.

3.12. New York Times vaati Yhdysvaltoja lopettamaan Pohjois-Vietnamin pommitukset. Englantilaiset lentokoneet saapuivat Sambiaan maan pyydettyä Englannin tukea Rhodesian uhkaa vastaan. Hallitus sai luottamuslauseen oikeistolta äänin 110—85.

4.12. Gemini-7 lähti 2-viikkoiselle avaruusmatkalle.

5.12. Rhodesian liikemiespiirit esittivät huolestumisensa saarron vaikutuksista.

6.12. Ranskan presidentinvaalit eivät ratkenneet ensimmäisessä äänestyksessä.

8.12. Eduskunnan sivistysvaliokunta kannatti Oulun yliopiston rakentamista Oulun kaupungin alueelle.

9.12. Neuvostoliiton presidentti Anastas Mikoian erosi virastaan. Seuraajaksi Nikolai Podgorni. Alexander Shelepin keskittää toimintansa keskuskomiteaan.

10.12. Hallitus esitti valtiollisia vaa-

leja maaliskuuhun heinäkuun sijasta.

12.12. Gemini-6:n lähtöä avaruuteen lykättiin. Avaruusaluksen on määrä kohdata avaruudessa Gemini-7.

13.12. Rautateiden sähköistäminen aloitettiin ensimmäisen pylvään pystytyksellä Espoon Tuomarilassa.

14.12. Hallitus antoi esityksen eduskuntavaalien pitämisestä 20.—21. maaliskuuta 1966.

15.12. Gemini-6 pääsi vihdoin lähtemään kohtausmatkalle Gemini-7 luo avaruuteen. Alukset 36 metrin päässä toisistaan.

16.12. Gemini-6 laskeutui onnistuneen matkansa jälkeen.

18.12. Gemini-7 laskeutui kahden viikon lennon ja onnistuneen avaruuskoh- taamisen jälkeen. Yhdysvallat ilmoitti tukevansa Rhodesian öljysaartoa.

19.12. Charles de Gaullella tuli jälleen Ranskan presidentti vasemmiston ehdok- kaan Francois Mitterrandin luovuttua toisesta äänestyksestä. Presidentti Kek- konen matkusti Moskovaan.

21.12. Eduskunnan oikeusasiamies katsoi VR:n pääjohtajan Erkki Aallon

Kirjailija Lauri Viita sai surmansa auto-onnettomuudessa.

toimeen harkitsemattomasti, taitamattomasti ja virka-asemaansa sopimattomalla tavalla ns. magnetofoninauhajutussa.

22.12. Kirjailija Lauri Viita kuoli liikenneonnettomuudessa saamiinsa vammoihin.

23.12. YK:n pääsihteeri U Thant ilmoitti pitävänsä Vietnamin sodan tilannetta vaarallisempänä kuin koskaan ja vaati sodan lopettamista heti. Presidentti Kekkonen palasi Moskovasta.

26.12. Satojatuhansia länsiberiiniläisiä vieraili itäpuolella jouluna. Jouluksi aikaansaatu aselepo Vietnamin päättyi tapaninpäivänä. Pommituslentoja ei kuitenkaan aloitettu.

28.12. Kansallinen vapautusrintama ilmoitti pitävänsä neljän päivän aselevon Vietnamin uuden vuoden pyhinä. Laki 40-tuntisesta työviikosta hyväksyttiin äänin 162—33.

29.12. Keskustapuolue esitti 40-tuntisen työviikon lakia yli vaalien, mutta päämiesesitys kaatui äänin 172—17.

30.12. Kolmiloikkaaja Kaj Helminen sai Suomen Sosialidemokraatin 15. kultamitalin vuoden 1965 parhaana TUK-laisurheilijana.

TAMMIKUU 1966

1.1. Paavi vetosi Yhdysvaltain, Neuvostoliiton, Kiinan sekä Pohjois- ja Etelä-Vietnamin johtajiin rauhan saamiseksi Vietnamiin.

Charles de Gaulle voitti presidentinvaalit Ranskassa.

2.1. Berliinin muuri sulkeutui jälleen oltuaan avoinna joulun ja uuden vuoden pyhien aikana. Rauhantunnusteluja Vietnamin.

3.1. Intian pääministeri Lal Bahadur Shastri ja Pakistanin presidentti Ajub Khan saapuivat Tashkentiin neuvottelamaan maittensa välisistä kiistakysymyksistä.

4.1. Valtioneuvosto myönsi virkavapauden VR:n pääjohtajalle Erkki Aalolle ja määräsi hänen tehtäviään hoitamaan valtioneuvoston kansliapäällikön Esko Rekolan.

5.1. Edistystä Intian ja Pakistanin johtajien neuvotteluissa Tashkentissa.

7.1. Toiveet rauhasta Vietnamin näyttivät raukeavan.

8.1. Neuvostoliitto ilmoitti haluavansa tukea ja auttaa Vietnamin kansaa kaikin tavoin.

9.1. Tashkentin rauhanneuvottelut uhkasivat katketa

10.1. Tashkentin neuvottelut päättyivät pääministeri Shastrin ja presidentti Ajub Khanin lupauksiin palauttaa hyvät naapurisuhteet maittensa välille. Pääministeri Lal Bahadur Shastri kuoli sydänhalvaukseen muutamaa tuntia sopimuksen kirjoittamisen jälkeen.

11.2. Kansanedustajina toimivat pääjohtajat saivat presidentti Kekkoselta kirjeet, jossa heitä kehoitetaan olemaan asettumatta ehdokkaiksi valtiollisissa vaaleissa.

12.1. Pääministeri Shastrin ruumis poltettiin santelipuuroviolla Jumna-

Ghanan diktaattori Kwame Nkrumah syöstiin ja tilalle tuli kenr. Josef Ankrah.

Indonesian presidentti Sukarno joutui luovuttamaan osan paljosta vallastaan kenr. Suhartolle.

joen rannalla.

13. 1. Neuvostoliiton pääministeri Aleksei Kosygin tapasi Delhissä Intiassa Yhdysvaltain varapresidentin Hubert Humphreyn ja ulkoministeri Dean Rusk.

14.1. Etelä-Vietnamin sotilasjohtajat vastustivat presidentti Johnsonin rauhanpyrkimyksiä.

15.1. Armeija otti vallan käsiinsä Nigeriassa. Indira Gandhi vahvin ehdokas Intian pääministeriksi.

16.1. Nigerian hallitus luovutti vallan väliaikaisesti kenraalimajuri Aguiyi Ironsille.

17.1. Irnsi lakkautti siviilihallinnon Nigeriassa. Rauhan- ja konfliktintutkimuskomitea esitti rauhantutkimusinstituutin perustamista Suomeen 1970-luvulla.

18.1. Amerikkalaiset lisäsivät joukkojaan Vietnamissa. Kokonaisvahvuus nyt 190 000. Keskustapuolueen onnistui radion hallintoneuvostossa siirtää vaali-ohjelmien alku tammikuusta helmikuun loppupuolelle. Syy: Kepu sai arvonnassa ensimmäisen esiintymisvuoron.

19.1. Entisen pääministerin Nehrun tytär Indira Gandhi Intian pääministeriksi.

20.1. Australialian pääministerinä 16 vuotta toiminut Sir Robert Menzies erosi. Tilalle valtiovarainministeri Harold Holt.

21.1. Aldo Moron hallitus kaatui Italiassa.

22.1. Nigerian entisen pääministerin Abubakar Balevan ruumis löytyi.

23.1. Yhdysvaltain puolustusvoimain komentaja kenraali Wheeler vaati pommituksia aloitettavaksi jälleen Pohjois-Vietnamiin.

24.1. Suihkukone törmäsi Mont Blanciin. 117 ihmistä sai surmansa.

25.1. Amerikkalaisten kuljetuskone putosi Vietnamissa 46 ihmistä sai surmansa.

27.1. Ruotsin valtiopäivien puhemieshistö hyväksyi ehdotuksen puolueitten valtionavusta, jolla korvataan valtiopäiväryhmien konsliakulut.

28.1. Englannin työväenpuolue saavutti voiton Hullin täytevaaleissa. Pohjoismaiden Neuvosto aloitti kokouksensa Kööpenhaminassa.

29.1. Erimielisyyttä Yhdysvaltain edustajahuoneessa pommitusten aloittamisesta Pohjois-Vietnamiä vastaan.

30.1. Tanska ei mene yksin EEC:hen selvisi Pohjoismaiden neuvostossa.

31.1. Yhdysvallat aloitti jälleen ilmahyökkäykset Pohjois-Vietnamiin.

HELMIKUU 1966

1.2. Pohjois-Vietnamin hallitus ilmoitti, ettei se hyväksy YK:n turvallisuusneuvoston sekaantumista Vietnamin sotaan. Suomessa kolmanneksi kymintä kautta aikojen, Ivalossa —48,6 astetta.

2.2. Belgian lääkärit uhkaavat lakolla, ellei ilmaista lääkärinhoitoa sosiaalisten tukemissa sairaaloissa lopeteta.

3.2. Yhdysvaltain kansa kannatti New York Timesin suorittamien tutkimusten mukaan pommitusten aloittamista jälleen P.-Vietnamiin. Etelävaltioissa vaadittiin kovempiaotteita. Neuvostoliittolainen avaruusalus Luha-9 onnistui pehmeässä laskussaan kuun pinnalle.

4.2. 133 ihmistä sai surmansa suih-
kukoneen pudottua Tokion lahteen Ja-
panissa.

5.2. 4 000 ihmistä menetti kotinsa maanjäristyksessä Kreikassa. SAK teki kolmivuotisen runkosopimuksen ilman

Irakin presidentti Abdul Salam Aref kuoli lento-onnettomuudessa ja presidentiksi tuli hänen veljensä Abdul Rahman Aref.

Argentiinan vaaleissa valittu presidentti Arturo Illia syöstiin vallasta ja tilalle tuli kenr. Ortuno.

indeksiturvaa.

6.2. Belgian lääkärit peruuttivat lakouhkanensa toistaiseksi.

7.2. Erhard ja de Gaulle keskustelivat Vietnamin kysymyksestä Pariisissa.

8.2. E-Vietnamin pääministeri Ky vaati lisää pommituksia ja sotaväkeä.

9.2. Kaikkien puolueitten puoluesihteerit ennustivat sosialidemokraateille voittoa Suomen eduskuntavaaleissa maaliskuussa.

10.2. Belgian hallitus kaatui maan lääkäreiden vaatimuksiin terveydenhoitojärjestelmän muutoksesta.

11.2. Yhdysvaltain varapresidentti Hubert Humphrey varoitti ketään asettamasta aikarajaa voitolle Vietnamissa. Virolaisen hallitus päätti olla antamatta maataloustulolaisia ennen vaaleja.

12.2. Pääministeri Wilsonin onnistui torjua Englantia uhannut rautatielakko. Metsätyölalalle solmittiin 2-vuotinen työehtosopimus.

13.2. Talven palloiluissa ratkesivat Suomen mestaruudet. Jääkiekossa korjasi kullan Tampereen Ilves ja jääpallossa WP-35.

14.2. Neuvostoliittolaiset kirjailijat Sinjavski ja Daniel tuomittiin seitsemäksi ja viideksi vuodeksi vankeuteen Neuvostoliiton loukkaamisesta länsimaissa julkaistuissa kirjoissaan.

15.2. Yhdysvallat ei aio käyttää ydinaseita Pohjois-Vietnamissa, sanoi puolustusministeri Robert McNamara.

16.2. Sosialidemokraattisen Puolueen puolueuudistus ilmoitti kokouksessaan puolueen olevan valmiin astumaan uudis puolitiikan johtoon.

17.2. Eero Mäntyranta voitti 30 kilometrin hiihdon Oslon maailmanmestaruuskisoissa.

19.2. Ulkoministeri Dean Rusk ilmoitti Yhdysvaltain olevan valmis harkitse-

maan vietkongin tunnustamista, jos P-Vietnam suostuu neuvottelemaan rauhasta.

20.2. Norja otti kolmoisvoiton 15-kilometrin hiihdossa MM-kilpailuissa. Kalevi Laurila oli viides.

21.2. Presidentti de Gaulle vaati Kiinan ottamista mukaan Vietnamin rauhaneuvotteluihin.

22.2. Majuri Veikko Karu sai 10 vuotta kuritushuonetta vaimonsa murhaamisesta ja ruumiin hävittämisestä polttamalla.

23.2. Helsingin kansakoululaisille luovattiin veitset ja haarukat ruokailua varten. Tähän asti on syöty vain lusikka-ruokia.

24.2. Armeija syöksi Ghanan presidentin Kwame Nkrumahin vallasta.

25.2. Nkrumah lupasi palata vielä Ghanaan. Uudeksi vahvaksi mieheksi Ghanassa kenraaliluutnantti Joseph Arthur Ankrh.

26.2. Ghanassa suoritettiin vanginvaihto. Vanhat poliittiset vangit vapautettiin ja ministerit kuljetettiin keskitysleiriin.

27.2. YK:n turvallisuusneuvosto myönsi epäonnistuneensa yrittäessään löytää keinoja Vietnamin kysymyksen ratkaisemiseksi. Norjan Björn Wirkola selvisi kaksoisvoittajaksi hiihdon MM-kilpailuissa voittamalla suuren mäen kilpailun. Hän voitti aikaisemmin myös pikkumäessä.

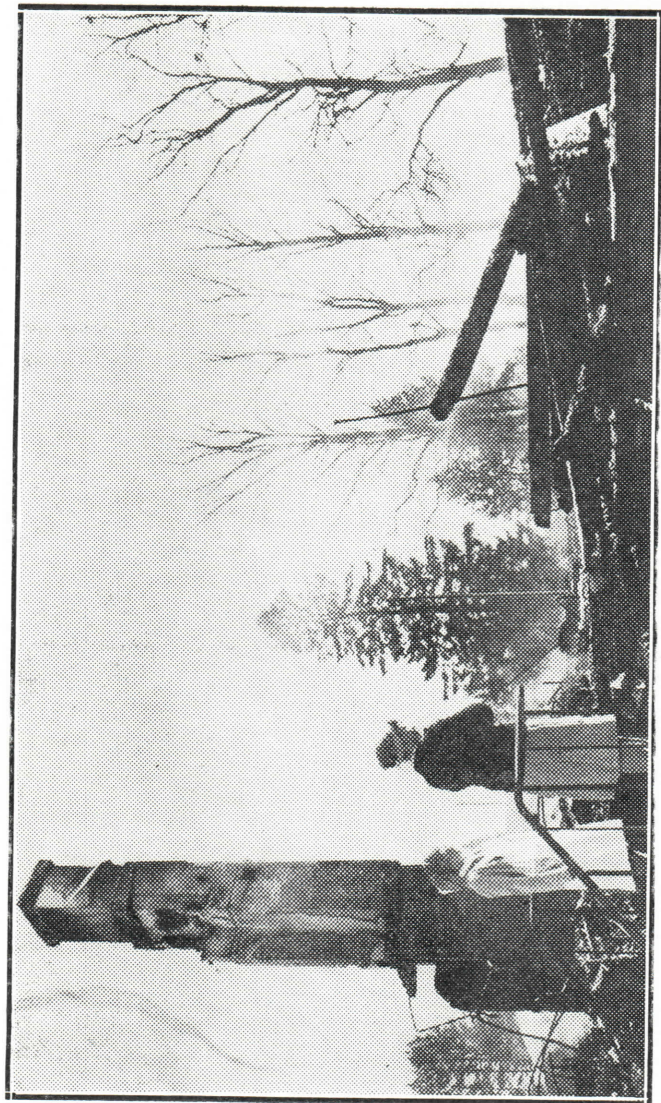
28.2. Pääministeri Harold Wilson pyysi kuningatarta hajottamaan parlamentin. Uudet vaalit pidetään 31. maaliskuuta.

MAALISKUU 1966

2.3. Stadionin torni sai uuden hissini,

Väinö Alfred Tanner kuoli Helsingissä 19. 4. 1966 85 vuoden ikäisenä.

Tuli tuhosi Lapinlahden kunnalliskodin ja vaati 30 kuolonuhria.

joka on Suomen nopein, 3 metriä sekunnissa.

3.3. Guinea tarjosi uuden kotimaan Ghanan vallastusryhmälle presidentille Nkrumahille. Kunnantöntehtäjät sopimukseen palkoista ja työajoista.

4.3. Satama-alan työntekijät tekivät yksivuotisen palkkasopimuksen.

5.3. 188 henkeä sai surmansa vajaan vuorokaudessa kahdessa lento-onnettomuudessa Japanissa. 64 vuotta autoja valmistanut Studebaker-yhtiö ilmoitti lopettavansa tämän osan toiminnastaan.

6.3. Amerikkalaisten pommitukset P-Vietnamissa vain 25 kilometriä Kiinan rajalta. Satamatyöntekijät lakossa.

7.3. Konservatiivit voittivat Itävallan vaaleissa saaden yksinkertaisen enemmistön parlamentissa.

8.3. Indira Gandhi torjui ehdotukset, että Intian olisi valmistettava atomipommi voidakseen puolustautua Kiinan tai Pakistanin mahdollista hyökkäystä vastaan.

9.3. Rhodesian öljysaannon valvontaa tehostettiin lisättyllä lentotiedustella.

12.3. Indonesiassa rauhallinen valtioliikkeen siirto armeijalle. Sukarno vaihtui kenraali Suhartoon. Kommunistipuolue lakkautettiin.

13.3. Neuvostoliitto voitti jääkiekon maailmanmestaruuden. Suomi oli seitsemäs.

14.3. Kiinalaisten liikemies ammuttiin Saigonissa keinotekoisella ja hamstrausten vuoksi.

15.3. Intiassa tarvittiin armeijaa hillitsenään kieliritoja hindujen ja sikhien välillä.

16.3. Amerikkalaisten avaruusalus Gemini-8 lähti kohtaamaan miehittämätöntä sateliittia avaruudessa. Lakkouhka Suomessa ilmakuljetusalalla.

17.3. Amerikkalaiset astronautit joutuivat peruuttamaan avaruuskävelynsä ja suorittamaan pakkolaskun Tyyneen valtameren.

18.3. Neuvostoliittolaiset avaruusköörat, jotka kiersivät maapalloa 22 vuorokautta eivät kärsineet avaruussäteilystä.

20.3. Valtioliiton vaalien ensimmäinen päivä Suomessa. Yli puolitoista miljoonaa äänestäjää jo ensimmäisenä päivänä.

21.3. Sosialidemokraateille ennennäkemätön voitto vaaleissa. Ääntenlisäys 40 prosenttia, 55 edustajaa. Eduskunta vasemmistoenemmistö 104—96.

22.3. 20 ammattiyhdistysjohtajaa esitti julkilausumassaan ammatillisen liikkeen kaikkien voimien kokoamista yhteiseen keskusjärjestykseen.

23.3. Kiina kieltäytyi lähettämästä edustajaa Neuvostoliiton kommunistipuolueen 23. puoluekokoukseen.

24.3. Rafael Paasio sai presidentiltä tehtävän tunnustella epävirallisesti kaikkien puolueiden hallituksen mahdollisuksia.

26.3. Professori Otto-Iivari Meurman erosi valtion muinaistieteellisestä toimikunnasta vastalauseena turkulaisen Julinin talon purkamiselle.

27.3. Mieliopidetutkimukset ennustivat Englannin työväenpuolueelle 120 paikan voittoa parlamenttivaaleissa.

28.3. SDP:n puoluetoukimunta päätti siirtää puoluekokouksen lokakuusta marraskuun lopulle.

29.3. Porvarilliset puolueet suhtautuivat kielteisesti kaikkien puolueiden hallituksen vastauksissa Paasion tiedusteluun.

30.3. Hallitusneuvottelut pistettiin jäihin kahdeksi viikoksi eli uuden eduskunnan kokoontumiseen saakka.

31.3. Etelä-Afrikan kansallispuolue sai murskaavan voiton ja tuen apartheidin politiikalleen vaaleissa. Englannin työväenpuolue voitti yli 100 paikan enemmistön parlamentissa.

HUHTIKUU 1966

1.4. Pääministeri Ky uhkasi erota lakkojen ja mielenosoitusten takia tai lopettaa nämä. Presidentti de Gaulle armahti Algerian sodan aikana hallitusta vastaan toimineita upseereita.

2.4. Indonesian armeijan viikkolehti vaati maata liittymään jälleen YK:hon. Sos.-dem. naisten liittokokous alkoi.

3.4. Neuvostoliiton avaruusraketti Luna 10 alkoi kiertää kuuta.

4.4. Ranskalaiset tutkijat esittivät lisätodisteita sille, että syöpä olisi virus-tauti.

5.4. Neuvostoliiton uusi viisivuotisuunnitelma 1966—70 tähtää kansantulon nostamiseen 38—41 prosentilla. Neuvostoliiton ja Suomen ystävyyspäivää vietettiin.

6.4. Ilmakuljetusalalla päästiin sopimukseen lakon kestettyä 20 päivää.

7.4. Amerikkalaisten onnistui nostaa Välimerestä vetypommi, joka putosi vahingossa kolme kuukautta aikaisemmin.

9.4. Saigonin hallitus hylkäsi buddhalaisien johtajien ehdot rauhanomaiseen rinnakkaiseloon siirtymisestä. Tavara-juna ja kiskobussi yhteen Siurassa. 16 ihmistä joutui sairaalaan.

11.4. Etelä-Vietnamin buddhalaisjohtajat uhkasivat verisellä sisällissodalla, ellei sotilashallitus eroa.

12.4. Saigonin hallitus lupasi erota, ja vaati realistisia ehdotuksia vallan siirtämisestä siviilihallitukselle. Kiskoauto-juna törmäsi kuorma-auton kanssa ylikäytävällä Inkeröisissä 27 henkeä sai vammoja.

14.4. Irakin presidentti marsalkka Abdei Salam Aref sai surmansa lento-onnettomuudessa. Rafael Paasio valittiin eduskunnan puhemieheksi. Varapuhemieheksi Wiljam Sarjala ja Paavo Aitto.

Kansanedustaja Väinö Leskinen vieraili Neuvostoliitossa matkailuasioissa ja tapasi samalla neuvostojohdajia.

Kuvanveistäjä, akateemikko Väinö Aaltonen kuoli Helsingissä 30. 5. 1966.

15.4. Presidentti Sukarno hyväksyi ehdotuksen vaalien pitämisestä Indonesiassa.

16.4. Rafael Paasio sai tehtäväkseen muodostaa laajapohjaisen tai sos.-dem. vähemmistöhallituksen.

17.4. Irakin presidentiksi valittiin lento-onnettomuudessa kuolleen Abdul Salem Arefin veli Abdul Rahman Aref.

19.g. Tohtori Väinö Tanner kuoli Helsingissä. Hän oli syntynyt 12.3.1881.

20.4. Lakko uhkasi Yleisradion lähetystä ääniradion ja television rintailla.

21.4. Radiolakko alkoi. Englannin työväenpuolueen hallitus ilmoitti olevansa valmis tietyn edellytyksin liittämään maansa EEC:hen.

22.4. Ruotsalaisen kansanpuolueen eduskuntaryhmä ilmoitti Paasiolle ei lähtevänsä samaan hallitukseen kommunistien kanssa.

23.4. 29 ihmistä sai surmansa Lapinlahden kunnalliskodin mielisairasosaston tulipalossa.

24.4. Lapinlahden tulipalo vaati 30. uhriinsa.

25.4. Väinö Tanner haudattiin Hieta-niemen hautausmaalle Helsingissä.

26.4. Paasio ryhtyi yrittämään enemmistöhallituksen muodostamista saatuaan vastaukset eri puolueitten eduskuntaryhmiltä.

28.4. Japani sai tilauksen kuudesta 300 000 tonnin säiliöaluksesta. Laivat tulevat olemaan kaksi kertaa niin suuria kuin tähänasti suurimmat.

29.4. Hallitusohjelmasta käytiin neuvotteluja.

30.4. Kansanedustaja Väinö Leskinen sai Neuvostoliiton matkallaan kutsun neuvottelemaan Kremltiin.

TOUKOKUU 1966

1.5. Messuhalli ei riittänyt Sosialidemokraattien vappujuhlaan Helsingissä. Osa juhlijoista kuunteli puheita ulkopuolella kovaäänisistä. Moskovan vappuparaatissa uudentyyppisiä ohjuksia.

2.5. Ruotsiin päätettiin rakentaa telakka, joka kykenee rakentamaan yli 300 000 tonnin laivoja.

3.5. Englanti ilmoitti poistavansa 10 prosentin tuontitullinsa, joka puolen toista vuoden ajan kiristi sen suhteita muihin maihin.

4.5. Sosialistisen internationaalen kokoukseen Tukholmaan saapuivat 50 jäsenen edustajat.

5.5. Kiina aloitti suuren ideologisen kampanjan revisionisteja ja vastavallankumouksellisia vastaan.

6.5. Liiketyöntäjäin Keskusliitto erotti Yleisradion jäsenyydestään tämän tehtyä sopimuksen teknisten toimihenkilöittensä kanssa.

7.5. Sosialistinen Internationaali esitti julkilausuman kaikille kansoille välittömästä ydinaseriisunnasta ja seismisestä tarkkailusta Moskovan vuoden 1963 sopimuksen mukaisesti.

8.5. SAJ:n puheenjohtajaksi valittiin järjestön tähänastinen pääsihteeri Jaakko Rantanen.

9.5. Kiina räjäytti kolmannen atomipomminsa.

10.5. Bulgarian ulkoministeri Ivan Bachev saapui Suomeen.

11.5. Hallituksen periaateohjelma annettiin neuvotteluissa olleiden puolueiden eduskuntaryhmien käsiteltäväksi.

12.5. Työllisyys- ja asuntopoliittika ja verouudistus tärkeimpinä hallitusohjelmaesityksessä.

14.5. Puhelin- ja lennätinlakko alkoi.

15.6. Romania jätti Varsovan liiton vuosipäivän juhlimatta.

16.5. Englannissa alkoi merimieslakko

17.5. Amerikkalaisten Genini-9 avaruusaluksen lento peruutettiin kantaketissa ilmenneiden vikojen vuoksi.

19.5. Kielimellakoita Belgian flaamien ja valloonien välillä.

20.5. Keskustapuolue tinki hallitusohjelmavaatimuksissaan ja kolmen suurten hallitus alkoi hämmöttää. Presidentti pyysi hallitusta helluntaiksi

21.5. Hallitusohjelmasta päästiin yksimielisyyteen vasemmiston ja keskustapuolueen välisissä neuvotteluissa. Lennätinlakko päättyi.

22.5. Virkamiesliitto uhkasi lakolla 13.6. alkaen ellei virkamiesten palkkakysymystä siihen mennessä ratkaista.

23.5. Taideteollisen oppilaitoksen rehtori kehotti kolmea opettajaa eroamaan mielipide-eroavaisuuksien vuoksi.

24.5. Aimo Tukiainen voitti Miina Silanpään patsaskilpailun. Reino Heinonen edelleen KTV:n puheenjohtajaksi.

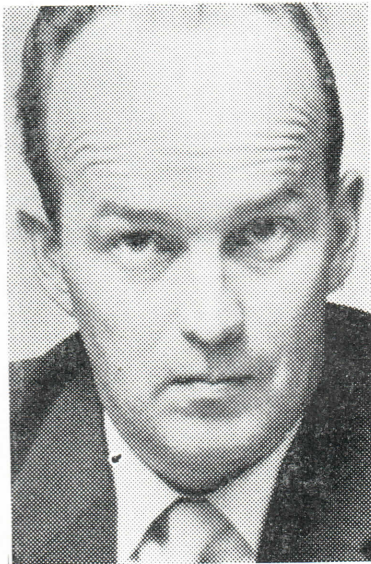
25.5. 12 992 uutta ylioppilasta syntyi kevään ylioppilaskirjoituksista.

26.5. Sos.-dem. puolueen neuvosto asettui kannattamaan Paasion hallitusohjelmaa.

27.5. Rafael Paasio muodosti Suomen 50. hallituksen. Hallituksessa 6 sos.-dem., 5 kepu, 3 skdl ja 1 tpsl.

SAJ:n puheenjohtajaksi valittiin Jaakko Rantanen.

SAK:n uudeksi puheenjohtajaksi tuli Niilo Hämäläinen.

Neuvostoliiton pääministeri Aleksei Kosygin vieraili Suomessa. Kuvassa hän tervehtii läntisen naapurin uutta pääministeriä Rafael Paasiota.

28.5. Kevään ylioppilaat saivat lakkinsa.

30.5. Akateemikko, kuvanveistäjä Wainö Aaltonen kuoli Helsingissä.

31.5. Viisi polttoitsemurhaa Vietnassa kolmen päivän kuluessa. Ulkoministeri Dean Rusk saapui Suomeen.

KESÄKUU 1966

1.6. Yhdysvallat lykkäsi jälleen Gemini-9 lentoa. Vika nyt ohjausjärjestelmässä. Ulkoministeri Rusk neuvotteli presidentti Kekkosen ja pääministeri Paasion kanssa.

2.6. Amerikkalaisten kuuntutkimus-alus Surveyer laskeutui kuuun ja alkoi lähettää valokuvia. Kongossa hirtettiin neljä entistä ministeriä joukossa entinen pääministeri Evariste Kimba.

3.6. Gemini-9 pääsi vihdoin matkalleen. Johannes Virolainen valittiin eduskunnan puhemieheksi. KK:n 50. edustajakokous alkoi.

4.6. Kolme polttoitsemurhaa E-Vietnassa samana päivänä, 9 viikon sisällä. Sos.-dem. naiset retkeilypäivillä Lahdessa.

5.6. Amerikkalainen astronautti Eugene Cernan käveli avaruudessa.

6.6. Gemini-9 laskeutui Atlanttiiin.

7.6. Tšhekkoslovakian sosiaaliministeri Michel Stancel saapui vierailulle Suomeen.

8.6. Amerikkalainen Edward Jay Epstein väitti lääketieteellisessä teoksessaan, että presidentti Kennedya oli ammuttu ainakin kahdesta paikasta.

10.6. Veikko Kokkola valittiin eduskunnan ensimmäiseksi varapuhemieheksi.

11.6. Romanian kommunistipuolueen johtaja Ceausescu vaati Naton ja Varsovan-liiton lakkauttamista. Kymmenen ihmistä loukkaantui junan suistuttua kiskoilta Haapamäen ja Pihlajaveden välillä.

13.6. Pääministeri Aleksei Kosygin saapui puolisoineen vierailulle Suomeen.

14.6. Oikeuskansleri antoi kehotuksen nostaa syytteen rautatiehallituksen pääjohtajaa Erkki Aaltoa vastaan virkarikoksista.

16.6. Messuhalli paloi Helsingissä.

17.6. — Euroopassa on kaksi saksalaista valtiota eikä mitään ratkaisematomia rajakysymyksiä, sanoi pääministeri Kosygin puhuessaan Helsingissä.

18.6. Pääministeri Kosygin palasi Helsingistä Moskovaan.

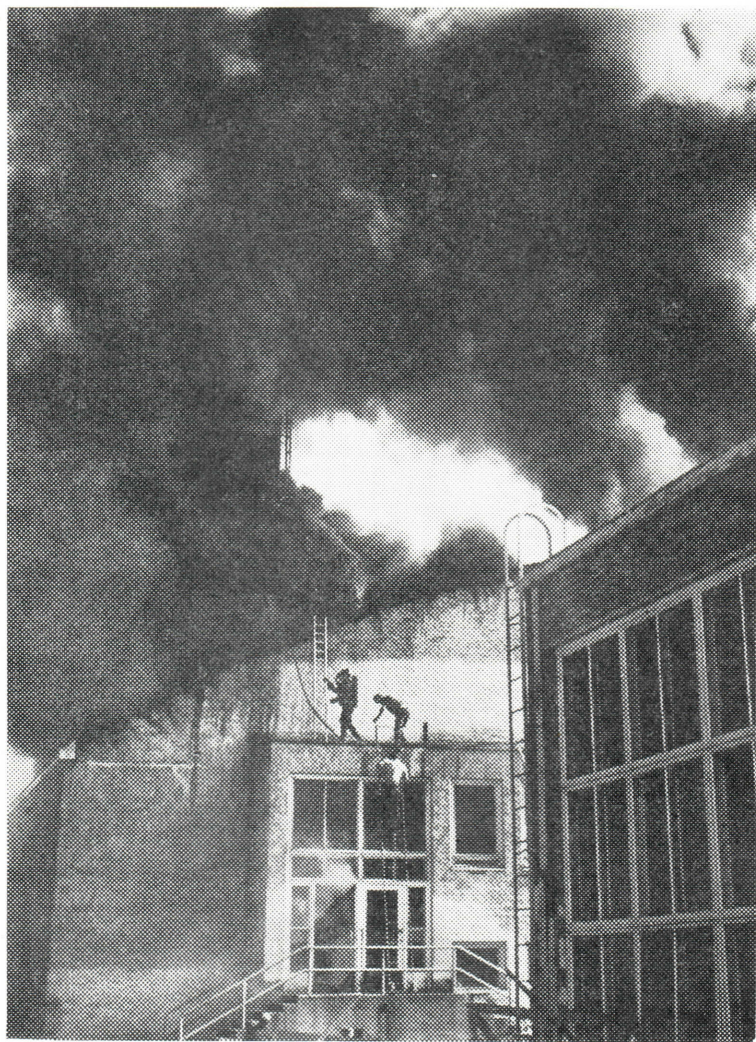
20.6. Presidentti de Gaulle sai erikoisen lämpimän vastaanoton saapuessaan vierailulle Neuvostoliittoon. Laipissa ennatyshelle, Ivalossa 32 astetta.

21.6. Hallitus esitti kansaneläkkeiden tukilisien kaksinkertaistamista.

22.6. Valtionarainvaliokunta kiirehti hallitusta suorittamaan henkilöjärjestelyjä Valtionrautateiden johdossa.

Satu Östring oli vuoden kaunein Suomessa ja Skandinaviassa ja toiseksi kaunein koko maailmassa.

Tuli tuhosi Helsingin Messuhallin 16. 6.

23.6. Merimieslakon loppu alkoi hämmöttää Englannissa.

26.6. Englanti voitti Suomen jalkapallomaatteleussa 3—0.

28.6. Vallankaappaus Argentiinassa. Presidentti Arturo Illia erotettiin.

29.6. Amerikkalaiset pommittivat kahta P-Vietnamin suurinta kaupunkia, Hanoi ja Haiphongia. Paasion hallitus sai luottamuslauseen äänin 144—45. Välikysymys koski oikeusministeri Aarre Simosta.

HEINÄKUU 1966

1.7. Presidentti de Gaulle lähetti rauhantunnustelijan P-Vietnamiin. SAK:n puheenjohtajaksi valittiin Niilo Hämäläinen.

2.7. Luotettavat lähteet ilmoittivat Washingtonista, että P-Vietnamin suurten kaupunkien pommittaminen on vasta alkua pyrkimyksessä pakottaa vastapuoli antautumaan. Ranska räjäytti atomipommin.

3.7. Muut valtiot paheksuivat Ranskan pommia.

4.7. Liikekannallepano P-Vietnamissa. Kaikki 18—13-vuotiaat aseisiin.

5.7. Sukarnolta riistettiin Indonesian elinikäisen presidentin arvo.

6.7. Presidentti Johnson ilmoitti amerikkalaisten tuhonneen 60 % P-Vietnamin öljyvarastoista.

7.7. Hallitus asetti komitean tutkimaan sanomalehdistön taloudellisia vaikeuksia.

8.7. Valtionrautatiet tilasi Valmet Oy:ltä 30 sähköjunaa.

9.7. Ranska ilmoitti räjäyttävänsä atomipommin kansallispäivänään 14. heinäkuuta.

11.7. Sosialidemokraateille suuri voitto Nordrhein-Westfalenin osavaltion vaaleissa Länsi-Saksassa.

12.7. Jyväskylän kulttuuripäivillä keskeytettiin sopimattomana visuaalisen varieteen esitys.

13.7. Pääministeri Ky suoritti näen-

näisiä muutoksia hallitukseensa buddhalaisien mieliksi.

14.7. Murhaaja surmasi kahdeksan sairaanhoitajaoppilasta Chicagossa Yhdysvalloissa.

15.7. Suomessa määrättiin valot traktorien perävaunuihin.

16.7. Kolme tuhatta kansalliskaartin sotilasta tarvittiin rauhoittamaan Chicagon rotumellakoita. Englannin pääministeri Harold Wilson saapui Moskovaan neuvottelemaan Vietnamin kysymyksestä.

17.7. Miss Suomi Satu Östring sijoitui toiseksi Miss Universe kilvassa.

18.7. Wilsonin neuvottelut Moskovassa tuloksettomia.

19.7. Amerikkalaisten Gemini-10 kahden miehen kanssa ennätyskorkeuteen 762 km.

21.7. Amerikkalainen astronautti Michael Collins käveli avaruudessa Gemini-10:stä Agena-8:n luo ja takaisin. Gemini-10 laskeutui.

22.7. 11-vuotias neekeripoika ammuttiin rotumellakoissa New Yorkissa.

23.7. Puolassa juhlittiin maan 1000-vuotista olemassaoloa.

24.7. Katangan santarmit nousivat kapinaan Kongon hallitusta vastaan. EEC:n ministerit pääsivät sopimukseen maatalouspolitiikasta.

25.7. 34 ihmistä sai surmansa linja-auton syöksyttyä sillalta Länsi-Saksassa. YK:n pääsihteeri U Thant saapui Moskovaan neuvottelemaan YK:n ja Vietnamin ongelmista.

27.7. E-Vietnamin pääministeri kenraali Ky vaati hyökkäystä P-Vietnamiin.

28.7. Irakin pääministeri Abdul Rahman Al-Bazzaz vierailulle Neuvostoliittoon.

29.7. Pääministeri Wilson neuvotteluissa Washingtonissa Vietnamin kysymyksestä.

30.7. Indonesia päätti lopettaa Malaysian murskaamisen ja lähetti rauhanvalvotuskunnan. Englanti voitti jalkapallon maailmanmestaruuden.

MUISTIINPANOJA

MUISTIINPANOJA

MUISTIINPANOJA

MENNEEN VUODEN VAALIT

Vuoden 1965 loppupuolella ja vuoden 1966 aikana suoritettiin Euroopan eri maissa vaaleja, jotka olivat kiinnostavia erityisesti sosialidemokraattien kannalta katsoen. Pohjolan demokratioissa sosialidemokraatit puolustivat enemmistöasemiaan oltuaan pitkän aikaa hallituspuolueina. Englannissa labour vahvensi asemiaan ja Saksassa SPD astui jälleen askelen kohti johtavan puolueen asemaa. Suomessa koettiin maalivaaleissa oloissamme ennennäkemätön äänivyöry, joka teki sosialidemokraattisesta puolueesta suurimman edustakuntapuolueen historiamme suurimmalla äänimäärällä. Nämä vaalit tekivät poliittisessa paitiossa olleesta Sos.-dem. Puolueesta johtavan hallituspuolueen.

Kuluneen vuoden vaaleista muutamia tulostietoja:

NORJA:

Syyskuun 12 pnä 1965 suoritettiin Norjassa kansankäräjävaalit. Näissä vaaleissa pitkään hallitusvastuussa ollut työväenpuolue menetti kuusi edustajapaikkaa ja yhtynyt porvaririntama yhteensä 80 paikkaa. Työväenliikkeen puolella esiintynyt hajoittava tekijä, ns. Gustavsenin ryhmä, sai 2 edustajapaikkaa. Oikeisto sai tällä tavoin pitkään tavoittelemansa enemmistön ja uusi hallitus muodostettiin Per Bortenin johdolla. Ent. pääministeri Einar Gerhardsenin johtama työväenpuolue siirtyi oppo-

Einar Gerhardsen

sitioon. Vaalitulokset numeroina olivat seuraavat:

	Ääntä	Paikkoja	1961
Työväenpuolue	851.914	C8	74
Oikeisto	384.670	31	29
Kommunistit	28.119	—	—
Krist. Kansanpuolue	152.759	13	15
Center Partiet	187.511	18	16
Vänstre	198.180	18	14
Sosialist. Kansanp.	117.472	2	2

LÄNSI-SAKSA:

Syyskuun 20 pnä 1965 suoritetuissa Länsi-Saksan liittopäivävaaleissa oli sosialidemokraateilla liittokansleriehdokkaana Berliinin hallitseva pormestari ja SPD:n puheenjohtaja Willy Brandt sekä hurjana tavoitteena saada enemmistöasema liittopäivillä. Enemmistöasemaa ei sentään saavutettu, mutta saatiin hyvä tulos, toista miljoonaa ääntä enemmän kuin ennen ja 11 lisäpaikkaa. Johtava hallituspuolue säilytti asemansa, mutta sen pienempi hallituskumppani hävisi parikymmentä paikkaa. Vaalilukemat:

Willy Brandt

	Ääniä	Paikkoja	1961
CDU/CSU	15.392.973	243	242
SPD	12.711.726	201	190
FDP	3.062.948	48	67
NPD	658.250	—	—
DFU	432.221	—	—
Muut	88.277	—	—

ITÄVALTA:

Itävallassa katolinen ja konservatiivinen kansanpuolue saavutti kansallisneuvoston vaaleissa yhden paikan enemmistön saatuaan neljä lisäpaikkaa. Sosialistit, joiden rintamalohkolla esiintyi hajottavana tekijänä puolueesta erotetun ent. sisäministeri Olahin ryhmä, menetti kaksi paik-

kaa. Kansanpuolue ja sosialistit ovat olleet sodanjälkeisen ajan yhdessä hallitusvastuussa. Niiden edustajapaikkaluvut ja äänimäärät ovat olleet tasaväkisiä, joissakin vaaleissa kansanpuolue on saanut enemmän ääniä, joissakin sosialistit. Vaalimatematiikan vuoksi ovat sosialistit olleet aina

paikan tai pari jäljessä kansallisneuvostossa. Kuitenkaan kummallakaan ei ole ollut kansallisneuvostossa yksinkertaista enemmistöä, vaan oli vaa'ankielenä pieni vapauspuolue. Nyt kun kansanpuolue ensi kerran sai enemmistön, vaikka niukimman mahdollisen, se johdatteli hallitusneuvottelut sellaiseen lopputulokseen, et-

tä sosialistit eivät enää halunneet yhteistoimintaa hallituksessa jatkaa, koska kansanpuolue olisi ajanut hallitusneuvotteluissa esittämänsä vaatimukset kuitenkin kansallisneuvostossa lävitse. Liittokansleri Josef Klaus rakensi ministeristönä oman puolueensa miehistä. Vaalitulokset olivat:

	Ääniä	Paikkoja	1962
Kansanpuolue	2.191.128	85	81
Sosialistit	1.928.922	74	76
Vapauspuolue	242.599	6	8
Demokr. ed. p.	148.521	—	—
Kom. + vas. sos.	18.638	—	—
Marksil.-leninl.	486	—	—
Liberaalit	1.570	—	—

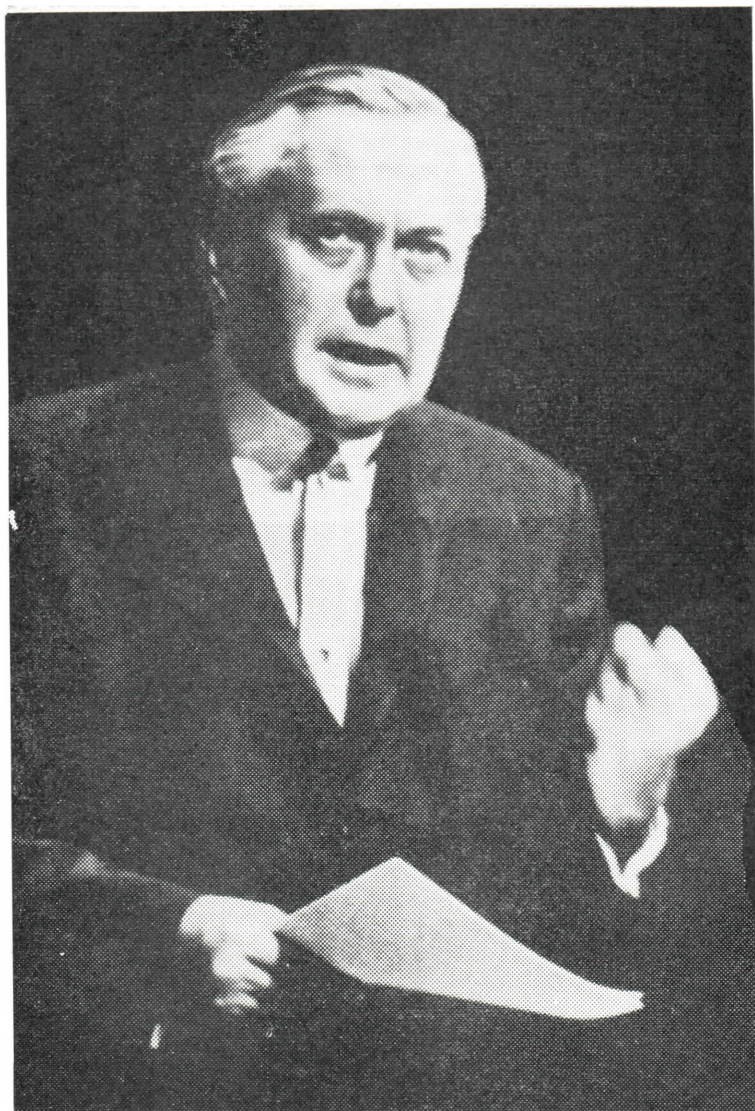
SUOMI:

Sos.-dem. Puolueen kahtiajaon yhteydessä sosialidemokraattien äänimäärät jakaantuivat muutamissa vaaleissa, niin että sekä SDP että siitä irtautunut TPSSL-ryhmä saivat aikaisempaa paljon vähäisemmän edustajapaikkamäärän. Tilanteen vakiinnuttua ja poliittisen taistelun kohdistuttua Sos.-dem. Puoluetta vastaan epätavallisia keinoja käytetään saatien maalisvaaleissa kokea eräänlainen kan-

san vastalause, joka nosti sosialidemokraatit suurimmaksi eduskuntaryhmäksi ja eduskunnan vasemmistoenemmistöiseksi. SDP oli ainoa puolue, joka vaaleissa voitti. Kommunistien "käenpoikana" ollut TPSSL onnistui keskittämään itselleen vaaliliittotoverinsa paikoista viisi, minkä lisäksi kommunistit muuten menettivät vielä yhden paikan.

Maalisvaaliemme tulokset:

	Ääniä	Paikkoja	1962
Sos.-dem.	645.329	55	38
Kepu	504.805	49	53
Skdl	502.713	41	47
Kokoomus	326.928	26	32
Svenska Folkp.	134.832	12	14
Liberaalit	153.259	9	13
TPSSL	61.274	7	2
Pientalonpojat	24.351	1	—

Englannin pääministeri Harold Wilson toimeenpani omat maalisvaalinsa ja voitti.

ENGLANTI:

Harold Wilsonin ja hänen työväenpuolueensa saavuttama johtoasema oli niin kapea, että sen varassa hallitseminen muodostui jo yksittäisille kansanedustajille raskaaksi, kun oli pakko olla parlamentissa paikalla äänestysten varalta sairaus- tapauksissakin. Muutenkaan

hallitseminen ei kapean enemmistön kanssa ollut helppoa. Tästä syystä Wilson pyysi kuningatarta hajoittamaan alahuoneen ja toimittamaan uudet vaalit 31. 3. 1966. Näissä maalisvaaleissa Wilson saavutti kaipaamansa laajemman enemmistön.

	Ääntä	Paikkaa	Ennen
Työväenpuolue	13.064.951	363	317
Konservatiivit	11.418.433	253	303
Liberaalit	2.327.533	12	9
Muut	452.689	2	1

LÄNSI-SAKSA:

Viime vuosina on Länsi-Saksan osavaltioiden ns. maapäivävaaleissa sosialidemokraateilla ollut menestystä, mikä seikka on merkityksellinen liittoneuvoston — tavallaan parlamentin ylähuoneen — kokoonpanossa, sillä sen jäsenet ovat osavaltioiden hallitusten edustajia. 11. 7. 1966 suoritettiin osavaltiovaalit Pohjoisreinin ja Westfalenin osavaltiossa, johon kuuluu mm. Ruhrin alue. Tämä alue on tähän saakka ollut kristillisdemokraattien hallussa, joskin sosialidemokraatit liittopäivävaaleissa saivat täällä noin 5 %:n ääntenlisäyksen. Siitä huolimatta tätä aluetta on pidetty kristillisdemokraattien "heininä". Heinäkuun vaalitulos oli juuri sen vuoksi yllättävä. Sosialidemokraatit saivat vaalivoi-

Herbert Wehner

ton, niin että he jäivät yhtä paikkaa vaille yksinkertaista enemmistöä maapäivillä. Harva poliitikko saa syntymäpäivälahjaksi tuollaisen yllättävän vaalivoiton. Saksan sos.-dem. puolueen en-

simmäinen varapuheenjohtaja Herbert Wehner vietti 11. 7. 60-vuotispäiväänsä, joten vaalivoitto tuli tarkalleen syntymäpäivälahjaksi.

Paikkajako Pohjoisreinin ja Westfalenin maapäivillä:

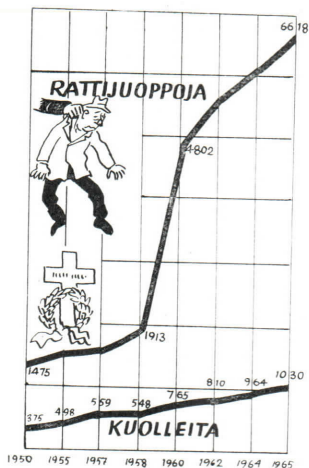
	Paikkaa	Ennen
Sosialidemokraatit	99	90
Krist. demokraatit	86	96
Vapaat demokraatit	15	14

RUOTSI:

Ruotsissa suoritettut kunnallisvaalit toivat sosialidemokraateille odotettua heikomman tuloksen. Jo ennalta tiedettiin, että kolme vuosikymmentä hallitusvastuussa ollut puolue ei juuri kunnallisvaalien hetkellä ollut parhaassa mahdollisessa vaali-asemassa. Kuitenkin vaalitulos oli yllättävän epäedullinen. Muutamissa merkittävässä kunnissa, kuten pääkaupungissa Tukholmassa, menetettiin enemmistöasema. Kunnallisvaalituloksen jälkeen puolue harkitsi, olisiko aihetta toimeenpanna ennenaikaiset valtiolliset vaalit, mutta päätyi kielteiseen tulokseen. Tage Erlanderin hallitus istuu seuraaviin säännönmukaisiin valtiollisiin vaaleihin saakka. Kunnallisvaaleissa jakaantuivat äänet koko maan osalta yhteenlaskettuna seuraavasti:

Tage Erlander

TIELIIKENNE- TILASTOJA VUOSILTA 1950 ~ 1965

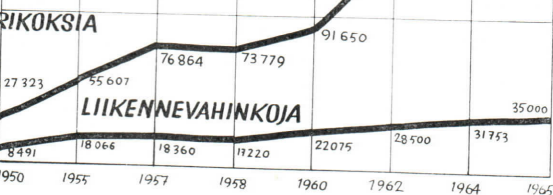
REKISTERISSÄ OLEVIA MOOTTORIAJONEUVOJA

LIIKENNERIKOKSIA

LIIKENNEVAHINKOJA

Maalisvaalit ja kunnallisvaalit

Maaliskuun eduskuntavaalit 1966 olivat sosialidemokraateille menestyksellisimmät tähän saakka. Kahta vuotta aikaisemmin pidetyt kunnallisvaalit toivat sosialidemokraateille ennätysmäärän ääniä. Seuraavassa vertaillaan vuoden 1966 maalisvaalien tulosta vuoden 1964 kunnallisvaaleihin ja edellisiin valtiollisiin vaaleihin 1962.

Vaalitulokset vaalipiireittäin

Maaliskuun eduskuntavaaleja verrataan seuraavassa edellisiin valtiollisiin vaaleihin 1962 ja välillä pidettyjen kunnallisvaalien tulokseen vaalipiireittäin.

HELSINKI

vuonna 1962
äänioik. 315.539
äänesti

265.893 = 84,3 %

SDP 55.508 = 4

TPSL 12.844 = 1

SKDL 51.087 = 4

KP 5.523 = 0

LKP 42.707 = 4

KOK 58.883 = 4

RKP 38.052 = 3

vuonna 1964
äänioik. 327.924
äänesti

253.806 = 77,2 %

67.470

5.512

48.552

—

45.366

46.601

35.312

vuonna 1966
äänioik. 341.083
äänesti

286.471 = 84,0 %

92.807 = 7

7.290 = 1

51.975 = 4

7.945 = 0

34.453 = 2

52.201 = 4

36.953 = 3

Vuonna 1966 valittiin Helsingin vaalipiiristä 21 kansanedustajaa, vuonna 1962 20.

UUSIMAA

vuonna 1962	vuonna 1964	vuonna 1966
äänioik. 239.244	äänioik. 250.474	äänioik. 261.979
äänesti	äänesti	äänesti
201.174 = 84,1 %	198.689 = 79,9 %	222.680 = 85,0 %
SDP 49.929 = 5	59.797	75.080 = 6
TPSL 8.468 = 0	5.513	6.585 = 1
SKDL 40.341 = 4	33.249	39.749 = 3
KP 23.011 = 2	17.357	23.049 = 2
LKP 15.410 = 1	8.274	16.968 = 1
KOK 21.521 = 2	23.237	21.529 = 2
RKP 39.696 = 3	35.729	37.128 = 3
PP 1.844 = 0	467	1.078 = 0
Vuonna 1966 valittiin Uudenmaan vaalipiiristä 18 kansanedustajaa, vuonna 1962 17.		

TURUN ET.

vuonna 1962	vuonna 1964	vuonna 1966
äänioik. 231.468	äänioik. 230.660	äänioik. 238.143
äänesti	äänesti	äänesti
196.960 = 85,1 %	182.139 = 78,5 %	202.019 = 84,8 %
SDP 35.511 = 3	43.769	54.119 = 5
TPSL 9.581 = 0	5.548	4.529 = 1
SKDL 48.973 = 4	44.887	48.820 = 3
KP 37.224 = 3	30.546	36.215 = 3
LKP 24.158 = 2	15.426	19.055 = 1
KOK 24.570 = 2	27.070	26.015 = 2
RKP 13.166 = 2	9.409	12.646 = 1
PP 3.151 = 0	1.841	— = 0

TURUN POHJ.

vuonna 1962	vuonna 1964	vuonna 1966
äänioik. 186.595	äänioik. 184.117	äänioik. 188.114
äänesti	äänesti	äänesti
162.495 = 87,1 %	151.088 = 82,1 %	163.417 = 86,9 %

SDP	33.968 = 3	41.121	47.645 = 4
TPSL	6.114 = 0	1.877	1.457 = 0
SKDL	40.361 = 4	36.902	39.625 = 3
KP	43.906 = 4	34.624	39.742 = 3
LKP	4.469 = 0	1.705	5.376 = 1
KOK	29.835 = 3	30.765	25.922 = 2
PP	3.241 = 0	1.742	1.378 = 0
Vuonna 1966 valittiin Turun pohj. vaalipiiristä 13 kansanedustajaa, vuonna 1962 14.			

ETELÄ-HÄME

vuonna 1962	vuonna 1964	vuonna 1966
äänioik. 197.632	äänioik. 198.322	äänioik. 204.192
äänesti	äänesti	äänesti
168.294 = 85,2 %	159.163 = 79,8 %	173.783 = 85,1 %
SDP 42.587 = 4	48.647	56.169 = 5
TPSL 10.500 = 0	5.720	6.718 = 1
SKDL 33.545 = 3	31.281	33.942 = 2
KP 31.094 = 3	24.775	28.216 = 2
LKP 10.846 = 1	8.362	13.441 = 1
KOK 34.268 = 3	36.849	32.432 = 3
PP 1.574 = 0	100	856 = 0
Vaalien jälkeen kansanedustaja Tenhiälä loikkasi Keskustapuolueeseen ja näin Liberaalinen Kansanpuolue menetti ai-noan edustajansa tästä vaalipiiristä.		

POHJOIS-HÄME

vuonna 1962	vuonna 1964	vuonna 1966
äänioik. 168.559	äänioik. 169.783	äänioik. 175.406
äänesti	äänesti	äänesti
146.427 = 86,9 %	142.319 = 83,4 %	150.294 = 85,7 %
SDP 38.824 = 3	37.775	50.738 = 4
TPSL 5.744 = 0	2.960	4.422 = 0
SKDL 42.172 = 4	38.461	39.334 = 4
KP 17.209 = 1	12.640	14.730 = 1
LKP 6.188 = 1	5.365	7.197 = 0
KOK 34.440 = 3	30.424	32.827 = 3
PP 1.347 = 0	404	392 = 0

KYMI

vuonna 1962	vuonna 1964	vuonna 1966
äänioik. 212.187	äänioik. 211.723	äänioik. 217.313
äänesti	äänesti	äänesti
179.450 = 84,6 %	165.566 = 77,8 %	183.841 = 84,6 %
SDP 56.912 = 5	58.377	68.166 = 6
TPSL 8.530 = 0	6.629	7.361 = 1
SKDL 23.218 = 2	20.872	22.124 = 1
KP 48.700 = 4	37.535	43.389 = 4
LKP 6.775 = 0	6.558	13.226 = 1
KOK 32.756 = 4	23.469	28.003 = 2
PP 1.616 = 0	894	931 = 0

MIKKELI

vuonna 1962	vuonna 1964	vuonna 1966
äänioik. 139.200	äänioik. 135.126	äänioik. 137.882
äänesti	äänesti	äänesti
115.510 = 83 %	105.352 = 77,5 %	114.872 = 83,3 %
SDP 28.833 = 3	31.158	34.946 = 3
TPSL 7.692 = 0	5.165	6.198 = 1
SKDL 15.436 = 1	13.288	14.147 = 1
KP 40.852 = 5	33.557	38.620 = 4
LKP 3.743 = 2	3.239	5.486 = 0
KOK 14.196 = 2	15.449	12.118 = 1
PP 1.616 = 0	894	918 = 0

Vuonna 1966 valittiin Mikkelin vaalipiiristä 10 kansanedustajaa, vuonna 1962 11.

POHJOIS-KARJALA

vuonna 1962	vuonna 1964	vuonna 1966
äänioik. 115.482	äänioik. 109.735	äänioik. 111.658
äänesti	äänesti	äänesti
94.698 = 82 %	84.496 = 76,5 %	92.784 = 83,1 %
SDP 20.693 = 2	23.838	28.722 = 3
TPSL 5.401 = 0	3.847	2.422 = 0
SKDL 16.535 = 2	13.744	15.213 = 1
KP 29.343 = 4	23.754	26.939 = 4
LKP 4.014 = 1	4.739	5.686 = 0
KOK 10.836 = 1	8.969	9.986 = 1
PP 7.126 = 0	3.837	3.247 = 0

Vuonna 1966 valittiin Pohjois-Karjalan vaalipiiristä 9 kansanedustajaa, vuonna 1962 10.

KUOPIO

vuonna 1962
äänioik. 155.980
äänesti

132.057 = 84,7 %

SDP	15.371 = 1
TPSL	5.337 = 0
SKDL	39.582 = 4
KP	39.937 = 4
LKP	4.223 = 1
KOK	16.807 = 2
PP	8.376 = 0

vuonna 1964
äänioik. 151.694
äänesti

121.665 = 79,7 %

18.855
2.957
36.386
34.075
4.125
16.595
7.356

vuonna 1966
äänioik. 155.258
äänesti

130.347 = 84,0 %

22.780 = 2
2.967 = 0
37.790 = 4
37.060 = 4
4.569 = 0
15.797 = 1

KESKI-SUOMI

vuonna 1962
äänioik. 142.737
äänesti

121.916 = 85,4 %

SDP	27.360 = 2
TPSL	9.140 = 1
SKDL	27.664 = 3
KP	31.996 = 3
LKP	5.797 = 1
KOK	12.894 = 1
PP	2.903 = 0

vuonna 1964
äänioik. 141.605
äänesti

114.694 = 80,5 %

33.709
4.824
25.213
27.356
5.623
14.678
1.812

vuonna 1966
äänesti
123.699 = 85,4 %

35.137 = 4
7.600 = 1
27.094 = 2
32.746 = 3
6.992 = 0
12.800 = 1
666 = 0

VAASA

vuonna 1962
äänioik. 266.864
äänesti

228.539 = 85,6 %

SDP	23.914 = 2
TPSL	5.187 = 0
SKDL	35.251 = 3
KP	70.990 = 9
LKP	2.517 = 1
KOK	32.196 = 3
RKP	49.775 = 5
PP	7.821 = 0

vuonna 1964
äänioik. 262.308
äänesti

207.289 = 78,6 %

30.675
3.062
30.171
57.178
2.121
33.123
40.540
5.091

vuonna 1966
äänioik. 268.911
äänesti

230.808 = 85,8 %

38.604 = 3
1.312 = 0
35.227 = 3
67.787 = 8
2.362 = 1
32.420 = 1
48.105 = 4
3.220 = 0

OULU

vuonna 1962
äänioik. 219.149
äänesti

193.285 = 88,2 %

SDP	14.666 = 1
TPSL	3.932 = 0
SKDL	60.239 = 6
KP	77.911 = 9
LKP	14.388 = 1
KOK	14.793 = 1
PP	5.542 = 0

vuonna 1964
äänioik. 219.020
äänesti

181.244 = 82,3 %

20.964
2.597
58.545
67.952
7.479
14.305
4.618

vuonna 1966
äänioik. 226.378
äänesti

196.453 = 86,8 %

26.120 = 2
1.332 = 0
62.425 = 6
74.897 = 8
10.630 = 1
16.907 = 1
2.820 = 0

LAPPI

vuonna 1962
äänioik. 110.071
äänesti

96.103 = 87,3 %

SDP	7.084 = 0
TPSL	1.826 = 0
SKDL	32.425 = 3
KP	35.325 = 4
LKP	8.111 = 1
KOK	8.643 = 1
PP	1.509 = 0

vuonna 1964
äänioik. 111.094
äänesti

94.160 = 84,2 %

12.154
530
30.315
31.303
5.505
6.357
690

vuonna 1966
äänioik. 115.153
äänesti

100.085 = 86,9 %

14.306 = 1
1.081 = 0
34.087 = 4
33.515 = 4
7.818 = 1
7.971 = 0
— = 0

Vuonna 1966 valittiin Lapin vaalipiiristä 10 kansanedustajaa, vuonna 1962 9.

KOKO MAA

vuonna 1962
äänioik. 2.714.838
äänesti

2.310.090 = 85,1 %

SDP	448.930 = 38
TPSL	100.396 = 2
SKDL	507.124 = 47
KP	530.591 = 53
LKP	158.005 = 14
KOK	346.638 = 32
RKP	140.689 = 13
PP	49.773 = 0

vuonna 1964
äänioik. 2.715.307
äänesti

2.155.532 = 79,4 %

538.309
56.741
461.865
432.352
123.893
327.895
120.990
29.826

vuonna 1966
äänioik. 2.800.461
äänesti

2.378.711 = 84,9 %

645.339 = 55
61.274 = 7
502.713 = 41
504.850 = 49
153.259 = 9
326.928 = 26
134.832 = 11
24.351 = 1

Tilastosta puuttuu Ahvenanmaa.

MAAILMAN KAUPPABLOKIT

Teatteriyleisö, joka seuraa jonkin näytelmän ensiesitystä, kykenee paljon paremmin ottamaan vastaan esityksen sisältämän viestin, jos ennen esiripun avautumista on tutustunut ohjelmalehtiseen, josta ilmenee näytelmän juoni ja osajako. Vähän saman tapainen on asian laita seuratesamme katseilijoina — ja joskus pienen sivuosan esittäjinä — suuren maailmanteatterin tapahtumia. Niitä selostavissa uutisissa vilahtelevat tuon tuostakin esiin erilaiset nimitykset kuten NATO, Varsovan liitto, GATT, EEC, EFTA, COMECON ja Kennedyn kierros, joiden sisältö on suurimmalle osalle lukijoista hämärä. Jollakin tavalla noiden nimitysten taakse kätkeytyvät orgnisaatiot tuntuvat näyttelevän maailman tapahtumissa merkittävää osaa, mutta niiden toimintaa selostavat uutiset ovat eräänlaista ammattimiesten slangia, joka on tarkoitettu harvalukuiselle lukijakunnalle antamatta paljoakaan tavalliselle, maailman tapahtumista kiinnostuneelle kansalaiselle.

Voidakseen seurata maailman menoa ja ymmärtää niitä selostavia uutisia, sanomalehtien lukija, radion kuuntelija ja televisiion katselija tarvitsee rooliluettelon ja hänellä pitää olla ennakkokäsitys näytelmän juonesta.

Mitä ensinnäkin näytelmän juoneen tulee, se on oikeastaan melko yksinkertainen ja kaikille ennestään tuttu, kunhan sitä tulee tarkemmin ajatelleeksi.

Sen yhtenä päälankana ovat taloudelliset näkökohdat. Keskellä toisen maailmansodan raunioita uutta elämää aloiteleva maailma oli köyhtynyt ja taloudellinen toiminta oli monenlaisten sisäisten ja ulkoisten rajoitusten kahlitsema. Useimmat muistavat vielä hintasäännöstelyn, tavaroiden ja kelusäännöstelyn elintarvike- ja vaatetuskortteineen, huoneenvuokralautakunnat jonoineen, tuontisäännöstelyn, matkasäännöstelyn ankarine passi- ja viisumimääräyksineen ja kaikki muut tavaroiden, ihmisten ja pääomien vapaata liikumista rajoittavat esteet. Tässä suhteessa olot olivat samantapaiset useimmissa maissa vielä pitkään sodan jälkeen. Käsitämättömän kaukaisina ja onnellisina palautuvat mieleen sodanedelliset vuodet, jolloin taloudellinen kehitys kaikkina-

sesta säännöstelystä vapaana oli nopeasti ja jatkuvasti kohonnut yleistä elintasoa kaikissa maissa.

Säännöstelytalouden mahdollisimman nopea purkaminen katsottiin välttämättömäksi kaikissa länsimaailmaan lukeutuvissa maissa, joiden talouselämän perustana edelleen oli yksilön mahdollisimman suuri vapaus ja yksityinen yritteliäisyys. Tuotanto oli saatava nopeasti kaikilla aloilla kohomaan ja tavaroiden tarjonta lisääntymään. Tässä tarkoituksessa oli kansainvälistä yhteistyötä ja järkipäistä työnjakoa kehitettävä ja maittenvälinen, mahdollisimman esteetön ja laaja tavarainvaihto saatava uudelleen käyntiin. Lukuisissa kansainvälisissä neuvotteluissa kehiteltiin asian edistämiseksi erilaisia suunnitelmia, joista monet toteutuvatkin. Yksi niistä on tullien alentamista ja kaupan esteiden poistamista tarkoittava, alun perin 23 maan kesken v. 1947 solmittu GATT-sopimus. Suomi on siinä osapuolena v:sta 1950 lähtien.

Voimakkaana Euroopan talouden elvyttäjänä oli Yhdysvaltain vv. 1948—51 halullisille ottajille — joihin Suomi ei kuulunut — myöntämä vastikkeeton ja määriltään huomattava Marshallin apu, joka aikaa myöten synnytti monenkirjavan järjestökasvillisuuden. Marshallin apua vastaan ottaneet maat muodostivat OEEC-järjestön, jonka yhteydessä toimi EPU eli Euroopan maksuliitto. Sen tehtävänä oli jäsenmaiden velka- ja saatavasuhteiden hoitaminen monenkeskisellä eli multilateraalilla pohjalla. Sodan aikana ja vielä kauan sen jälkeenkin kansainvälinen kauppa tapahtui kahdenkeskisten eli bilateraalisten sopimusten nojalla, mikä haittasi valuuttojen vapaata vaihdettavuutta ja pääoman liikkumista maasta toiseen. OEEC-järjestöstä kehittyi sittemmin OECD ja olosuhteiden muuttuessa merkityksensä menettäneestä EPU-järjestöstä yleisempi, valuuttojen keskinäistä vaihdettavuutta eli konvertibiliteettia koskeva EMA-sopimus.

Jo 1940-luvun lopulla virisi Euroopassa suunnitelmia edellä mainittuja yleisiä yhteistyömuotoja suppeammista mutta samalla kiinteämmistä kaupan edistämistä tarkoittavista organisaatioista. Omalla tahollaan neuvottelivat OEEC-maat niiden keskisestä vapaakauppa-alueesta ja omalla tahollaan Ruotsi, Norja ja Tanska yhteisestä tulliliunionista, jota koskevaan neuvonpitoon Suomikin myöhemmin otti osaa. Molemmat nämä suunnitelmat raukesivat; Pohjoismaiden tulliliunionia koskeva suunnitelma lähinnä siitä syystä, että se jäi muiden

yleisempien ja nopeammin kehittyvien suunnitelmien alle.

Ensimmäisenä kiinteämmistä yhteistyöjärjestöistä ja nykyisistä varsinaisista kauppablokeista perustettiin v. 1957 solmitun Rooman sopimuksen nojalla EEC eli Euroopan talousyhteisö, jonka alkuperäisinä jäseninä oli 6 maata — siitä myös nimitys kuutosmaat — nimittäin Ranska, Länsi-Saksa, Italia, Hollanti, Belgia ja Luxemburg. Tämä yhteenliittymä, jonka tarkoituksena oli tuontitullien asteittainen poistaminen kyseisten maiden välillä ja yhteisten tullien soveltaminen muualta tuotaviin tavaroihin, sai alun perin suurpoliittisen luonteen. Osittain tähän olivat syynä järjestön ilmaiset tarkoituksiperät pitkälle viedystä yhteisestä talous- ja sosiaalipolitiikasta, osittain sen toimintaa koskevat määräykset, jotka tehdään enemmistöpäätöksin ja jotka siis ovat suurten jäsenmaiden mielipiteiden mukaiset. Yhtenä syynä oli vielä Länsi-Saksan jäsenyys, joka etenkin Neuvostoliiton taholla tulkittiin järjestön suurpoliittisen värin määrääjäksi.

Euroopan puolueettomat maat Ruotsi, Sveitsi ja Itävalta eivät tahtoneet EEC:n aiheellisesti tai aiheettomasti saman suurpoliittisen luonteen vuoksi siihen liittyä. Niitä myös pelotti määräys enemmistövaltaisesta päätöksentekomenettelystä, jonka ne katsoivat voivan johtaa ristiriitaan puolueettomuuspolitiikkansa kanssa. Englanti taas jäi EEC:n ulkopuolelle, koska se talouspoliittisista syistä, lähinnä ajatellen dominoitaan ja omaa maatalouttaan, ei halunnut allekirjoittaa Rooman sopimusta ilman muutoksia, joihin muut eivät suostuneet.

Englantia uhkasi jääminen taloudellisesti eristettyyn asemaan ja se rupesikin puuhaamaan erillistä vapaakauppaa aluetta sellaisin muodoin, jotka tyydyttäisivät myös puolueettomia maita. Niin syntyi Tukholmassa v. 1959 tehdyn sopimuksen perusteella EFTA eli Euroopan vapaakauppa-alue. Myös sen tarkoituksena on keskinäisten suojatullien ja muiden keskinäisen kaupan vapautta haittaavien esteiden poistaminen. EFTA kuitenkin jättää vapaat kädet jäsenmailleen, kun kyseessä ovat tullit niiden tavaroiden osalta, jotka tuodaan EFTA-maiden ulkopuolelta. Sopimus ei koske maataloustuotteita, kuten EEC-sopimus. Siinäkin suhteessa EFTA on väljempi muodoiltaan, että sen päätökset ovat yksimielisiä, joten jokainen jäsenmaa voi torjua sellaiset pyrkimykset, joita se poliittisista tai taloudellisista syistä pitää itselleen haitallisina. EFTA-sopimuksen allekirjoitti seitsemän maata:

jestön puitteissa ja yhtenä osapuolena on siis myös Suomi.

Kennedyn-kierroksen tarkoituksena on saada aikaan yleinen sopimus tullien alennuksista niiden maiden välillä, jotka eivät ole aikaisempien sopimusten nojalla tällaiseen toimenpiteisiin ryhtyneet. Niinpä Suomen kohdalla on kyseessä esimerkiksi amerikkalaisten tavaroiden tullinalennus ja vastavuoroisesti suomalaisten tavaroiden tullinalennus Yhdysvalloissa. Yleisenä tavoitteena on tullien alentaminen puoleen niiden nykyisistä määristä.

Edellä oli jo EEC:n ja EFTA:n syntyhistorian yhteydessä puhetta suurpoliittisista tekijöistä, jotka ovat vaikuttaneet kauppablokkien muodostumiseen. Poliittiset näkökohdat ovatkin taloudellisten syiden ohella kaiken aikaa olleet yhtenä lankana näytelmän juonessa.

Kohta toisen maailmansodan päättymisen jälkeen maailma jakaantui kahteen jyrkästi toisistaan eroavaan, vihamieliseen ja toinen toiseensa epäluuloisesti suhtautuvaan leiriin. Toisaalla oli Yhdysvaltojen hallitsema läntinen ryhmä, toisaalla Stalinin pelottavan hahmon johtama punainen imperiumi keskeisenä voimana Neuvostoliitto ja sen ympärillä kansandemokratiat. Kolmannen maailmansodan uhka leijui ilmassa ja kylmän sodan polttopiste oli Euroopassa. Tässä uhkaavassa ilmapiirissä syntyi lännessä NATO eli Pohjois-Atlantin puolustusliitto ja idässä Varsovan liitto.

Kylmässä sodassa alkoivat kuitenkin Stalinin kuoleman jälkeen puhallella lauhkeammat tuulet ja jännitys rupesi Euroopassa lieventymään. Tämä on ollut yhtenä merkittävänä tekijänä kauppablokkeissa ja ylipäänsä kansainvälisessä talouselämässä viime aikoina esiintyneisiin virtauksiin ja niiden voimakkuuteen. Kun esimerkiksi lännen näkökulmasta aikaisemmin sekä taloudelliset että poliittiset syyt puolsivat mahdollisimman tiivistä kansainvälistä yhteistyötä myös taloudellisella alalla, ovat sittemmin toisaalta taloudelliset ja toisaalta poliittiset näkökohdat alkaneet vetää kehitystä eri suuntiin. Kansalliset näkökohdat ovat tulleet yhä voimakkammin esille politiikan suuntaa määrättäessä, mistä tyypillisimpänä esimerkkinä on de Gaullen hallitsema Ranska. Se on sanut aikaan rakoilua NATO-organisatiossa ja estäessään Englannin liittymisen Euroopan talousyhteisöön estänyt suunnitellun EEC:n ja EFTA:n yhtymisen. Samanlaista rakoilua — ainakin sisäisen kurin höltymistä — on todettavissa myös COMECON:in piirissä. Suurinta halua oman itse-

näisen tien etsintään on sillä taholla ilmennyt Romaniassa. Samaan aikaan ovat lännen ja idän taloudelliset suhteet parantuneet ja keskinäinen kaupankäynti vilkastunut.

Tällainen on suuren maailmnteatterin ohjelmalehtinen ja lyhyt selostus sen juonesta. Ja lopuksi rooliluettelona maininta eräistä pääosan esittäjistä.

CATT = General Agreement on Tariffs and Trade; tulleja ja kauppaa koskeva yleissopimus. Sihteeristö Genevessä.

OEEC = Organization for European Economic Co-operation; Euroopan taloudellisen yhteistoiminnan järjestö. Marshallin maiden yhteiselin. Sihteeristö Pariisissa.

EPU = European Payments Union; Euroopan maksuliitto.

OEEC-maiden välinen ja Yhdysvaltainen tukema multilateraalinen maksujärjestelmä.

EMA = European Monetary Agreement; Euroopan maksusopimus, joka v:sta 1959 jatkaa EPU:n työtä laajemmalla pohjalla.

OECD = Organization for European Co-operation and Development; Euroopan taloudellinen yhteistyö- ja kehittämisjärjestö. Jatkaa OEEC:n työtä laajemmalla pohjalla.

ECE = Economic Commission for Europe; Euroopan talouskomissio. Yhtyneiden Kansakuntien elin, jonka jäseninä ovat kaikki YK:n eurooppalaiset jäsenmaat. Sihteeristö Genevessä; pääsihteerinä yhteen aikaan Tuomioja.

EEC = European Economic Community; Euroopan talousyhteisö, kuutosblokki, johon sittemmin liittynyt myös Kreikka.

EFTA = European Free Trade Association; Euroopan vapaakauppaliitto. Suomi liitännäjäjäsen EFTA-sopimuksen perusteella.

COMECON = Council for Mutual Economic Aid; keskinäisen taloudellisen avunannon neuvosto. Neuvostoliiton ja kansandemokratioiden talousjärjestö.

AHTI M. SALONEN

MAAILMAN ITSENÄISET VALTIOT 1966

EUROOPPA

ALANKOMAAT, 33 612 km², 11,8 milj. asukasta, pääk. Amsterdam, hallitusk. Haag kuningatar Juliana.

ALBANIA, 28 738 km², 1,6 milj. asukasta, pääk. Tirana, presidentti Haxhi-Lleshi.

ANDORRA, 465 km², 5 000 asukasta, pääk. Andorra, valtion päämies Ranskan presidentti ja Urgelin piispa.

BELGIA, 30 513 km², 9,2 milj. asukasta, pääk. Brüssel, kuningas Baudouin I.

BULGARIA, 110 669 km², 8,1 milj. asukasta, pääk. Sofia, presidentti Georgi Kraikov.

ESPANJA, 504 741 km², 30,9 milj. asukasta, pääk. Madrid, valtionhoitaja Francisco Franco Bahamonde.

IRLANTI, 70 282 km², 2,9 milj. asukasta. Pääk. Dublin, presidentti Eamon de Valera

ISLANTI, 102 819 km², 183 000 asukasta, pääk. Reykjavik, presidentti Asgeir Asgeirsson.

ISO-BRITANNIA JA POHJOIS-IRLANTI, (Yhtynyt Kuningaskunta), 244 022 km², 53,3 milj. asukasta, pääk. Lontoo, kuningatar Elisabet II.

ITALIA, 301 226 km², 51,1 milj. asukasta pääk. Rooma, presidentti Giuseppe Saragat.

ITÄVALTA, 83 847 km², 7,1 milj. asukasta, pääk. Wien, presidentti Franz Jonas.

JUGOSLAVIA, 255 804 km², 18,8 milj. asukasta, pääk. Belgrad, presidentti Josip Broz (Tito).

KREIKKA, 130 918 km², 8,5 milj. asukasta, pääk. Ateena, kuningas Konstantin XIII.

LIECHTENSTEIN, 157 km², 17 000 asukasta, pääk. Vaduz, ruhtinas Franz Josef II.

LUXEMBURG, 2 586 km², 324 000 asukasta, pääk. Luxemburg, suurherttuatar Charlotte edustajanaan Jean.

MALTA, 316 km², 329 000 asukasta, pääk. Valetta, pres. George Borg Oliver.

MONACO, 1,5 km², 22 000 asukasta, pääk. Monaco, ruhtinas Rainier III.

NEUVOSTOLIITTO, 22,4 milj. km², 223 milj. asukasta, pääk. Moskova, presidentti Nikolai Podgorni.

NORJA, 323 917 km², 3,6 milj. asukasta, pääk. Oslo, kuningas Olavi V.

PORTUGALI, 91 971 km², 9,3 milj. asukasta, pääk. Lissabon, presidentti Américo Thomás.

Aasian alueellisesti pienimpiin valtioihin ja samalla nuorimpiin kuuluvat Malediivit ja Singapore. Ensimmäinmittu on pikku saariryhmä Intian valtameressä ja itsenäistyi 1965, Singapore irtautui samana vuonna Malesian liittovaltiosta. Malediivien pääministerinä on Ibrahim Nasir (vas.) ja Singaporessa sosiaalidemokraatti Lee Kuan Yew (oik.)

Vuonna 1966 itsenäistyivät mm. Betshuanamaa Afrikassa ja Brittiläinen Guayana Et. Amerikassa. Betshuanamaa sai uuden nimen Botswana ja sen presidentiksi valittiin pääministeri Seretse Khama (vas.). Guayanassa on asujamisto jakaantunut intialaisten ja neekerien kesken. Tällä hetkellä pääministerinä on neekeri, juristi Lindon Forbes Sampson Burnham (oik.).

PUOLA, 311 730 km², 30,4 milj. asukasta, pääk. Varsova, presidentti Edward Ochab.
RANSKA, 551 603 km², 46,2 milj. asukasta, pääk. Pariisi, presidentti Charles de Gaulle.
ROMANIA, 237 500 km², 18,8 milj. asukasta, pääk. Bukarest.

RUOTSI, 449 793 km², 7,5 milj. asukasta, pääk. Tukholma, kuningas Kustaa VI Adolf.

SAKSAN DEMOKRAATTINEN TASAVALLTA, 107 870 km², 17,1 milj. asukasta, presidentti Walter Ulbricht.

SAKSAN LIITTOTASAVALLTA, 247 973 km², 44,0 milj. asukasta pääk. Bonn, presidentti Heinrich Lübke.

SAN MARINO, 61 km², 17 000 asukasta, pääk. San Marino, presidentti valitaan vuosittain.

SUOMI, 337 005 km², 4,6 milj. asukasta, pääk. Helsinki, presidentti Urho Kekkonen.

SVEITSI, 41 288 km², 5,5 milj. asukasta, pääk. Bern, presidentti vaihtuu vuosittain.

TANSKA, 43 043 km², 4,6 milj. asukasta, pääk. Kööpenhamina, kuningas Frederik IX.

TSHEKKOSLOVAKIA, 127 859 km², 13,8 milj. asukasta, pääk. Praha, presidentti Antonín Novotný.

UNKARI, 93 500 km², 10 milj. asukasta, pääk. Budapest, presidentti István Dobi.

VATIKAANI, 0,44 km², 1 000 asukasta, valtion päämies paavi Paavali VI.

A A S I A

AFGANISTAN, 657 500 km², 14 milj. asukasta, pääk. Kabul, kuningas Mohammed Shahir Shah.

BAHREIN, 598 km², 145 000 asukasta, pääk. Manama, valtionj. sheikki Issa bin Sulman Hamed al-Khalifah.

BURMA, 678 033 km², 23 milj. asukasta, pääk. Rangoon, pääm. Ne Win.

CEYLON, 65 607 km², 10,7 milj. asukasta, pääk. Colombo, kuningatar Elisabet II, pääm. Dudley Senayake.

FILIPPIINIT, 299 681 km², 29,6 milj. asukasta, pääk. Quezon City, presidentti F. Marcos.

INDONESIA, 1,9 milj. km², 97 milj. asukasta, pääk. Djakarta, presidentti Ahmed Sukarno.

INTIA, 3 268 692 km², 450 milj. asukasta, pääk. Delhi, presidentti Sarvepalli Radhakrishnan.

IRAK, 438 446 km², 7 milj. asukasta, pääk. Bagdad, presidentti Abdul Rahman Aref.

ISRAEL, 20 677 km², 2,3 milj. asukasta, pääk. Jerusalem, presidentti Salmaan Sazar.

JAPANI, 369 662 km², 95,5 milj. asukasta, pääk. Tokio, keisari Hirohito.

JEMEN, 196 000 km², 5 milj. asukasta, pääk. Sana, presidentti Abdulla al-Sallal.

JORDANIA, 96 500 km², 1,8 milj. asukasta, pääk. Amman, kuningas Hussein II.

KAMBODSHA, 181 000 km², 5,7 milj. asukasta, pääk. Phnompenh, valtionpääm. prinssi Norodom Sihanuk Varnan.

KIINA, 9 763 000 km², 716 milj. asukasta, pääk. Peking, presidentti Liu Sao-tsi, pääm. Tshou En-lai.

ETELÄ-KOREA, 98 431 km², 26,1 milj. asukasta, pääk. Söul, presidentti Park Sung Hee.

POHJOIS-KOREA, 121 248 km², 11 milj. asukasta, pääk. Pjong Jang, presidentti Tsoi Jong Kun.

KUWAIT, 15 540 km², 322 000 asukasta, pääk. Kuwait, sheikki El-Sabbah El-Salem El-Sabbah.

KYPROS, 9 251 km², 584 000 asukasta, pääk. Nikosia, presidentti Myriarthos Makarios.

LAOS, 236 800 km², 2,2 milj. asukasta, pääk. Vientiane, kuningas Sisavang Vong, pääm. Souvanna Phouma.

LIBANON, 10 400 km², 1,75 milj. asukasta,

Afrikan 1966 itsenäistyneitä maita on myös Leshoton kuningaskunta, joka tähän saakka on tunnettu nimeltä Basutoma. Valtio sijaitsee Etelä-Afrikan Unionin keskellä. Maan kuninkana on nuori Moshoeshe II (vas.) ja pääministerinä oikeistolainen heimopäällikkö Leabua Jonathan, joka on kuninkaan sukulainen (oik.).

Turkissa vaihtui presidentti. Presidentti Cemal Gürsel (oik.) sairastui äkillisesti ja joutui täysin työkyvyttömäksi ja sairaalahoitoon, kunnes pitkän sairastamisen jälkeen kuoli syksyllä 1966. Hänen tilalleen Turkin presidentiksi valittiin Cevdet Sunay, kenraali, kuten Gürselkin.

AFRIKASSA tapahtui kokonainen sarja vallankumouksia, verisiä ja vetettyjä. Siviilipoliitikot vaihtuivat sotilasdiktatoreihin.

Pienen ja verisistä yhteenotoista kuuluksi tulleen Burundin sulttaani Mwambutsa IV oli ulkomailla ja lähetti 19-vuotiaan poikansa valvomaan etujaan kotimaassa. Poika julistautui itse kuninkaaksi ja otti nimen Ntare V (oik.).

Eversti Christoph Soglo (oik.) ajoi Dahomeyn tasavallan presidentin Sourou-Migan Apithyn (vas.) maanpakoon ja ryhtyi itse presidentiksi. Samalla ajettiin maanpakoon kaksi muutaakin poliitikkoa, jotka johtivat maan riisiteleviä kuppikuntia.

pääk. Beirut.
MALAIJAN LIITTOVALTIO, 131 050 km², 7,5 milj. asukasta, pääk. Kuala Lumpur, valtionpäämies Putra Ibni Al-marhum Jamalullail, kuuluu Malesian liittovaltioon.
MALEDIIVIT, 298 km², 90 000 asukasta, pääk. Male, presidentti Al Amir Mohammed Farid Didi.
MASKAT ja **OMAN**, 212 380 km², 560 000 asukasta, pääk. Maskat, sulttaani Saib bin Taimur.
MONGOLIA, 1 565 000 km², 1,2 milj. asukasta, pääk. Ulan-Bator, presidentti Zamsarangin Sambu.
NEPAL, 141 400 km², 9,4 milj. asukasta, pääk. Katmandu, kuningas Mahendra Bir Shah De-a.
PAKISTAN, 946 720 km², 96,5 milj. asukasta, pääk. Ravalpindi, presidentti Mohammed Ayud Khan.
PERSIA, 1 647 000 km², 21,2 milj. asukasta, pääk. Teheran, Shahi Mohammed Reza Pahlevi.
POHJOIS-BORNEO, 76 112 km², 460 000 asukasta, pääk. Jesselton, kuuluu Malesian liittovaltioon.
SARAVAK, 125 206 km², 777 000 asukasta, pääk. Katzing, kuuluu Malesian liittovaltioon.
SAUDI-ARABIA, 1,6 milj. km², 6 milj. asukasta, pääk. Er-Riad, kuningas Feisal.
SINGAPORE, 581 km², 1,7 milj. asukasta, pääk. Singapore, pääm. LeeKuan Yew.
SYRIA, 184 479 km², 5,5 milj. asukasta, öök. Damaskos, presidentti Amin Hafez.
TAIWAN, (Formosa, Kansallinen Kiina), 35 964 km², 11,3 milj. asukasta, pääk. Taupeh, presidentti Tziang Kai-Sek.
THAIMAA, 514 000 km², 27,2 milj. asu-

kasta, pääk. Bangkok, kuningas Bhumibol Aduljadej (Rama IX).
TURKKI, 780 576 km², 27,8 milj. asukasta, pääk. Ankara, presidentti Ceddett Sunay.
ETÄLÄ-VIETNAM, 170 806 km², 14,1 milj. asukasta, pääk. Saigon, pääm. Nguyen Kao Ky.
POHJOIS-VIETNAM, 155 228 km², 15,9 milj. asukasta, pääk. Hanoi, presidentti Ho Tzi Minh.

A M E R I K K A

ARGENTINA, 2 808 000 km², 21,5 milj. as., pääk. Buenos Aires, valtionpäämies pres. Juan Carlos Ongania.
BARBADOS, 430 km², 235 000 as., Its. 1966. pres. Errol Barrow.
BOLIVIA, 1 099 000 km², 4,5 milj. as., pääk. La Paz, valtionpäämies pres. Rene Barrientos Ortuño.
BRASILIA, 8 500 000 km², 67 milj. as., pääk. Brazil, valtionpäämies pres. Humberto de Arthur Costa de Silva.
CHILE, 743 000 km², 7,5 milj. as., pääk. Santiagode Chile, valtionpäämies, pres. Eduardo Frei.
CISRA RICA, 51 000 km², 1,2 milj. as., pääk. San José, valtionpäämies, pres. Jose Francisco Orlich Bolmarich.
DOMINIKAANINEN TASAVALTA, 48 000 km², 4 milj. as., pääk. Ciudad Trujillo, pres. Joaquín Belaguer.
ECUADOR, 275 000 km², 4,5 milj. as., pääk. Quito, valtionpäämies Ramon Castro Fijon.
EL SALVADOR, 21 000 km², 2,7 milj. as., pääk. San Salvador, valtionpäämies Julio Adalberto Rivera.
GUAYANA, 215 000 km², 600 000 as., pääk. Georgetown, pääm. L. F. S. Burnham.

Ylä-Voltassa tapahtui myös presidentinvaihdos. Maurice Yameogo (vas.) sai äkkilähdön liiallisesta törsäyksestä syytettynä ja tilalle asettui everstiluutnantti Sangoule Lamizana (oik.).

Afrikan päiväntasajaajalla sijaitsevan Ugandan pääministeri, sosialisti Apollo Milton Obote (oik.) karkoitti maasta Bugandan osavaltion kuninkaan Edward Frederick Mutesa II:n joka oli ollut liittovaltion presidentti. Obote tuli liittovaltion presidentiksi.

GUATEMALA, 109 000 km², 4 milj. as., pääk. Guatemala City, valtionpäämies Enrique Peralta Azurdia.

HAITI, 28 000 km², 4 milj. as., pääk. Port-au-Prince, valtionpäämies pres. Francois Duvalier.

HONDURAS, 112 000 km², 2 milj. as., pääk. Tegucigalpa, valtionpäämies J. W. Morales.

JAMAICA, 11 000 km², 1,5 milj. as., pääk. Kingston, valtionpäämies Elisabet II.

KOLUMBIA, 1 139 km², 15 milj. as., pääk. Bogota, valtionpäämies pres. Carlos Lleras Restrepo.

KUUBA, 115 000 km², 7 milj. as., pääk. Havana, valtionpäämies pres. Osvaldo Dorticos Torrada, pääministeri, jolla todellinen valta, tri Fidel Castro.

MEKSIKO, 1 969 000 km², 35 milj. as., pääk. Meksiko City, valtionpäämies pres. Gusatvo Diaz Ordaz.

NICARAGUA, 148 000 km², 1,5 milj. as., pääk. Managua, valtionpäämies Reneé Schick Gutiérrez.

PANAMA, 75 000 km², 1 milj. as., pääk. Oanama, valtionpäämies Marco Aurelio Robles.

PARAGUAY, 407 000 km², 1,7 milj. as., pääk. Asuncion, valtionpäämies pres. Alfredo Stroessner.

PERU, 1 200 000 km², 11,5 milj. as., pääk. Lima, valtionpäämies pres. Fernando Belaunde Terry.

TRINIDAD ja TOBAGO, 5 000 km², 700 000 as., pääk. Porto of Spain.

URUGUAY, 187 000 km², 3,2 milj. as., pääk. Montevideo, valtionpäämies pres. Alberto Heber Usher.

VENEZUELA, 912 000 km², 7 milj. as., pääk. Caracas, valtionpäämies pres. Raul Leoni.

KANADA, 9 960 km², 15 milj. as., pääk. Ottawa, pääministeri Lester Pearson.

YHDYSVALLAT, 50 osavaltiota, yhtein pinta-ala 7 828 000 km², 160 milj. as., pääken. Washington, valtionpäämies pres. Lyndon B. Johnson.

A U S T R A A L I A

AUSTRAALIA, 7 704 159 km², 10,9 milj. as., pääk. Canberra, kuningatar Elisabet II.
UUSI-SEELANTI, 268 686 km², 2,5 milj. as., pääk. Wellington, kuningatar Elisabet II.

A F R I K K A

ALGERIA, itsenäistyi 1962. Pinta-ala 2 171 800 km², 10 7 milj. as., pääkaupunki Alger (800 000 as.). Valtionpäämies ennen eversti Houari Boumediennin.

BOTSWANA, (its. 1966), 721 000 km², 550 000 as., pääk. Serowe, pres. Seretse Khama.

BURUNDI, (its. 1962), 27 834 km², 2,2 milj. as., pääk. Bujumbura, valtionpäämies kuningas Ntare V.

DAHOMEY (its. 1960), 115 800 km², 1 725 000 as., pääkaupunki Porto Novo (32 000 as.), valtionpäämies Christoph Soglo.

ETELÄ-AFRIKAN LIITTOVALTIO julistautui 1961 tasavallaksi. 1 224 358 km², 16 milj. as., pääk. Pretoria (351 500 as.), presidentti Swart.

ETIOPIA on ollut olemassa jo ennen ajattelukumme alkua (ent. Abessinia), pinta-ala 1 184 320 km², 21,6 milj. as., pääk. Addis Abeba (400 000 as.), valtionpäämies keisari Haile Selassie.

GABON tuli itsenäiseksi 1960. 267 000 km², 420 700 as., pääk. Libreville, valtionpäämies presidentti Leon Mba.

GAMBIA itsenäistyi helmikuussa 1965. Maan pinta-ala on 10 369 km², 338 000 as., pääk. Bathurst, pääministerinä Dawid K. Jawaea.

GHANA (ent. Kultarannikko) tuli itsenäiseksi 1957, pinta-ala 237 900 km², 6,7 milj. as., pääk. Akkra (326 000 as.), valtionpäämies Joseph Ankrah.

GUINEA itsenäistyi 1958, pinta-ala 245 857 km², 2,7 milj. as., pääkaupunki Conakry (112 500 as.), valtionpäämies presidentti

Upporikkaan Kuwaitin öljyvaltion valtionpäämies, emiiri Abdullah Al Salim As Sabbah (vas.) kuoli 70 vuoden ikäisenä ja hänen asemansa peri sheikki El-Sabbah El-Salem El-Sabbah.

Maailma sai uusia presidenttejä. Amerikassa Kolumbian tasavalta sai presidenttikseen Carlos Lleras Restrepo (vas.) ja Maltaan presidentinvaalissa peri voiton George Borg Olivier (oik.).

Sekou Touré.

KAMERUN itsenäistyi 1960, pinta-ala 432 000 km², 3 224 000 milj. as., pääk. Jaunde (55 000 qw.), presidentti Ahmadou Ahidjo, varapresidentti John Ngu Foncha.

KENIA tuli itsenäiseksi 1963, 682 600 km², 6,65 milj. as., pääk. Nairobi (288 000 as.), presidentti Jomo Kenyatta.

KESKI-AFRIKAN TASAVAALTA itsenäistyi 1960, pinta-ala 617 000 km², 1,2 milj. as., pääkaupunki Bangui (80 000 as.), presidentti Jean Bedel Bokassa.

KONGO (Belgian) itsenäistyi 1960, pinta-ala 2 344 932 km², 13,8 milj. as., pääk. Leopoldville (360 000 as.), presidentti Joseph Desiré Mobutu.

KONGO (Ranskan) tuli itsenäiseksi 1960, pinta-ala 342 000 km², 794 580 as., pääk. Brazzaville (100 000 as.), presidentti Alphonse Massamba Debat.

LESOTHO (ent. Basutoma), 30 343 km², 700 000 as., pääk. Maseru, kuningas Moshoeshoe II. Itsenäiseksi 1966.

LIBERIA perustettiin 1822 amerikkalaisten neekeriojien toimesta, pinta-ala 111 370 km², 1,3 milj. as., pääk. Monrovia (45 000 as.), presidentti William Vancarat Shadrach Tubman.

LIBYAN yhdistynyt kuningaskunta tuli itsenäiseksi 1951, pinta-ala 1 759 540 km², 1 195 000 as., pääk. Tripolis (175 000 as.), kuningas Mohammad Idris Al Mahdi As-Senoussi.

MALGASHI (Madagaskar) itsenäistyi 1960, pinta-ala 592 000 km², 5,5 milj. as., pääk. Tananarive (206 324 as.), presidentti Philibert Tsiranana.

MALAWI, joka oli entiseltä nimeltään Njassamaa, tuli itsenäiseksi 1964. Pinta-ala 119 311 km², 2 milj. as., pääk. Zomba. Valtionpäämies presidentti Kumuzu Banda.

MALI tuli itsenäiseksi 1950. Pinta-ala 1 204 021 km², 4,1 milj. as., pääk. Bamako (168 000 as.), presidentti Modibo Keita.

MAROKKO tuli itsenäiseksi 1956. Maan pinta-ala on 468 000 km², 11,8 milj. as., pääk.

Rabat (227 445 as.), valtionpäämies kuningas Hassan II.

MAURITANIA tuli itsenäiseksi 1960. Pinta-ala 1 085 805 km², 727 000 as., pääk. Nuakshot (6 000 as.), valtionpäämies presidentti Mokhtar Ould Daddah.

NIGER tuli itsenäiseksi 1960. Pinta-ala 1 188 794 km², 3 milj. as., pääk. Niamey (25 000 as.), valtionpäämies presidentti Hamani Diori.

NIGERIAN liittovaltio tuli itsenäiseksi 1960 ja julistautui tasavallaksi 1963. Pinta-ala 923 772 km², 35 milj. as., pääk. Lagos (350 000 as.), Yakubu Gowon.

NORSUNLUURANNIKKO tuli itsenäiseksi 1960. Pinta-ala 322 464 km², 3,2 milj. as., pääk. Abidjan (250 000 as.), presidentti Felix Houphouët-Boigny.

RWANDA tuli itsenäiseksi 1962. Pinta-ala 26 338 km², 2,63 milj. as., pääk. Kigali, presidentti Gregoire Kayibanda.

SAMBIA, entinen Pohjois-Rhodesia, tuli itsenäiseksi 1964. Pinta-ala 746 257 km², 2,55 milj. as., pääk. Lusaka, presidentti Kenneth Kaunda.

SENEGAL tuli itsenäiseksi 1960. Pinta-ala 197 161 km², 3 milj. as., pääk. Dakar. (350 000 as.), presidentti Leopold Senghor.

SIERRA LEONE itsenäistyi 1961. Pinta-ala 72 326 km², 2,5 milj. as., pääkaupunki Freetown (100 000 as.), pääministeri Albert Michael Margai.

SOMALIA tuli itsenäiseksi 1960. Pinta-ala 637 661 km², 2 milj. as., pääk. Mogadiscio (75 000 as.), presidentti Aden Abdullah Osman.

SUDAN tuli itsenäiseksi 1956. Pinta-ala 2 505 823 km², 11,7 milj. as., pääk. Khartum.

TANSANIA (ent. Tanganjika ja Sansibar) tuli itsenäiseksi 1961. Pinta-ala 950 000 km², 10 milj. as., pääk. Dar es-Salaam (128 700 as.), presidentti Julius Nyerere.

TOGO tuli itsenäiseksi 1960. Pinta-ala 57 000 km², 1,5 milj. as., pääk. Lomé (67 000 as.), presidentti Nicolas Grunitzky.

Afrikan vallankaappauksiin kuului myös Keski-Afrikan Tasavallan presidentin David Dackon (vas.) syökseminen vallasta ja eversti Jean Bedel Bokassan tulo valtionpäämieheksi. Dacko oli Afrikan nuorin presidentti.

Filippiinien presidentinvaalissa kärsi tappion D Macapagal (vas.) ja uudeksi presidentiksi tuli F Marcos.

TSHAD itsenäistyi 1960. Pinta-ala 1 284 640 km², 2,8 milj. as., pääk. Fort Lamy (44 000 as.), presidentti Francois Tombalbaye.

TUNISIA tuli itsenäiseksi 1956. Pinta-ala 125 180 km², 4,1 milj. as., pääk. Tunis (680 000 as.), presidentti Habib Bourguiba.

UGANDA tuli itsenäiseksi 1962. Pinta-ala 243 410 km², 7 milj. as., pääk. Entebbe (10 000 as.), presidentti Apollo Milton Obote.

YHDISTYNYT ARABITASAVALTA rajoittuu Afrikan osalta Egyptiin. Pinta-ala 1 milj. km², 2,27 milj. as., pääk. Kairo (4 milj. as. esikaup.), presidentti Gamal Abdei Nasser.

YLÄ-VOLTA tuli itsenäiseksi 1960. Pinta-ala 315 000 km², 3 milj. as., pääk. Ouagadougou (47 000 as.), presidentti S. Lamizana.

MUISTIINPANOJA

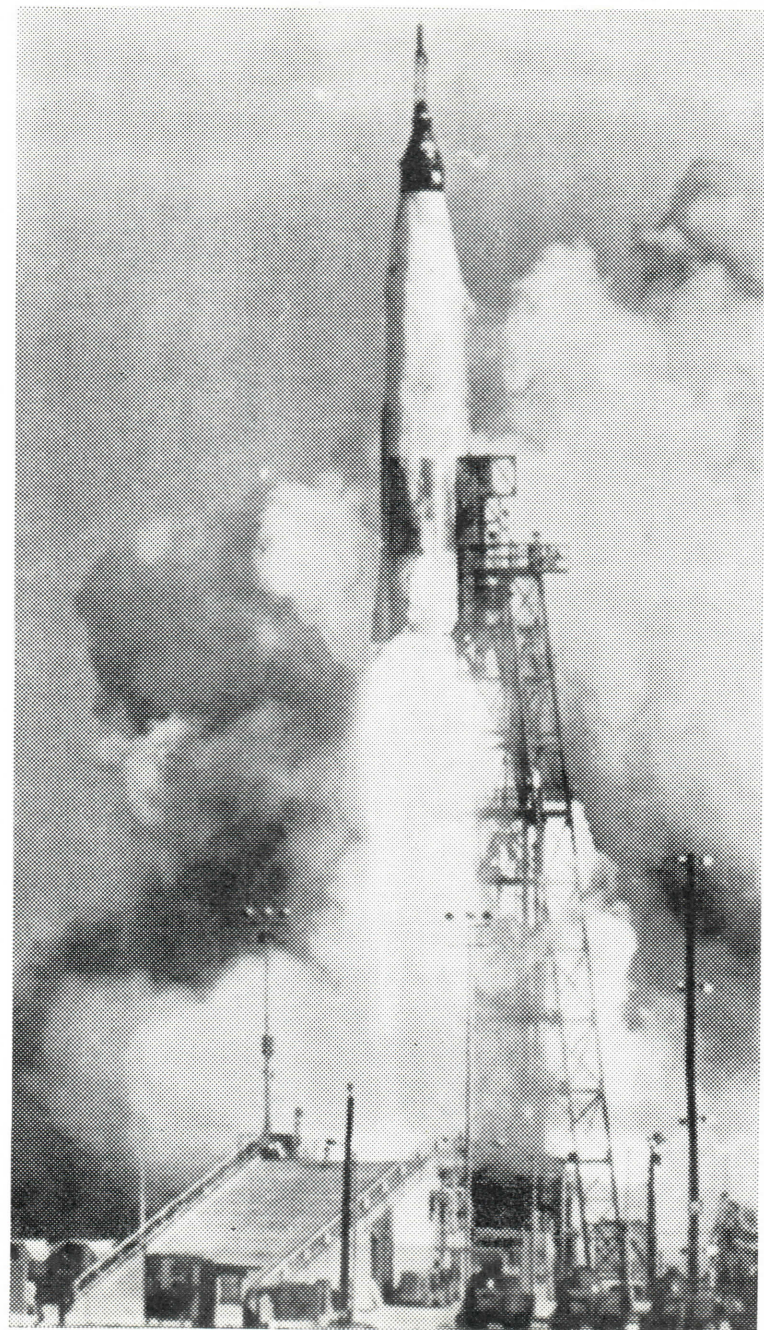
A series of horizontal dashed lines for writing.

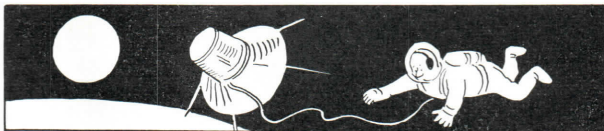
MUISTIINPANOJA

KYMMENEN AVARUUS- VUOTTA

Lokakuun 4 p:nä 1967 tulee kuluneeksi kymmenen vuotta siitä, kun Moskovan radio ilmoitti Neuvostoliiton lähettäneen avaruuteen maailmanhistorian ensimmäisen tekokuun. Se nähtiin aikanaan Suomenkin taivaalla. Nelisen vuotta myöhemmin ihminen kävi avaruudessa ja 9 vuotta myöhemmin suoritettiin onnistunut ns. pehmeä lasku kuuhun ja saatiin robotin ottamia valokuvia televisioteitse maan kiertolaiselta.

Seuraavassa lyhyesti avaruuden vuosikymmenen vaiheet.

VOSTOK I — 12. 4. 1961 — Majuri Juri Gagarin

Maailman ensimmäinen avaruuslento alkoi klo 0.06 Suomen aikaa Baikonurin avaruusasemalta lähellä Aral-järveä Siperian puoleisessa Neuvostoliitossa. Lähdistä ei ilmoitettu etukäteen niinkuin ei myöhemmistäkään NL:n avaruuslentoista. Vostok I kiersi maan kerran ajassa 89,3 min. Radan korkein kohta 327 km ja alin kohta 181,5 km maan pinnasta. Avaruusaluksessa, jonka paino oli 4725 kg, oli ruokaa ja hapetta kymmeneksi vuorokaudeksi. Maahan Vostok I laskeutui 108 minuuttia startin jälkeen maailman ensimmäinen astronautti loppuun asti sisällänsä.

FREEDOM 7 — 5. 5. 1961 — Komentaja Alan B. Shepard

Yhdysvaltojen ensimmäistä avaruuslentoa oli jo ryhdytty valmistelemaan Gagarinin kiertäessä maata. Cape Canaveralista (nyk. Cape Kennedy) nousi Mercury-kapseli Redstone-raketin nostamana 15 min. 22 sek. kestäväälle avaruuslennolle, jonka lähtö myöhästyi sään vuoksi useita päiviä. Kapselin maan pinnassa mitattu lentomatka oli 470 km, ja se suuntautui Cape Canaveralista Bahama-saarten koillispuolelle. Myös "avaruushypyksi" kutsutun lennon lakipiste oli 183,3 km maan pinnasta. Kapseli painoi 1833 kg. Se tuli alas veteen laskuvarjon varassa.

MERCURY MR-4 — 21. 7. 1961 — Kapteeni Virgil S. Grissom

Grissomin MR-4 avaruusaluksen lentorata oli samantyyppinen kuin Shepardinkin. Sään aiheuttaman viivytyksen jälkeen avaruusalus nousi radalleen, jonka maassa mitattuna oli 491 km pitkä ja lakipiste oli 190 km korkeudessa. Korkeus ja pituuserot edelliseen johtuivat moottorien pidemmästä käyntiajasta. Laskeutuminen veteen oli dramaattisempi kuin Shepardilla. Kapseli tuli normaalisti veteen, mutta varmuusluukku aukesi vedessä ja vesi tulvi sisään. Helikopteri poimi Grissomin merestä, mutta kapseli vajosi syvyyteen. Tiedot kokeista oli jo saatu radion avulla Cape Canaveraliin.

VOSTOK II — 6. 8. 1961 — Majuri Herman Titov

Neuvostoliiton toinen avaruuslento kesti jo yhden

vuorokauden. Sinä aikana Vostok II kiersi maan 16 kertaa kiertoradalla, jonka korkein kohta oli 526 km ja alin kohta 176 km maan pinnasta. Yksi kierros maan ympäri vei aikaa 88,6 min. Matkansa aikana Titov söi kolme kertaa, riisui kerran avaruuspukunsa ja nukkui yli 8 tuntia. Seitsemännentoista kierroksen aikana avaruusalus tuli ilmakehään ja se päättyi suunnilleen samaa rataa seuraten kuin Gagarinin lento. Titov kuitenkin kiipesi ulos aluksesta ennen maahan tuloa ja laskeutui laskuvarjolla maahan.

FRIENDSHIP 7 — 20. 2. 1962 — Everstiluutnantti John Glenn

Yhdysvaltain kolmas avaruuslento ulottui jo maan kiertävälle radalle. Noin viisi tuntia kestäneen avaruusmatkansa aikana Glenn kiersi maan kolme kertaa ohjaten itse pitkiä taipaleita matkasta. Useaan kertaan siirretyn lennon korkein kohta 256 km ja alin kohta 160 km maan pinnasta. Avaruusaluksen paino oli noin 2000 kg. Matkallaan Glenn mm. näki loistavia hiukkasia auringon nousussa. Ne seurasivat jonkin ajan avaruusaluksista. Valmistautuessaan laskuun Glenn sai edeltäjältään Shepardilta ohjeita jarruraketin käytössä. Mercury-kapseil laskeutui Atlantiin ilman kummalluusia.

AURORA 7 — 24. 5. 1962 — Komentajakapteeni Malcom Scott Carpenter

Aurora 7 teki pääpiirteisään samanlaisen kiertomatkan maan ympäri kuin edellinen amerikkalainen avaruusalus. Se kiersi kolme kertaa maapallon, mutta lasku tapahtui yli 300 km arvoidusta paikasta sivuun, minkä johdosta astronautti joutui odottelemaan hakihoitoaan vedessä. Lennon keskeyttämistä harkittiin 2:n kierroksen jälkeen, kun ohjausraketit olivat käyttäneet laskettua enemmän polttoainetta. Laskeutuminen tapahtui 3:n kierroksen jälkeen vähällä polttoainemäärällä ja Carpenterilla oli vaikeuksia valvontajärjestelmän suhteen. Kahdella viimeisellä kierroksella Aurora hinasi perässään palloa, jolla tutkittiin aurodynaamista jarrutusta.

VOSTOK III — 11. 8. 1962 — Majuri Andrian Nikolajev

Neuvostoliiton kolmas astronautti kiersi maata vajaan neljä vuorokautta, 95 tuntia, jona aikana hän teki 64 kierrosta ja matkaa kertyi yhteensä yli 260 000 km. Avaruusaluksen radan korkein kohta oli 251 km ja alin kohta 183 km maasta. Lennon aikana Nikolajev teki painottomuuskokeita ja oli jatkuvassa radioyhteydessä Vostok IV:n astronautin Popovitshin kanssa. Heidän aluksensa kulkivat niin lähellä toisiaan, että Nikolajev näki seuralaisensa aluksensa venttiilien läpi, Lennon

eräs päätarkoituksia oli tarkkailla kahden eri henkilön elimistön reaktioita suunnilleen samoissa poikkeuksellisissa olosuhteissa. Vostok III laskeutui arvioitun laskupaikan välittömään läheisyyteen samanaikaisesti Vostok IV:n kanssa.

VOSTOK IV — 12. 8. 1962 — Everstiluutnantti Pavel Popovitsh

Neuvostoliiton neljäs astronautti lähetettiin avaruuteen päivää edellisen jälkeen ja jokseenkin samalle kiertoradalle, niin että he olivat näköyhteydessä toisiinsa. Vostok IV kulki radallaan 71 tuntia eli melkein kolme vuorokautta. Tänä aikana alus kiersi maan 48 kertaa, mistä kertyi matkaa yli 2 miljoonaa kilometriä. Avaruudessa astronautit suorittivat "maalliset" päiväohjelmat. Ne nukkuivat, söivät ja pitivät aamuvoimistelunsa. Vostok IV laskeutui yhtäaikaa Vostok III kanssa samalle laskualueelle.

SIGMA 7 — 3. 10. 1962 — Komentajakapteeni Walter M. Schirra

Sigma 7, joka oli samantyyppinen Mercury-kapseli kuin aikaisemmatkin amerikkalaiset avaruusaluukset, kiersi kaksi kertaa pitempään maata kuin edeltäjänsä Aurora 7. Sigma teki kuusi kierrosta maan ympäri käyden korkeammalla kuin tähänastiset avaruuskapselit. Radan korkein kohta oli 282 km ja matalin 160 km maan yläpuolella. Tällä kertaa onnistui lähtö ilman teknillisiä viivytyksiä ja lennon aikana Schirraa ilmoitettiin häirinneen vain ajoittainen kuumuus. Lasku onnistui tällä kertaa kahden minuutin viivästymistä lukuunottamatta laskelmien mukaan. Poimittaessa Schirraa vedestä hänen ilmoitettiin näyttävän "terveeltä kuin karhu".

FAITH 7 — 15. 5. 1963 — Majuri L. Gordon Cooper

Runsaan vuorokauden viipyi avaruudessa Faith 7:ksi ristitty amerikkalaisen Mercury-ohjelman viimeinen avaruusalus. Tänä aikana se ehti tehdä 22 kierrosta maan ympäri radalla, jonka korkein kohta oli 266 km ja alin kohta 160 km maan yläpuolella. Aikaa yhteen kierrokseen meni 88 min. 45 sek, joka oli melkein sama kuin muillakin astronauteilla. Matkaa kertyi kaikkiaan 960.000 km. Tämän lennon tarkoituksena oli lopullisesti valmistella Gemini-ohjelman aloittamista. Mercury-ohjelmaa aloitettiin toteuttaa jo vuonna 1958, joten valmistelut ennen ensimmäistä lentoa kestivät 3 vuotta. Faithin lasku onnistui hyvin Cooperin itse ohjatessa viimeiset vaiheet John Glennin radiolla antamien ohjeiden mukaan.

VOSTOK V — 14. 6. 1963 — Everstiluutnantti Valeri Bykovski

Toinen neuvostoliittolaisten astronauttien yhteislento muistutti paljon edellistä. Ensimmäinen lähti avaruuteen Bykovski, joka kiersi maan kaikkiaan 81 kertaa. Kaksi päivää lennettyään, hän sai seuralaisen, Vostok VI:n, joka lennon eräas vaiheessa oli hyvin lähellä Vostok V:tä. Vostok V kiersi maata radalla, jonka korkein kohta oli 235 km ja alin kohta 181 km maan yläpuolella. Alus oli avaruudessa runsaat neljä vuorokautta. Televisio lähetyksissä Bykovski nähtiin hyvinvoivana aterioitsevan ja hänen aluksensa laitteiden ilmoitettiin toimivan moitteettomasti. Lasku sujui onnistuneesti.

VOSTOK VI — 16. 6. 1963 — Aliluutnantti Valentina Tereshkova

Maaillman ensimmäinen avaruusnainen nousi kierto-radalleen kaksi päivää Bykovskin jälkeen Vostok VI:ssa. Sen kiertoradan korkein kohta oli 23 km ja alin kohta 183 km maan yläpuolella. Yksi kierros vei aikaa 88,3 min. Radioyhteys aluksen ja maan välillä oli lennon aikana jonkin aikaa poikki, mikä aiheutti ohimenevää hätäannnystä Baikonurin avaruusasemalla. Myöhemmin hänen jälleen ilmoitettiin voivan hyvin, ja televisiossa hänen nähtiin nukkuvan sekä keskustele- van ojnkun kanssa. Vostok VI laitteissa oli häiriöitä myös lennon loppupuolella mutta lasku sujui turvalli- sesti etukäteen määrätylle alueelle.

VOSHOD — 12. 10. 1964 — Komarov — Feoktistov — Jegorov

Vuoden kestänyt hiljaisuus avaruusmatkailun alalla rikkoontui kun neuvostoliiton troikka lähetettiin "Au- ringonnousu"-nimisellä (Voshod) aluksella maata kier- tävälle radalle. Avaruusalus oli pidemmälle kehitetty tyyppi kuin aikaisemmat Vostokit. Astronaueteilla ei esim. ollut avaruuspukuja vaan oli villapaidat yllään. He eivät myöskään istuneet katapultituoleissa, vaan Voshod teki pehmeän laskeutumisen. Alus kävi radal- laan yli 400 km korkeudessa ja se teki matkaa 24 tunnissa yhteensä 700 000 km. Lennon oli määrä kestää useampia päiviä, mutta lasku tapahtuikin jo vuoro- kausi lähdon jälkeen. Kaikki astronautit palasivat mat- kalta terveisin ja heidän ilmoitettiin saaneen päätök- seen annetut koetehtävät.

VOSHOD 2 — 18. 3. 1965 — Leonov — Beljajev

Ensimmäisen avaruuslennon jälkeen kenties suurinta huomiota on herättänyt astronauttien historiassa neu- vostoliittolaisen everstiluutnantti Aleksei Leonovin pois- tuminen avaruusluksesta Voshod 2:sta 26 tuntia kestäneen lennon aikana, jonka hän teki yhdessä

eversti Pavel Beljajovin kanssa, joka toimi aluksen päällikkönä. Leonov poistui noin 5 metrin päähän aluksesta, johon oli kaapelilla kiinni. Avaruuskävely myös televisioitiin. Voshodin radan suurin korkeus oli 495 km maan yläpuolella. Laskeutuminen tapahtui käsi-ohjauksella ja miehet olivat maahan asti aluksessa, jonka antennit syttyivät liekkeihin kitkan vaikutuksesta. Lasku ei osunut maalialueelle.

GEMINI 3 — 23. 3. 1963 — Grissom — Young

USA:n ensimmäisellä kahden miehen avaruuslennolla oli toinen mukana oleista jo alansa veteraani. Kolmen kierroksen lento ei kuitenkaan onnistunut aivan suunnitelmien mukaan. Lentoradan korkeimman kohdan piti olla 172 km maan pinnasta ja alimman kohdan 160 km maan pinnasta. Korkein kohta oli kuitenkin 225 km maan pinnasta. Lennon ilmoitettiin muuten olleen suri menestys, koska sen kuluessa muutettiin aluksen lentorataa ja -nopeutta. Se myös piti yllä yhteyttä maahan tietoliikennesatelliitin avulla. Lasku ei osunut arviolle paikalle, mutta oli muuten onnistunut. Matka kesti 54 minuuttia.

GEMINI 4 — 3. 6. 1965 — McDivitt — White

Ensimmäinen amerikkalainen avaruuskävelijä syntyi Gemini 4:n lennon aikana, kun majuri White poistui aluksesta 20 minuutin ajaksi avaruuteen, missä hän ohjaili liikkeitään "avaruuspistoolilla". Gemini 4 kiersi maan suunnitelman mukaan 97 tuntia 50 minuuttia eli neljä vuorokautta ja kiersi maan 62 kertaa. Paitsi show-ohjelmaksi luonnehdittua avaruuskävelyä astronautit suorittivat muita normaaleja kokeita. Heidän oli määrä itse ohjata laskeutuminen, mutta teknillisen häiriön vuoksi alus joutui laskeutumaan tavallista ballistista rataa seuraten. Lasku tapahtui mereen niinkuin USA:n aiemmilla lennoilla.

GEMINI 5 — 21. 8. 1965 — Cooper — Conrad

"Edestakaisen kuumatkan" maapallon ympäri teki Gemini 5 kiertäessään 8 vuorokauden aikana maata 5.344.000 km. Matka kuuhun ja takaisin kestäisi suunnilleen yhtä pitkän ajan. Astronautit ottivat matkallaan valokuvia mm. avaruuteen ammutusta Minuteman ohjuksesta. Gemini 5 kiersi maata 121 kierrosta. Taivoitteesta jätettiin yksi kierros pois, ettei alus olisi joutunut hirmumyrskyn kouriin Atlantilla. Matkan alkuvaiheessa Geminin sähkölaitteissa oli hälyttäviä vikoja ja myöhemmin tuli häiriöitä myös ohjauslaitteisiin. Lennon päätarkoitus, pitkällisen painottomuuden kokeminen, saavutettiin ja miehet palasivat siitä hyvässä kunnossa Atlantiin.

Gagarin

Shepard

Grissom

| Titov

GEMINI 7 — 4. 12. 1965 — Borman — Lovell

Gemini 7 suoritti siihen asti pisimmän avaruuslennon, 14 vuorokautta, jona aikana se kiersi maan 206 kertaa. Lennon aikana astronautit riisuivat avaruuspukunsa ja matkasivat pitkät taipaleet alusvaatteisillaan. Oltuaan 11 päivää avaruudessa astronautit saivat seura. Gemini 6 tai kaksi muuta astronauttia kahden metrin päähän Gemini 7:stä ja alukset tekivät kaksi ikerrosta maan ympäri tiiviinä parina. Gemini 6:n laskeuduttua 7 jäi vielä kiertämään maata. Loppuaikana laitteissa ilmeni vikaa, mutta alus saattoi suorittaa loppuun vajaan 14 vuorokauden matkan. Turvallisen laskun jälkeen astronauttien ilmoitettiin laihutuneen kilon verran, mutta voivan muuten erinomaisesti.

GEMINI 6 — 15. 12. 1965 — Schirra — Stafford

Gemini 6 lähti tavoittamaan Gemini 7:ää muutaman päivän aikataulustaan myöhästyneenä. Viisi tuntia lähdön jälkeen alus oli jo 60 mailin päässä 7:stä ja siitä vajaan tunnin kuluttua alusta ohjannut Schirra toi sen n. 1,8 metrin päähän tavoitteestaan. Tämän jälkeen seurasi 5,5 tunnin ajan yhdessälentoa, jolloin molemmista aluksista otettiin valokuvia avaruuslentueesta. Tämän jälkeen Gemini 6 irrottautui muodostelmasta ja 26 tuntia lennettyään se laskeutui onnellisesti Atlantiin. Astronautit pysyivät loppuun asti kapselissaan, ja olivat hyvässä kunnossa lennon jälkeen.

GEMINI 8 — 16. 3. 1966 — Armstrong — Scott

Gemini 8:n lento oli Yhdysvaltain miehitettyjen avaruuslentojen ensimmäinen selvä epäonnistuminen. Aluksen oli määrä kiertää maata kolme vuorokautta, mutta se joutui laskeutumaan voimakkaan heittelemisen vuoksi ennenajojaan. Sitä ennen astronautit ehtivät suorittaa aluksen kytkemisen aiemmin lähetettyyn miehittämättömään Agena-rakenttiin. Puoli tuntia kytkennän jälkeen alkoi kuitenkin heittelehtiminen ja Gemini teki suorastaan kuperkeikkoja, jolloin astronautit sai-

Glenn

Carpenter

Nikolajev

Popovitch

vat määräyksen laskeutua. Viallinen ohjausraketijärjestelmä toimi osittain laskussa. Miehet joutuivat kellumaan vedessä kolme tuntia ennen poimimista pelastusalukselle. Lennon aikana jäi suorittamatta mm. avaruskävely.

GEMINI 9 — 3. 6. 1966 — Stafford — Cernan

Toisen amerikkalaisen avaruskävelijän Eugene Cernanin ei oikeastaan pitänyt kävellä avaruudessa vaan istua siellä tuolissaan, mutta tuolia ei saatu esiin, ja Cernan hikoili kypäränsä jäähän ponnistelleessaan tuolin irrottamiseksi. Gemini 9:n lennon toinen tarkoitus, Agena-raketin kiinnittäminen epäonnistui kiinnijuttuneiden luukkujen vuoksi. Geminin lähtö viivästyi muutamalla päivällä ja aluksi luultiin, ettei se enää pysyisi kohtaamaan Agenaa. Se tavoitti raketin kuitenkin nopeasti. Sen oli määrä tavoittaa Agena 9 kertaa, mutta se kohtasi sen vain kolmasti. Astronauttien laskeutuminen onnistui suunnitelmien mukaan Atlantiin.

GEMINI 11 — 12. 9. 1966 — Conrad — Gordon

Kolmipäiväinen Gemini 9:n lento onnistui lähes suunnitelmien mukaan. Avaruusalus kohtasi muutamaa tuntia aikaisemmin lähteneen Atlas-Agena-maaliraketin jo ensimmäisellä kierroksellaan ja avaruusalusten kytkeminen toisiinsa onnistui kommelluksitta. Nopea kytkentä oli lennon päätehtävä ja se oli harjoitusta myöhempiä mahdollisia pelastustoimia varten. Gemini kiersi maata ennätyskorkeudessa, 1300 kilometriä maan yläpuolella. Richard Gordonista tuli lennolla viides avaruudessa kävelyt astronautti. Hänen oli määrä kävellä 107 minuutin ajan, mutta hän joutui palaamaan avaruusaluksen ennen aikojaan hengästymisen vuoksi. Hän ei mm. ehtinyt kokeilla suihkupistoolia liikkumisen ohjaamiseen. Gemini 9:n laskeutuminen onnistui täydellisimmin siihen mennessä, runsaan kahden kilometrin päähän tukialus Guamista Atlantiin.

Schirra

Cooper

Bykovski

Tereshkova

Avaruus- miesten kerho

Juri Gagarin — maailman ensimmäinen astronautti

Gagarin oli tuona huhtikuun aamuna 27-vuotias neuvostoliittolainen lentäjä majuri. Hän on syntynyt Gzatakissa, missä sodan jälkeen jatkoi keskeytynyttä koulunkäyntiään. Opiskeltuaan Saratevin teknikunnissa hän siirtyi ilmailukouluun. Vuonna 1957 hän liittyi kommunistipuolueeseen. Hänen lentoaan seurasivat mm. vaimo ja kaksi tyttärtä.

Alan B. Shepard — USA:n ensimmäinen astronautti

Shepard oli 37-vuotias laivaston lentäjä ja sotilasarvoltaan komentaja. Hän palveli sodassa laivastossa ja laivaston lentäjä hänestä tuli vuonna 1947. Hän on toiminut koelentäjänä vuodesta 1950 lähtien ja kahdeksan vuotta sen jälkeen

hän suoritti laivaston sota-korkeakoulun. Hän oli avaruuteen lähtiessään naimisissa ja hänellä oli kaksi tyttärtä.

Virgil S. Grissom

Grissom oli 35-vuotias amerikkalainen ilmavoimien kapteeni, koelentäjä ja lennonopettaja. Hän erosi ilmavoimista sodan päätyttyä ja suoritti insinööritutkinnon vuonna 1950. Hän osallistui sitten Korean sotaan ja ollen mukana sadassa ilmataistelussa haavoittumatta kertaakaan. Hän oli naimisissa ja hänellä oli kaksi poikaa.

Herman Titov

Titov oli 26-vuotias neuvostoliittolainen ilmavoimien majuri. Hän on syntynyt Aasian puolella Neuvostoliittoa. Koulusta päästyään hän pääsi Leningra-

Komarov

Feoktistov

Jegorov

Beljajev

din ilmailukouluun ja suoritettuaan siellä ohjaajan ja lentomekaanikon tutkinnon hän tuli Leningradin sotilasalueen ilmavoimien palvelukseen. Hän on myöskin kommunistipuolueen jäsen ja naimisissa.

John Glenn

Glenn oli 40-vuotias amerikkalainen lentäjä-everstiluutnantti, joka jo pikkupojasta lähtien omistanut vapaa-aikansikin lentämiseen liittyviin kysymyksiin. Hän toimi maailmansodassa laivaston lentäjänä suorittaen yli 60 taistelutehtävää. Vuonna 1957 hän saavutti uuden nopeusennätyksen Amerikan mantereen poikilentämisessä. Hän on naimisissa.

Malcom Scott Carpenter

Carpenter oli 37-vuotias laivaston komentajakapteeni. Hän värväytyi maailmansodan aikana laivastoon lentäjäksi. Hän suoritti tutkinnon lentokone-tekniikassa vuonna 1949. Sen jälkeen hän on palvelut lentäjänä Korean sodassa ja laivastossa sekä insinööri- ja tiedustelutehtävissä.

Andrian Nikolajev

Nikolajev oli 33-vuotias neuvostoliittolainen majuri. Hän on syntynyt Tsuvas-hian Neuvostotasavallassa. Hän valmistui metsäteknikoksi vuonna 1947 ja armeijaan hän siirtyi vuonna 1950. Päästyään hävittäjälentäjäkouluun hän valmistui sotilaslentäjäksi vuonna 1955. Kommunistipuolueen jäsen hän on ollut vuodesta 1950 lähtien. Hän oli poikkeuksellisesti poikamiesastronautti.

Pavel Popovitsh

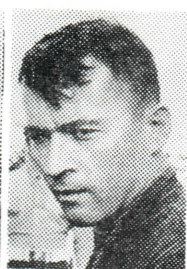
Popovitsh oli 32-vuotias ukrainalainen everstiluutnantti. Hän tuli armeijan palvelukseen vuonna 1951 ja liittyi kommunistipuolueeseen vuonna 1956. Koulunkäynnin lomassa hän toimi mm. paimenpoikana. Sen päätyttyä hän harjoitteli ammattiopintoja ja suoritti lopuksi rakennusinsinööri-tutkinnon. Tämän jälkeen liittyttyään armeijaan hän pääsi hävittäjälentäjäkouluun. Hänen vaimonsa harrastaa myös lentämistä. Heillä oli yksi tytär.

Walter M. Schirra

Schirra oli 39-vuotias

Leonov

Young

McDivitt

White

USA:n laivaston komentajakapteeni. Hän suoritti merisotakoulun kurssin heti sodan jälkeen, mistä alkaen hän on jatkuvasti lentänyt hävittäjäkoneilla. Hän osallistui Korean sodassa 90 taistelulentoon. Lentäjäuransa aikana hänelle on kertynyt yli 3000 lentotuntia. Koreasta hän siirtyi koelentäjäksi, oli välillä lentotukialuksella ja tuli sitten koelentäjäkouluun. Hän oli naimisissa ja hänellä oli kaksi lasta.

L. Gordon Cooper

Cooper oli 36-vuotias USA:n ilmavoimien majuri. Hän liittyi merijalkaväkeen maailmansodan aikana, mutta ei joutunut taisteluihin. Sodan jälkeen hän opiskeli kolme vuotta Hawaijin yliopistossa. Hän oli niiden seitsemän ensimmäisen joukossa, jotka valittiin Mercury-ohjelman astronauteiksi. Sitä ennen hän toimi mm. koelentäjänä. Hän oli naimisissa ja hänellä oli kaksi tyttärtä.

Valeri Bykovski

Bykovski oli 28-vuotias neuvostoliittolainen eversti-

luutnantti. Hän on syntynyt Moskovian alueella. loppitutkinnon lentosotakoulussa ja neljä vuotta Vuonna 1955 hän suoritti myöhemmin hänestä tuli vanhempi hävittäjälentäjä. Bykovski on lentäjänä ansioitunut ja hän on saanut kiitosta ja ansiomerkkejä palveluksestaan. Hän on myös laskuvarjohyppääjä sekä hyppien ohjaaja. Hän oli naimisissa ja hänellä oli kolmikuukautinen poika noustessaan avaruuteen.

Valetina Tereshkova

"Valja" Tereshkova oli 26-vuotias neuvostoliittolainen tekstiiliteknikkotar, joka avaruuslentäjien koulussa sai aliluutnanttin sotilasarvon. Hän on traktorinkuljettajan ja tekstiiliyöläisen tytär, meni 17-vuotiaana töihin autokumitehtaalle ja myöhemmin hän siirtyi tekstiilitehtaaseen. Hän on harrastanut laskuvarjohyppäämistä, ja oli tehtaan hyppykerhon ohjaaja. Tämän harrastuksen ansiosta hänet valittiin astronautiksi. Hän solmi avaruuslentoonsa jälkeen avioliiton astronautti Andrian Nikolaevin kanssa.

Conrad

Borman

Lovell

Vladimir Komarov

Komarov oli 37-vuotias neuvostoliittolainen insinöörieversti ja hän toimi Voschodin komentajana. Hän on "kultainen kosketus" teknikkassa, ilmoitti Moskovan televisio. Hän oli aina itse korjaamassa esiintyneitä vikoja astronauttien koulutuskeskuksessa. Hän toimi ennen astronauttikoulutusta ilmavoimien insinööriakatemiassa.

Konstantin Feoktistov

Feoktistov oli 38-vuotias tiedemies. Hän oli vapaaehtoisena maailmansodassa, jonka jälkeen hän on suorittanut loppuun oppikoulun. Hän valmistui Moskovan Baumanin teknillisestä opistosta vuonna 1949. Hän ei ollut Neuvostoliiton kommunistipuolueen jäsen.

Boris Jegorov

Jegorov oli 27-vuotias lääkäri ja nuorisoliittolainen. Oppikoulun käytyään hän pääsi Moskovan lääketieteelliseen instituuttiin, josta valmistui lääkäriksi vuonna 1961 erikoisalaan ilmailu- ja avaruuslääketiede. Sotilasarvoltaan hän on lääkin-
tälutnantti ja hän on har-

rastanut laskuvarjohyppäämistä.

Pavel Beljajev

Beljajev oli 39-vuotias neuvostoliittolainen lentäjäeversti. Hän toimi maailmansodassa hävittäjälentäjänä ja suoritti tutkinnon lentosotakoulussa vuonna 1945. Hän on suorittanut ilmavoimien akatemiassa tutkinnon vuonna 1959. Beljajev on myös saanut laskuvarjokoulutuksen. Hän oli naimisissa, hänellä oli kaksi tytärtä ja hän oli kommunistipuolueen jäsen.

Aleksei Leonov

Leonov oli 30-vuotias everstilutnantti. Hän oli jo niiden joukossa joista ensimmäinen astronautti valittiin vuonna 1961. Hän on suorittanut tutkinnon Ukrainan lentosotakoulussa ja hän on sen jälkeen opiskellut ilmavoimien insinööriakatemiassa. Hänellä oli vaimo ja tytär ja hän oli kommunistipuolueen jäsen.

Virgil I. Grissom

Grissom oli 38-vuotias veteraaniastronautti. Hän oli USA:n toinen "avaruushyppääjä" vuonna 1961.

Stafford

Armstrong

Scott

John W. Young

Young oli 34-vuotias komentajakapteeni. Hän on syntynyt San Franciscossa, mutta elänyt enimmäkseen Floridassa. Hän on suorittanut lentokoneinsinööritutkinnon Georgian Teknillisessä korkeakoulussa ja sen jälkeen hän on mm. ollut laivaston koelentäjänä. Hän oli naimisissa ja hänellä oli kaksi lasta. Hän "salakuljetti" matkalleen kinkkuvoileivän, mikä aiheutti harmaita hiuksia tiedemiehille: murusten pelättiin olevan vaarallisia.

James A. McDivitt

McDivitt oli 35-vuotias majuri. Hän on syntynyt Chicagossa ja suorittanut lentokoneinsinööritutkinnon Michiganin yliopistossa. Hän osallistui Korean sotaan lentäen suihkuväivittäjällä erilaisia tehtäviä. Ansoistaan hän sai useita kunniamerkkejä. Hän oli naimissa ja hänellä oli kolme lasta.

Edward H. White

White oli 34-vuotias majuri. Hän on syntynyt San

Antoniassa ilmavoimien kenraalin poikana. Hän on suorittanut West Pointin sota-akatemia ja sen jälkeen lentokoneinsinööritutkinnon Michiganin yliopistossa. Hän oli naimisissa ja hänellä oli kaksi lasta.

L. Gordon Cooper

Cooper oli 38-vuotias everstiluutnantti ja veteraaniastronautti. Hän suoritti 22 kierroksen varuuslennon vuonna 1963.

Charles Conrad

Conrad oli 35-vuotias komentajakapteeni. Hän on syntynyt Philadelphiassa. Hän on suorittanut lentokoneinsinööritutkinnon Princetownin yliopistossa minkä jälkeen hän on ollut laivastossa koelentäjänä ja suunnittelijana. Astronauttiryhmään hänet valittiin vuonna 1962. Hän erikoistui juuri kuuntutkimusraketin Apololn kehittämiseen, kun hänet valittiin Gemini 5:een.

Frank Borman

Borman oli 37-vuotias everstiluutnantti.

Cernan

Gordon

Collins

James A. Lovell

Lovell oli 37-vuotias komentajakapteeni.

Walter M. Schirra

Schirra oli 43-vuotias komentaja ja veteraaniastro-nautti. Hän kiersi maan kuusi kertaa vuonna 1962.

Thomas P. Stafford

Stafford oli 35-vuotias majuri.

Neil A. Armstrong

Armstrong oli 36-vuotias USA:n ensimmäinen siviili-astronautti. Hän oli aiemmin lentänyt mm. rakettikone X-15:lla.

David R. Scott

Scott oli 34-vuotias ilma-voimien majuri.

Thomas P. Stafford

Stafford oli everstiluutnantti ja veteraaniastro-nautti. Hän kiersi maata 26 tuntia Walter Schirran kanssa edellisenä joulukuuna.

Eugene A. Cernan

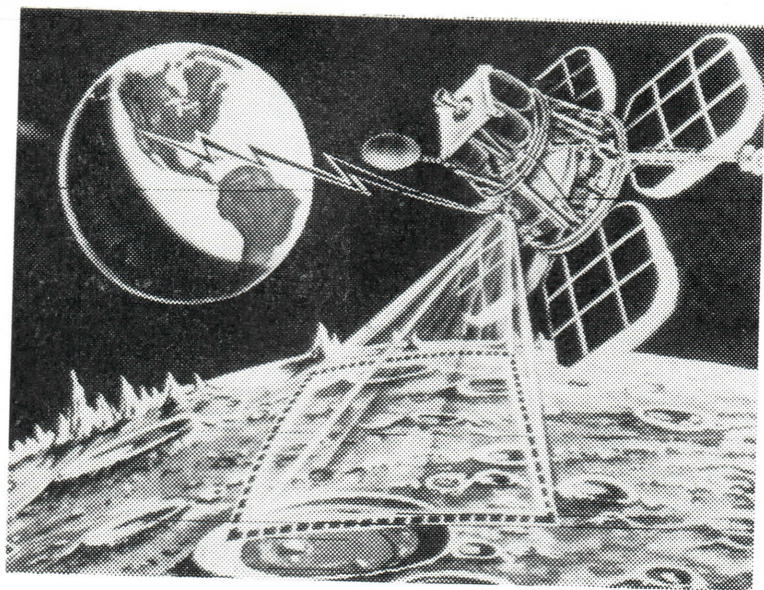
Cernan oli 32-vuotias komentajakapteeni. Hän on syntynyt Chicagossa ja oli nuorin siihen astisista amerikkalaisista astronauteista.

Richard Gordon

Myös Richard Gordon oli 36-vuotias laivastoupseeri. Hän oli ensikertalainen.

Charles "Pete" Conrad

Conrad oli 36-vuotias veteraaniastronautti. Hän oli laivastoupseeri ja edellisenä vuonna hän kiersi maata 8 vuorokauden ajan, mikä vastasi edestakaista kuumatkaa.

Piirros avaruusaluksesta, joka on laskeutunut pehmeästi kuuhun ja lähettää sieltä televisiokuvia maahan. Tämä avaruuden valloitusvaihe saavutettiin 1966.

NUISTIINPANOJA

puolivuosisataa kuluttajien yhteistyötä

Edistysmielisellä osuuskauppaliikkeellä on jo puolivuosi satainen kehityksen taival takanaan. Marraskuun 12. päivänä 1966 tuli kuluneeksi 50 vuotta Kulutusosuuskuntien Keskusliiton perustamisesta.

Osuuskauppaliikkeen perustamiseen johtivat ne epäoikeudenmukaiset olosuhteet, joista saivat alkunsa myös ammattiyhdistysliike, poliittinen työväenliike ja monet muutkin yhteiskunnalliset uudistusliikkeet maassamme.

Edistysmielisen osuuskauppaliikkeen, joka 1964 otti käyttöönsä yhteisen E-tunnuksen, lähimpänä tavoitteena on ollut kuluttajien kannalta tärkeiden taloudellisten tehtävien suorittaminen. Alusta alkaen on osuustoimintaväki nähnyt, että tähän päämäärään päästään vain toteuttamalla kansanvaltaa myös taloudellisessa toiminnassa.

E-liikkeitä on nykyisin 88 ja jäseniä niillä on yhteensä yli 560 000. E-ketju, joka levittäytyy kaikkialle maassamme, käsittää kaikkiaan 4128 myyntipistettä. Näistä on 2990 sekatavara- ja pikamyymälää, 1069 erikoismyymälää ja 69 tavarataloa. Lisäksi on E-liikkeillä 161 myymäläautoa, 340 ravitsemusliikettä ja 179 tuotantolaitosta. Vuonna 1966 kohosi osuusliikkeiden liikevaihto yli 1600 milj. markan. Kaikki tämä ei kuitenkaan anna täyttä kuvaa puolivuosisataisen kehityksen todellisista mittasuhteista. Tulokset näkyvät koko kansamme aineellisen ja henkisen kulttuurin valtavana kehityksenä ja yhteiskuntamme uudistumisena.

E

Iin Osuuskauppa Ii
Itä-Savon Osuusliike Savonlinna
Janakkalan Osuuskauppa Turenki
Jokelan Osuuskauppa Jokela
Jämsän Osuusliike Jämsä
Kainuun Osuusliike Kajaani
Kalajokilaakson Osuusliike Ylivieska
Kemin Osuuskauppa Kemi
Keski-Savon Osuusliike Pieksämäki
Kiuruveden Työväen Osuuskauppa Kiuruvesi
Kyminlaakson Osuusliike Kotka
Lahden Osuuskauppa Lahti
Lestijokilaakson Osuusliike Kannus
Loimaan Osuusliike Loimaa
Osuuskauppa Mäki-Matti Jyväskylä
Osuuskauppa Perhelä Järvenpää
Osuusliike Ahjo Hyvinkää
Osuusliike-Andelsaffär Konsum Karjaa
Osuusliike Eteläpohja Seinäjoki
Osuusliike Häme Hämeenlinna
Osuusliike Imatra Imatra
Osuusliike Kalla Kuopio
Osuusliike Kansa Pori
Osuusliike Kansanvoima Rautalampi
Osuusliike Kehä Eura
Osuusliike Kerhola Paimio
Osuusliike Keski-Suomi Keuruu
Osuusliike Kolmipohja Haapajärvi
Osuusliike Kymenmaa Kouvola
Osuusliike Laaja Lapua
Osuusliike Lapinmaa Rovaniemi
Osuusliike Mänty Mänttä
Osuusliike Onni Lappeenranta
Osuusliike Oras Somero

SAIRAUSVAKUUTUKSEN UUDET EDUT

Sairausvakuutus, joka maassamme on nyt ollut voimassa kolme vuotta, saatettiin varsin varovasti voimaan, ja sen edut alkuvuosina ovat olleet melko pienet. Suunnitelmiana on kuitenkin ollut sen jatkuva laajentaminen, ja jo voimassa olevan lain mukaan on tarkoitus laajentaa erinäisiä etuja vuoden 1967 alusta lukien. Suunnitelmat ovat menneet sekaisin kuitenkin rahoituksen osalta, kun edellinen hallitus kieltäytyi vastaamasta lain valtiolle määräämästä maksuosuudesta ja siirsi rasituksen veronmaksajille.

Sairausvakuutuksen tähänastiset edut ovat olleet:

- päiväraha,
- äitiyskorvaus ja
- sairaanhoidon korvaaminen.

Vuoden 1967 alusta laajenee sairausvakuutustoiminta seuraaviin etuihin:

- korvaukseen lääkärinpalkkioista ja
- päivärahan saannin odotusajan lyhenemiseen.

LÄÄKÄRINPALKKIOT

Lain mukaan korvaa sairausvakuutus vuoden 1967 lukien **lääkärien taksan mukaisista palkkioista 60 %**, jolloin korvauksen saajan omalle vastuulle jää 40 % taksasta. Hyväksyttävien lääkärinpalkkioiden suuruus vahvistetaan erityisellä taksalla, ja jos potilas käyttää kallimpaa lääkäriä kuin taksa edellyttää, joutuu hän itse maksamaan taksan ylittävän osan palkkioista. Potilas ei saa ilman hyväksyttävää syytä vaihtaa lääkäriä saman sairauden johdosta kesken hoidon.

Normaalista hammaslääkärin hoidosta ei korvausta ainaakaan vielä toistaiseksi makseta.

PÄIVÄRAHAN ODOTUSAIKA

Päivärahaa, jonka tarkoituksena on korvata sairauden aiheuttama ansiomenetys, on tähän saakka maksettu vasta 15. sairauspäivästä alkaen. **1. 1. 1967 lähtien päivärahaa maksetaan 7. sairauspäivästä alkaen** eli ns. odotusaika lyhenee n. puolella.

Päivärahaa maksetaan vain 16—64 vuotiaille, ja sen määrä on päivää kohden 1,5 promilleä kunnallisverotuksessa todesta työtulosta, jolloin työtulona kuitenkin otetaan huomioon enintään 15 000 mk/v. Korkein päiväraha yksinäisellä henkilöllä voi siten olla 22,50 mk. Jos vuositulo on pienempi kuin 2 750, on päiväraha aina 4 mk. Päivärahaa maksetaan saman sairauden johdosta enintään 300 arkipäivältä.

VAKUUTUSMAKSUT

Uusien etujen aiheuttaman menojen lisäyksen rahoitusta ei tätä kirjoitettaessa ole vielä lopullisesti päätetty. Mikäli aikaisemmin tehtyjä suunnitelmia noudatetaan, maksavat vuoden 1967 alusta lukien.

- vakuutetut (veronmaksajat) 1 % (3/4 % vuonna 1966) kunnallisveron alaisesta tulostaan,
- työnantajat 1 % (1/2 % vuonna 1966) maksamistaan palkoista sosiaaliturvamaksun osana sekä
- valtio loput kustannuksista.

VILJO RIPATTI

TYÖNTEKIJÄIN PERHE-ELÄKE

Sosiaaliturvamme pahimmaksi puutteeksi on viime vuosina jäänyt perheiden toimeentulon turvattomuus, kun perheenhuoltaja on sattunut kuolemaan. Tuhansien leskien ja orpojen toimeentulo on joutunut vaaraan, mistä usein vain kunnallinen huoltoapu on pelastanut tunnetusti niukalla elatusavullaan. Tämän asian korjaamiseksi antoi Paasion hallitus yhtenä ensimmäisistä toimenpiteistään eduskunnalle kesäkuussa 1966 esityksen työntekijäin perhe-eläkkeiksi. Kun perhe-eläkkeiden tarve juuri työläisperheissä on polttavin, on vain luonnollista, että tilanteen korjaaminen aloitetaan ensiksi heidän kohdaltaan.

Koska hallituksen esitystä ei tätä kirjoitettaessa ole vielä eduskunnassa käsitelty, on mahdollista, että siihen tulee sellaisia muutoksia, joita vielä ei voida esitellä. Laki on tarkoitettu voimaantulevaksi kuitenkin jo vuoden 1967 alusta, minkä vuoksi sen (todennäköisen) sisällön esittelyä tässä yhteydessä pidetään välttämättömänä. Seuraavat tiedot esitetäänkin sillä varauksella, että lopullisessa muodossaan jotkin yksityiskohdat ovat saattaneet muuttua. Pääperiaatteet sensijaan säilynevät hallituksen esityksen mukaisina.

KETKÄ KUULUVAT PERHE-ELÄKELAIN PIIRIIN?

Hallituksen esityksen mukaisen perhe-eläkelain piiriin kuuluisivat kaikki ne palkansaaajat perheineen, jotka vanhuus- ja työkyvyttömyyseläketurvan puolesta jo nyt kuuluvat TEL:n tai LEL:n piiriin. Kun valtiolla, useimmilla kunnilla ja merimiehillä jo aikaisemmin on omat perhe-eläkejärjestelynsä, tulisivat uuden lain voimaantulon jälkeen käytännöllisesti kaikki toisen työtä tekevät palkansaaajat perhe-eläketurvan alaisiksi.

Perhe-eläketurvan ulkopuolelle jäisivät tässä vaiheessa kaikki omaa työtään tekevät yrittäjät, kuten maanviljelijät ja erilaiset liikkeen tai ammatinharjoittajat, mutta heidänkin osaltaan on perhe-eläkekysymys parhaillaan komiten selvittävänä.

KETKÄ SAAVAT PERHE-ELÄKETTÄ?

Perhe-eläkkeen saajia olisivat hallituksen esityksen mukaan TEL- tai LEL-eläkkeeseen oikeutettujen tai sitä jo saavien palkansaaajien perheenjäsenet, siis:

- naispuolinen leski (on mahdollista, että lopullisesti myös miespuoliset lesket saavat oikeuden perhe-eläkkeeseen),
- aviopuolisoiden yhteinen lapsi,
- lesken sellainen lapsi, jonka elatuksesta edunjäittäjä (siis vainaja) ja leski ovat yhteisesti huolehtineet,
- ottolapsi sekä
- avioliiton ulkopuolella syntynyt lapsi, jonka edunjäittäjä on laillisesti tunnustanut tai jota koskeva edunjäittäjän elatusvelvollisuus on sopimuksella tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistettu.

Lapsi on oikeutettu eläkkeeseen aina. Jos perheessä ei ole lapsia, on naispuolinen leski oikeutettu eläkkeeseen vain siinä tapauksessa, että hän on täyttänyt 40 vuotta ja että avioliitto on jatkunut vähintään kolme vuotta ennen edunjäittäjän kuolemaa.

Lapsi on oikeutettu eläkkeeseen siihen saakka, kun täyttää 18 vuotta tai, jos hän on työkyvytön edunjäittäjän kuollessa, kunnes täyttää 21 vuotta. Leskelle eläkettä maksetaan hänen kuolemaansa saakka tai siihen asti, kun hän menee uudelleen avioliittoon. Viimeksimainitussa tapauksessa leski saisi kahden vuoden eläkettä vastaavan summan kertasuorituksena.

KUINKA SUURI ON PERHE-ELÄKE?

Perhe-eläkkeen tarkoituksena on korvata perheelle se tulonmenetys, joka aiheutuu perheenhuoltajan kuolemasta, ja sen vuoksi perhe-eläkkeen määrä on muiden TEL- ja LEL-eläkkeiden tavoin riippuvainen siitä tötulosta, jota vainaja sai.

Täyden perhe-eläkkeen määrä on 40 % kuolleen perheenhuoltajan työansioista, eli sama kuin se työeläke, mihin hän olisi oikeutettu. Täysi perhe-eläke maksetaan siinä tapauksessa, että jälkeenjääneiden perheenjäsenten lukumäärä on kolme tai useampia. Jos perheessä on vain kaksi eläkkeeseen oikeutettua, on eläkkeen suuruus $\frac{3}{4}$ täydestä perhe-eläkkeestä (siis 30 % palkasta) tai jos jälkeenjääneitä on vain yksi, on se puolet täydestä eläkkeestä (eli 20 % palkasta).

Eläkkeen maksaminen alkaisi hallituksen esityksen mukaan perheenhuoltajan kuolemaa seuraavan kuukauden alusta.

KUKA MAKSAÄ KUSTANNUKSET?

Perhe-eläkkeen kustantaa kokonaan työnantaja, eikä se siis aiheuta mitään uusia maksuja työntekijöille. Toistaiseksi se rahoitetaan niistä maksuista, mitä työnantajat suorittavat TEL- ja LEL-vanhuuseläkkeitä varten, eikä perhe-eläkkeistä sen vuoksi aiheudu työnantajillekaan uusia maksuja vielä tässä vaiheessa.

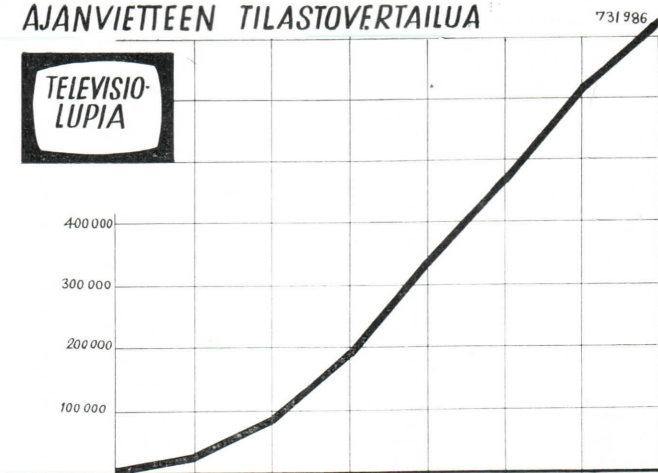
MILLOIN PERHE-ELÄKKEITÄ ALETAAN MAKSAÄ?

Perhe-eläkkeitä koskeva laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan vuoden 1967 alusta, jolloin myös eläkkeitä aletaan maksaa. Kuitenkin laki koskee vain niitä kuolemantapauksia, jotka sattuvat 1. 1. 1967 jälkeen. Ne perheet, jotka ovat menettäneet huoltajansa jo ennen lain voimaantuloa, jäävät lain ulkopuolelle. Erityisesti tässä kohdassa on lakiesitykseen kohdistettu kritiikkiä ja on mahdollista, että lain taannehtivuutta lisätään ainakin siihen hetkeen, jolloin TEL ja LEL tulivat voimaan eli heinäkuun 1 päivään 1962. Tällöin kaikki ne perheet, jotka mainitun ajankohdan jälkeen ovat menettäneet TEL- tai LEL-eläkkeeseen oikeutetun huoltajansa, tulisivat uuden perhe-eläketurvan piiriin taannehtivasti.

Todettakoon myös, että hallituksella on suunnitelmia, joiden mukaan lain ulkopuolella jääneiden leskien ja orpojen eläkekysymys hoidettaisiin muulla tavoin, mutta kun näistä suunnitelmista ei tätä kirjoitettaessa ole lähempää tietoa, on niihin puuttuminen mahdotonta.

VILJO RIPATTI

AJANVIETTEEN TILASTOVERTAILUA

TEATTERINÄYTÄNTÖJÄ

V. 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965

Työterveyslaitoksen johtaja, prof. Leo Noro on laatinut TSL:n kirjeopistolle kirjekurssin terveydenhoito työiässä. Kirjoittaja tarkastelee uutta kurssia pääsihteeri Olavi Hurrin kanssa.

Kirjeopiskelu —sivistysdemokratian laajentaja

Kirjeopiskelu ei ole mikään uusi asia. Sen historia ulottuu yli sadan vuoden taakse menneisyyteen, mutta siitä voidaan aiheellisesti sanoa, että sen tulevaisuus on todella edessäpäin. Suomessakin sillä on entuudestaan tunnettu asema ja paljon saavutuksiakin osoitettavanaan, mutta silti maassamme tältä työltä on tähän mennessä suuresti puuttunut sitä arvostusta ja toimintaa edistävää tukea, jonka tämä työ olisi ehdottomasti osakseen ansainnut. Nyt tilanne tuntuu olevan muuttumassa. Tulevaisuuden Suomessa kirjeellisellä opiskelulla tulee varmaan olemaan sangen keskeinen asema niin varsinaisen koulutoi-

men täydentäjänä kuin aikuisväestön kansalais- tai muun koulutuksen antajanakin.

Kun Suomessa näinä aikoina on esitetty vaatimuksia kirjeopisto-toiminnan aseman ja tehtävien tarkemmasta määrittelystä ja tämän toiminnan kiinteästä nivellyttämisestä muuhun koulutus- ja opetus-toimintaan, niin se on perustunut sekä omassa maassa että muualla maailmassa saavutettuihin hyviin kokemuksiin. Maantieteellisesti ottaen kaikkialla maailmassa — ei jokaisessa maassa, mutta kaikilla tahoilla ja suunnilla — kirjeopiskelulla on nykypäivän koulutusyhteiskunnassa erittäin paljon tehtäviä suoritettavanaan. Sekä Yhdysvalloissa että Neuvostoliitossa kirjeopiskelua käytetään tehokkaana apuna jopa yliopisto-opiskelussa. Vastaavia tietoja voitaisiin kerätä pitkälle kehittyneistä teollisuusmaista että vasta koulutustiensä alkuasteilla olevista kehitysmaista, joiden nousuun kirjeopiskelun palvelukset nyt alunperin pyritään liittämään.

Mitkä ovat ne kirjeellisen opiskelun edut, joiden takia sitä kannattaa ja tulee vaalia? Ensinnäkin on todettava, että se on rakenteellisesti varmaan kaikkein halvin koulumuoto, olkoon sitten kysymys osuudesta varsinaiseen koulutoimeen tai aikuiskasvatuksesta. Se ei tarvitse ylväitä suuria koulurakennuksia; riittää että »koulutien» toisessa päässä on laitos, jolla on riittävät tilat ja työmahdollisuudet tehokkaaseen työskentelyyn. Kirjeopiskelijat tämä työmuoto tavoittaa sieltä, missä he normaalisti ovat — kodeistaan, työpaikoiltaan tai järjestöistään. Kirjeopiskelu on likipitään yhtä hyvin mahdollista asuinpaikasta riippumatta. Pääkaupungissa asuva kirjeopistolainen on korkeintaan päivän verran lähempänä opistoaan kuin Kuusamossa asuva. Opiskelupaikka ei siis aiheuta rajoituksia, kuten tavallisessa koulunkäynnissä niin yleisesti tapahtuu.

Äskettäin valmistuneessa Yksityisopiskelijakomitean mietinnössä tarkasteltiin kirjeopetusta nimenomaan oppikouluopintojen kannalta, jolloin komitea käytti mm. seuraavia puoltavia perusteluja:

»Kirjeellinen opiskelu soveltuukin erittäin hyvin oppikoulukursseja yksin lukeville. Kirjeellinen opiskelu on tehokasta, koska se perustuu omatoimisuuteen: kirjeopiston oppilaan on itse perehdyttävä opiskeltavaan asiaan ja suoritettava tehtävät omintakeisesti . . . Kirjeellisen opiskelun etuna on myös mainittava opiskelijan mahdollisuus itse päättää, mihin aikaan hän opiskeluaan harjoittaa. Täten avautuu opiskelutilaisuus sellaisillekin, jotka eivät esim. vuorotyön vuoksi voi

olla mukana säännöllisessä opiskelussa iltakouluissa tai kansalais- ja työväenopistojen oppikoulupiireissä. Koska kirjeopiskelua voidaan harjoittaa myös silloin, kun muut oppilaitokset ovat suljettuina, kuten kesäkuukausina sekä joului- ja pääsiäislomien aikana, on tämä huomattava etu niille yksinopiskelijoille, joille juuri loma-ajat ovat otollisimpia opiskelukausia.»

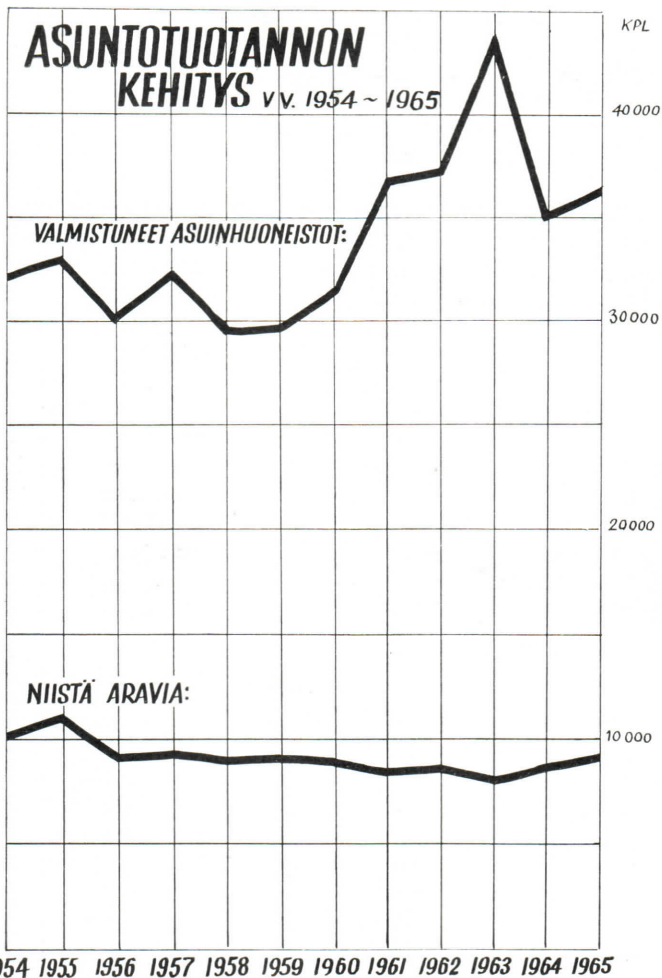
Kirjeopiskeluun kiinnitetään nykyään voimakasta huomiota niiden monien palvelusten vuoksi, jotka se erilaisessa jatko- ja täydennyskoulutuksessa voi tarjota. Se saavuttaneekin laajenevan roolin oppikouluopetuksen- ja ammattikasvatuksen yhtenä tienä. Mutta aivan erityisen arvokas tämä opiskelutapa on myös nykyaikaisen vapaan kansansivistystyön kentässä. Työväen sivistysliitot monissa maissa ovat käyttäneet sitä jo vuosikymmenten ajan, näin myös Työväen Sivistysliitto Suomessa. TSL:n kirjeopiston erilaiset kirjekurssit ovat niin yksin- kuin ryhmäopiskelullekin tarjonneet hyvää materiaalia. Sen ohella mitä jo aiemmin on todettu, että tällainen opiskelu on mahdollista missä tahansa kolkassa maassamme, hyvin laadittu kirjekurssi paikkaa varsin paljon vallitsevaa opjaajapulaa. Kirjekurssin tekstiosassa kerrotaan itse opiskeltavasta aiheesta ja viitataan tarpeelliseen lisäaineistoon. Kysymykset puolestaan ohjaavat opiskelijain huomion keskeisimpinä pidettäviin kysymyksiin. Jos asia tai kysymys on väärin ymmärretty, kirjeopiston antama korjauslausunto tarttuu siihen ja tekee tarpeelliset korjaukset.

Eri työväenjärjestöjen piirissä kirjeopiskelu lienee tutumpi asia kuin monilla muilla tahoilla. Sadat ja tuhannet järjestöjen toimihenkilöt, kunnalliset luottamustoimien haltijat yms. ovat hankkineet itselleen tietoja ja taitoja hoidettavinaan olevia tehtäviä varten. Opintokerhot puolestaan ovat kirjekurssien avulla perehtyneet mitä moninaisimpiin asioihin, joiden aihepiiri on liikkunut vahvasti yhteiskunnallisista asioista pitkälle erikoistuneisiin harrastuksiin saakka. Nyt tämä toiminta näyttää elävän ja kokevan uutta voimakasta nousua. Tässä nousussa kirjeopiskelulla tulee olemaan erittäin tärkeä osuus.

Sivistyksellisen kansanvallan laajentaminen edellyttää samojen mahdollisuuksien tarjoamista kaikille. Kirjeopiskelu on tässä mielessä merkittävä tekijä. Se on opintomenetelmä, jolla kansalaisten tasarvoisuutta helposti ja joustavasti ja yhteiskunnan kannalta asiaa katsellen myös taloudellisesti halvalla voidaan lisätä.

OLAVI HURRI

ASUNTOTUOTANNON KEHITYS v.v. 1954 ~ 1965

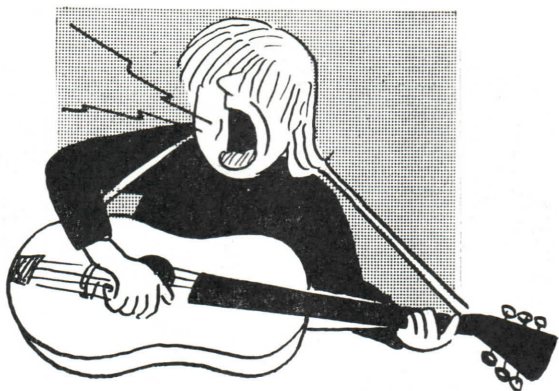

PROTESTILAULU on lyönyt itsensä lävitse. Protestilauluilla pilailijana löi itsensä lävitse suomalainen humoristi Simo Salminen omalla "rotestillaan".

Protestilaulu ilmionä ja käsitteenä

Protestilaulu on arviolta kolmessa vuodessa kohonut yleismaailmallisessa merkityksessään kiinnostavan jyrkästi, se hipoo levytilastoissa rautalankamusiikin ja hootenannyn suosiolukemia, saa harrastusta konserttimusiikkisäveltäjiltä, siitä puhutaan ja kirjoitetaan,

esim. Dagens Nyheterissä kokonainen kolmiosainen esiteellinen tutkielma. Harry Belafonten seurassa Tukholman rotuprotesti-illassa vieraillut nuori neekerilaulajatar Miriam Makeba ilmaisi laulajan suhtautumisen protestilauluun näin: Yo sing one, you sing more, laulat yhden, laulat lisää. Protestilaululla on siis esittäjän kannalta tenhoa ja myös kuulijoiden kannalta tehoa.

Protestilaulujen keskeinen yleismaailmallinen teema on juuri se mikä yhdistää tällä hetkellä koko ihmiskunnan Lyndon B. Johnsonista vihoviimeiseen kiinalaiseen kuliin: joukkotuhon uhka ja elämän säilyttämisen tarve. Tietyssä mielessä protestilaulujen valtaosa on siis osanottoa keskusteluun elämän säilyttämistavasta. Toinen melko yleinen teema on rotu- ym. vähemmistöjen — tai miksei enemmistöjenkin — sortoa vastaan kohdistetut protestit. Tämä teema onkin jo laajuudeltaan sitä luokkaa että se kattaa useimmat syvällisiä yhteiskunnallisia uudistuksia ehdottavat, puolustavat tai vaativat laulut.

Kaukana siitä, että protestilaulu näin ollen olisi jostain uutta auringon alla. Kyllä ihmiset ovat maailman sivu tehneet lauluja siitä mistä he ovat olleet huolestuneita ja mitä he ovat halunneet muuttaa, haukkua, ivata jne. Kysymys onkin vain tietystä vireästä ja räiskähtelevästä vaiheesta tällä rintamalla. Puheena-olevat asiat ovat äärettömän vakavia, eikä laulajien esittämiä kiperiä kysymyksiä tai kärjistyksiä kukaan ajatteleva ihminen sivuuta sanomalla että "on tuollaista ollut ennenkin". Nämä laulut pyrkivät puhuttelemaan, ja sen vuoksi jotkut ihmiset kokevat ne epämiellyttävinä.

* * * *

Protestilaulut ovat asia, jonka ympärillä käsitteet ovat Suomessa menneet juuri sopivasti sekaisin, jotta niiden määrittely-yrityksissä alkaa olla mieltä. Se että ne ovat sekaisin on tietenkin hyvä merkki siitä, että protestilaulut, mitä ne sitten lienevätkin, ovat tavalla tai toisella lyöneet itsensä läpi meilläkin.

Tavallisin ilmiö "sisään" tulleen asian vesittämisessä on sen sisällön laajentaminen merkityksettömiin; sama ilmiö joka usein tulee yksityisten sanojen osaksi. Kuka esimerkiksi tällä hetkellä osaisi selkeästi ilmaista mitä on "vapaus"?

Protestilauluiksi ollaan tätä nykyä taipuvaisia nimitämään likimain kaikkia nuorten laulajien kitaralauluja. Houkutus sanoa esim. Irwin Goodmanin lauluja protesteiksi johtunee kai lähinnä kahdesta syystä. Ensinnäkin laulujen sanasto jo sisällöstä riippumattakin on laajentunut ratkaisevasti, puhuu arkipäiväisistä asioista, marssittaa esiin perinteellisen iskelmärunouden puhdashenkisessä taimitarhassa karkeudellaan erottuvia sanayrtejä, kuten "putka", "työmies", "valtio" jne. Toisekseen niiden sisällöstä voi usein lukea jotain laulajan tai jonkun muun viihtymisestä yhteiskunnassa.

Syntykö näillä eväillä protestilaulu? Ensin täytyy määritellä mikä on protestilaulu. Täytyy selvittää, miksi Irwin Goodmanin laulut eivät ole protestilauluja vaikka niissä puhutaan ihmisten viihtymisestä, ja miksi "Esplanaadi" ei ole protestilaulu vaikka siinä puhutaan sosiaalihuollosta. Ja miksi Donovanin/Hectorin "Palkkasoturi" on protestilaulu vaikka siinä ei puhuta viihtymisestä tai sosiaalihuollosta.

Mikä on protesti? Normaalissa kielen ym. käytössä protesti on se mikä esitetään jotain vastaan. Se rakentuu kuitenkin preposition pro — puolesta — avulla. Mutta puolesta ja vastaan ovat saman kepakon kaksi päätä, joita yhdistää se, että ne ottavat kantaa. Ollaan asian ytimessä.

Protestilaulun paras tuntomerkki on, että se selvästi ilmaisee asian, jota se pitää vääränä tai asian, jota se pitää oikeana tai molemmat, ja se vastustaa väärää ja puolustaa oikeaa. Protestilaulu puhuu aina asioista, ja jos se mainitsee jonkun henkilön, se mainitsee sen jonkin asian edusmiehenä. Jonkun mainitseminen voi terävöittää protestilaulua huomattavasti, osoite käy selvemmäksi. Brecht kirjoitti "Vallankumouksellisen ylityksessään": Missä sorto vallitsee ja puhutaan kohtalosta, siellä hän mainitsee nimet.

Tapa tai sävy, jolla protestilaulu jotain vastustaa tai puolustaa voi vaihdella paljonkin, vastustus voi ilmetä

pilkkana, solvauksena tai muuna kielteisyytenä, puolustus asiallisena ja perustelevana siinä kuin suorana ylistyksenäkin. Olennaista on kuitenkin, että protestilaulut pyrkivät voittopuolisemmin vetoamaan järkeen kuin tunteisiin, ja kuten sanottu, osoitteen on oltava kyllin selvä. Näin on laita aitojen protestirunoilijoiden Arvo Salon ja Marja-Leena Mikkolan useimpien tekstien laita. Näin ei ole esim. Irwin Goodmanin tekstien laita, ne eivät ilmoita ongelmiansa juuria, eivät aseta kysymyksiä, puhuvat usein yksityisasioista vailla mielekästä yhteyttä johonkin yleiseen suuntaukseen, ideologiaan tms. Mitä ne siis ovat? Ne ovat kupletteja. Ja mahtuvat hyvin maailmaan, miksikäs ei?

* * * *

Uusimman protestilauluaallon lähtökohtaa maailmankartalla on hiukan vaikea määrittää. Ilmiö tuntuu alkaneen melko yhtäaikaaisesti anglosaksisen maailman amerikkalaisella ja eurooppalaisella puolella, Dylan ja Donovan kärkiniminään. Näiden kummankin laulut suuntautuivat voimakkaasti ydinaseita, sotaa ja rotusortoa vastaan. Viimemainitun asian vastustajana on myös amerikkalainen Joan Baez esiintynyt yhä voimakkaammin, kun taas laulajaveli Dylanin protestimieli on laskenut ja hervahtanut kaupalliseksi hootenannyksi. Tätä nykyä protestilaulut ovat jokapäiväistä leipää jo useimmissa Euroopan maissa itäblokki mukaanluettuna.

Pohjoismaista Suomi on yllättäen muutaman aktiivisen runoilijan ja säveltäjän ansiosta pisimmällä yhteiskunnallisesti valistuneen laulun alalla. Meillä syntyi vuoden sisällä Ylioppilasteatterin/Yleisradion protestikabaree, kokonainen protestiooppera sekä lisääntyvä joukko täysin meikäläistä protestilaulutyyppejä edustavia äänilevyjä. Aallon kärkinimi on ilman muuta laulujen valtaosan säveltäjä Kaj Chydenius, väsymätön protestoija ja laulutoiminnan primus motor. Hänen hyvinä oikeina tai ehkä paremminkin vasempina käsinään ovat sitten laulujen tekstittäjät, Arvo Salo, Marja-Leena Mikkola ja myöskin jonkin verran Pertti Lumirae, joka myös laulaa. Muita mainioita esittäjiä ovat Kaisa Korhonen, Kalle Holmberg ja Aulikki Oksanen, vain joitain mainitakseni.

Näiden ja monien muiden esityksiä on jo ilmestynyt tai ilmestyy lähitulevaisuudessa mm. Tammen protestilaulu EP:llä, Lapualaisoopperan levytyksenä, Otavan kirjallisena äänilevynä Marja-Leena Mikkolan lauluteksteistä ja Chydeniuksen sävellyksistä ym. Toivokaamme lihavaa uutta vuotta protestilaulujen alalla, ja tietysti laihaa uutta vuotta protestoitavien asioiden puolesta.

Pentti Saaritsa

Urheilunennätykset

Yleisurheilu

Miehet

100 m

200 m

400 m

800 m

1000 m

1500 m

Maili

300 m

5000 m

10 000 m

25 000 m

110 m aj

400 m aj

3000 m ej

4 × 100 m

4 × 400 m

Pituus

Korkeus

Seiväs

3-loikka

Kuula

Kiekko

Keihäs

Moukari

10-ottelu

10,0 A. Hary L-Saksa, H. Jerome Kanada, H. Esteves Venezuela, R. Hayes, USA.

20,0 T. Smith, USA.

44,9 O. Davis, USA, K. Kaufmann, L-Saksa A. Plummer, USA M. Larrabee, USA.

1.44,3 P. Snell, Uusi-Seelanti.

2.16,2 J. May, I-Saksa, F.-J. Kemper, L-Saksa.

3.35,6 H. Elliot, Australia.

3.51,3 J. Ryan, USA.

7.39,6 K. Keino, Kenia.

13.16,6 R. Clarke, Australia.

27.39,4 R. Clarke, Australia.

1.15.22,6 R. Hill, I-Britannia.

13,2 M. Lauer, L-Saksa, L. Calhoun, USA.

49,1 R. Cawley, USA.

8.26,4 G. Roelants, Belgia.

39,0 USA.

2.59,6 USA.

835 R. Boston, USA.

228 V. Brumel, N-liitto.

534 J. Pennel, USA.

17.03 J. Schmidt, Puola.

21.52 R. Matson, USA.

65.22 L. Danek, T-slovakia.

91.72 T. Pedersen, Norja.

73.74 G. Zsivotsky, Unkari.

82.34 B. Toomey, USA.

Naiset

100 m

200 m

400 m

800 m

80 m aj

4 × 100 m

Pituus

Korkeus

Kuula

Kiekko

Keihäs

5-ottelu

11,1 Eva Klobukowska, Puola, Irena Kirszenstein, Puola, Wyomia Tyus, USA.

22,7 Irena Kirszenstein, Puola.

52,4 Judy Pollock, Australia.

2.01,1 Ann Packer, I-Britannia.

10,3 Irina Press, N-liitto

43,6 Puola.

676 Mary Rand, I-Britannia.

191 Jolanda Balas, Romania.

18.55 Tamara Press, N-liitto.

59.70 Tamara Press, N-liitto.

62.40 Jelena Gortshakova, N-liitto.

5246 Irina Press, N-liitto.

Eero Mäntyranta ei omista ennätyksiä, koska hiihdossa ei niitä noteerata.

Mutta maailmanmestari hän on v:lta 1966.

Tässä hän sivakoi juuri tuotta MM -voittoaan kohden Holmenkollenilla ja matka oli 30 km.

Uinti

Miehet

100 m vu	52,9 A. Gottvalles, Ranska.
200 m vu	1.56,2 D. Schollander, USA.
400 m vu	4.11,1 F. Wiegand, I-Saksa.
1500 m vu	16.41,6 M. Burton, USA.
100 m ru	1.06,9 G. Prokopenko, N-liitto.
200 m ru	2.27,8 I. O'Brien, Australia.
100 m pu	57,0 L. Nicolao, Argentina.
200 m pu	2.06,6 K. Berry, Australia.
100 m su	59,6 T. Mann, USA.
200 m su	2.10,3 J. Graef, USA.
400 m sekau.	4.45,4 R. Roth, USA.
4 × 100 m	3.33,2 USA.
4 × 200 m	7.52,1 USA.
4 × 100 m sekav.	3.58,4 USA.

Naiset

100 m vu	58,9 Dawn Fraser, Australia
200 m vu	2.10,5 Pokey Watson, USA.
400 m vu	4.38,8 Martha Randall, USA.
1500 m vu	18.12,9 Patricia Caretto, USA.
100 m ru	1.15,7 Galina Prozumenshikova, N-Liitto
200 m ru	2.40,8 Galina Prozumenshikova, N-liitto
100 m pu	1.04,5 Ada Kok, Hollanti
200 m pu	2.25,3 Ada Kok, Hollanti.
100 m su	1.07,4 Ann Fairlie, Etelä-Afrikka.
200 m su	2.26,4 Karen Muir, Etelä-Afrikka.
400 m sekau.	5.14,9 Donna de Varona, USA.
4 × 100 m	4.03,8 USA.
4 × 200 m	8.55,4 USA.
4 × 100 m sekav.	4.33,9 USA.

Don Schollander

Luistelu

Miehet

500 m	39,5 J. Grishin, N-liitto.
1500 m	2.05,3 A. Schenk, Hollanti.
3000 m	4.26,2 A. Schenk, Hollanti.
5000 m	7.28,1 F. Maier, Norja.
10.000 m	15.32,2 F. Maier, Norja.
Pisteet	170.253 F. Maier, Norja.

Naiset

500 m	44,9 Inga Voronina, N-liitto.
1000 m	1.31,8 Lydia Skoblikova, N-liitto.
1500 m	2.19,0 Inga Voronina, N-liitto.
3000 m	5.06,0 Inga Voronina, N-liitto.
500 m	9.01,6 Rimma Shukova, N-liitto.
Pisteet	189.033 Inga Voronina, N-liitto.

Ard Schenk

Pyöräily

Ammattilaiset

Seisova lähtö

1 km

1.08,6 R. Harris, I-Britannia.

10 km

12.22,8 R. Rivière, Ranska

Tunnissa

47.346 m R. Rivière, Ranska.

Lentävä lähtö

200 m

10,8 A. Maspes, Italia.

1 km

1.02,6 M. Morettini, Italia.

Amatöörit

Seisova lähtö

1 km

1.07,0 S. Gaiardoni, Italia.

10 km

12.37,6 E. Baldini, Italia.

Tunnissa

46.393 m E. Baldini, Italia.

Lentävä lähtö

200 m

11,0 S. Gaiardoni, Italia

1 km

1.03,4 G. Tomaselli, Italia.

Ercole Baldini

Painonnosto

Punnerrus

56 kg

117,5 kg F. Baez, P. Rico.

60 kg

128,5 kg I. Földi, Unkari

67,5 kg

145,5 kg E. Katsura, N-liitto.

82,5 kg

161,0 kg V. Isakov, N-liitto

90 kg

168,5 kg M. Golab, Puola.

Yli 90 kg

198,5 kg V. Andrejev, N-liitto.

Tempaus

56 kg

112,5 kg S. Ichinoseki, Japani.

60 kg

123,5 kg Y. Mijake, Japani.

67,5 kg

134,0 kg W. Baszanowski, Puola

75 kg

141,5 kg M. Ohuchi, Japani.

82,5 kg

148,0 kg N. Ozime, Puola.

90 kg

150,0 kg A. Kalinitschenko, N-liitto.

Yli 90 kg

173,5 kg L. Shabotinski, N-liitto.

Työntö

56 kg

141,5 kg M. Nassiri, Iran

60 kg

152,5 kg I. Berger, USA.

67,5 kg

168,5 kg V. Kaplunov, N-liitto.

75 kg

179,0 kg V. Kurentsov, N-liitto.

82,5 kg

187,0 kg G. Veres, Unkari.

90 kg

190,5 kg L. Martin, I-Britannia

Yli 90 kg

217,5 kg L. Shabotinski, N-liitto.

Yhteistulos

56 kg

365,0 kg I. Földi, Unkari

60 kg

397,5 kg Y. Mijake, Japani.

67,5 kg

435,0 kg E. Katsura, N-liitto.

75 kg

452,5 kg M. Ohuchi, Japani.

82,5 kg

477,5 kg G. Veres, Unkari.

90 kg

487,5 kg V. Ljah, N-liitto.

Yli 90 kg

580,0 kg J. Vlasov, N-liitto.

Juri Vlasov

MUISTIINPANOJA

MUISTIINPANOJA

Heitä onnittelemme vuonna 1967

TAMMIKUU

1 75 v.	Tilda Tiihonen, Kotka	7 70 v.	Olavi Saarinen, Turenki
70	Toivo Lohivirta, Pori	60 v.	Olga Lahtinen, Koivistonkylä
	Elsa Rantanen, Tampere	50 v.	Lauri Ojanemi, Seinäjoki
	Maria Valkonen, Laukaa	50 v.	Leo Salminen, Tikkurila
60 v.	Laila Hinkkuri, Voikkaa		Eino Timlin, Tampere
	Maria Marjokari, Joutseno		Paavo Vainio, Harjavalta
	Jussi Stålhammar, Länkipohja	8 70 v.	Hilja Tuominen, Hämeenlinna
	Sylvi Toivonen, Forssa	60 v.	Olavi Auvinen, Tikkurila
	Ester Hölttö, Helsinki	50 v.	Aito Järvenpää, Kauhava
50 v.	Paavo Myllymäki, H:gin mlk.	9 75 v.	Juulia Tuomaala, Turku
2 75 v.	Hilma Nikkola, Kotka	70 v.	Toivo Mäkilä, Forssa
	Ida Siira, Joutseno	50 v.	Elma Havia, Kirkkonummi
60 v.	Toivo Nurmi, Aura		Nestori Paasimaa, Otanmäki
50 v.	Kauko Humala, Harjavalta	10 70 v.	Väinö Nenola, Kemi
	Aino Paljakka, Hämeenlinna	60 v.	Eero Frondelius, Varkaus
	Olavi Siniyuo, Jyväskylä		Heikki Juvén, Jämsä
3 75 v.	Juho Pelkonen, Ikaalinen		Pauli Lenkkeri, Kotka
	Arvo Ahti, Karhula		Kaarlo Reijonen, Eura
50 v.	Martti Ratu, Turku		Jaakko Tolonen, Karhula
4 75 v.	Aino Kulmakorpi, Tampere	50 v.	Paavo Hoppman, Voikkaa
70 v.	Aino Laakso, Hämeenlinna		Bertta Lustre, Vanaja
60 v.	Senja Salmi, Espoo	11 60 v.	Lauri Hacklin, Lohja
	Yrjö Syvänen, Länkipohja		Juho Matti Salonsaari, Oulu
	Paavo Wallentin, Lohja	12 70 v.	Sigrid Kaarto, Kotka
50 v.	Ville Karppinen, Kajaani	60 v.	Antti Utrianen, Vaala
5 85 v.	Toivo Halme, Vaasa	50 v.	Jenny Malmström, Helsinki
80 v.	Matti Lappeteläinen, Harviala		Kalevi Nousiainen, Kajaani
70 v.	Lauri Koivisto, Kotka	13 75 v.	Vilho Nyberg, Kotka
60 v.	Eero Jounojo, Seinäjoki		Alma Viitala, Hamina
	Pauli Olkkonen, Kuusankoski	60 v.	Jenny Alma Pulkkinen, Lahti
	Matti Palm, Kuopio		Maija Lahti, Rovaniemi
	Viljo Pelkonen, Imatra	50 v.	Aune Kantola, Nokia
	Tyyne Rinne, Eura	14 85 v.	Emil Järnstedt, Kotka
	Väinö Virtamo, Loimaa	75 v.	Sandra Aro, Forssa
50 v.	Olavi Salonen, Salo	70 v.	Aliina Ossi, Imatra
6 80 v.	Daniel Kulmala, Jyväskylä	50 v.	Annikki Aarnio, Karkkila
50 v.	Veikko Liimatainen, Tikkurila		Uolevi Sievänen, Nokia
		15 75 v.	Matilda Rauta, Hämeenlinna
		70 v.	Urho Heinonen, Ikaalinen

- 60 v. Aili Kivirinne, Turku
 Vilho Luotojärvi, Pyhtää
 Yrjö Töyli, Seinäjoki
 50 v. Niilo Seppä, Muhos
 16 70 v. Alli Penttinen, Kotka
 60 v. Ilmari Riipinen, Voikkaa
 50 v. Aarne Mäkelä, Seinäjoki
 Ilmari Sallinen, Vuoksenniska
 Otto Oinonen, Hattuvaara
 17 85 v. Alma Venelahti, Hamina
 70 v. Impi Laaksonen, Kotka
 60 v. Kerttu Virtanen, Vanaja
 50 v. Uuno Järnfors, Iisalmi
 18 80 v. Hanna Syväne, Orimattila
 75 v. Heikki Vihijoki, Rantaperkiö
 60 v. Toivo Antero Nurminen, Lahti
 Olof Rihla, Helsinki
 Ester Tohmo, Kotka
 50 v. Aune Jämsén, Iisvesi
 Lauri Nygren, Lohja
 Ines Tamminen, Helsinki
 Vilho Tavi, Savonlinna
 Kauko Tiilikkala, Toholampi
 19 80 v. Ville Ahman, Iisalmi
 60 v. Juho A. Hakala, Seinäjoki
 Erkki Korhonen, Valtimo
 Leevi Tuominen, Eura
 Heikki Vuorinen, Jyväskylä
 20 70 v. Elsa Haataja, H:ki mlk.
 60 v. Anna Maria Setälä, Karttula
 21 85 v. Ida Virtanen, Lahti
 70 v. Lempi Pernu, Jyväskylä
 60 v. Helmi Pajari, Kuusankoski
 50 v. Aune Karjalainen, Laihia
 Aune Kokki, Valkeakoski
 Aune Veckman, Helsinki
 Emil Vilokkinen, Tampere
 22 75 v. Pekka Rinkinen, Imatra
 70 v. Greta Aarnio, Voikkaa
 60 v. Heikki Heikinheimo, Oulu
 50 v. Esko Virtanen, Turenki
 23 80 v. Anna Klemola, Helsinki
 Ilmari Tanner, Helsinki
 60 v. Topias Nummelin, Oriniemi
 50 v. Rakel Linnea Kataja, Mänttä
 Antti Kivimäki, Jokela
 Meeri Muukkonen, Simpele
 Arvo Rantanen, Leppävaara
 24 70 v. Eemil Helminen, Inkeroinen
 50 v. Irja Lehto, Pietiniemi
 Aimo Okkolin, Riihimäki
 25 80 v. August Lindell, Hyvinkää
 75 v. Anna Sundqvist, Karkkila
 60 v. Elsa Numminen, Toejoki
 Alli Tuovinen, Rantaperkiö
 Arvo Ilmén, Lahti
 Irja Laino, Hämeenlinna
 26 70 v. Väinö Hyvärinen, Kuusankoski
 50 v. Vilho Järvinen, Nokia
 Eino Kauppi, Voikkaa
 Esteri Kulokangas, Eura
 Anna-Liisa Laurila, Inkeroinen
 27 70 v. Martta Paananen, Himanka
 60 v. Ilmari Aalto, Karhula
 Petteri Tammela, Iisalmi
 50 v. Gabriel Haltsonen, Kotka
 28 50 v. Milja Aaltonen, Kuusankoski
 Hilja Pohjanmäki, Helsinki
 Elisabeth Veikkolainen, Loimaa
 Eemeli Virtanen, Tuusula

- 29 60 v. Sylvi Spännäri, Kotka
 50 v. Valte Huosianmaa, Lohja
 Aino Margaret Nikupeteri, Kemi
 Laimi Saarimäki, Uskela
 30 60 v. Santeri Kiema, Ilomantsi
 Paavo Rossi, Kouvola
 Ester Toivonen, Somero
 Paavo Toivonen, Toijala
 50 v. Martti Suorsa, Kemi
 Eila Vuokko, Helsinki
 31 80 v. Aatu Giren, Korpilahti
 70 v. Elin Avellan, Helsinki
 60 v. Antti Harju, Perho
 Viljo Salomaa, H:linna
 50 v. Aino Helin, Lahti
 Aarne Larinaho, Mänttä
 Martta Suurhasko, Kotka

HELMIKUU

- 1 80 v. Hilja Ranta, Kotka
 70 v. Aino Rantanen, Hämeenlinna
 Ines Ström, Halikko
 50 v. Lauri Huttunen, Sonkakoski
 2 75 v. Yrjö Aro, Eura
 70 v. Hilma Lehtonen, Launonen
 60 v. Selma Nikkola, Hamina
 3 60 v. Toivo Kamila, Vaasa
 50 v. Olavi Kataja, Kirkkonummi
 4 60 v. Martta Jäntti, Vaasa
 Eino Lundahl, Kuusankoski
 50 v. Onni Virtanen, Raisio
 5 60 v. Hanna Härmä, Kauppinmäki
 Martta Ihalainen, Kouvola
 Emil Kajanus, Iisalmi
 Johannes Kuparinen, Vihti
 6 70 v. Kalle Laakso, Rajamäki
 Kalle Laine, Saukkola
 Juho Liukkonen, Kuusankoski
 60 v. Juho Mäkinen, Tikkurila
 Eero Vaittinen, Pitäjämäki
 50 v. Erkki Canth, Helsinki
 Aili Karjalainen, Kajaani
 8 60 v. Vilho Oikarinen, Jyväskylä
 Eva Venho, Ulvila
 50 v. Lilja Juusti Vuokseniska
 9 75 v. Ida Virtanen, Harvila
 60 v. Laina Korhonen-Liski, Heinola
 Martta Viikki, Inkeroinen
 50 v. Aili Hartikainen, Kajaani
 Lasse Kandelin, Inkeroinen
 10 70 v. Alina Häyrynen, Kotka
 60 v. Arvo Niininen, Suolahti
 Eero Paalanen, Heinola
 Elma Viitanen, Nokia
 50 v. Paavo Mustonen, Tampere
 11 75 v. Anselm Paananen, Helsinki
 70 v. Juho Kinnunen, Hanko
 60 v. Valentin Kiikeri, Seinäjoki
 Laina Metsä, Tikkurila
 Irene Roos, Tiutinen
 50 v. Kaarina Siljander, Savonlinna
 12 60 v. Aarne Kaarinen, Jokela
 Hilja Kurronen, Tainionkoski
 Eero Ylinen, Loimaa
 50 v. Olavi Vuorinen, Kerava
 13 70 v. Matti Kuivanen, Tampere
 60 v. Aune Hietala, Kuusankoski

- 14 60 v. Reino Ahola, Hämeenlinna
Mikko Piironen, Laihia
50 v. Sulo A. Kauppila, Äänekoski
15 70 v. Martta Tapper, Helsinki
60 v. Oiva Söderholm, Karhula
50 v. Erkki Aho, Rovaniemi
16 60 v. Aino Laine, Kuusankoski
50 v. Erkki Hamberg, Helsinki
Esko Hiltunen, Harjavalta
Yrjö Muuruoma, Turku
Elma Julia Nieminen, Mänttä
Onni Sedig, Salo
17 70 v. Ilmi Rajala, Kerava
60 v. Anni Vilén, Tampere
50 v. Väinö Alho, Turku
Elma Kivimäki, Nokia
Väinö Nyman, Kotka
18 60 v. Linda Lindstedt, Forssa
Tauno Suontausta, Helsinki
Väinö Vikman, Jyväskylä
50 v. Valdemar Sandelin, Tampere
Toivo Ulaska, Harjavalta
19 60 v. Toivo Laine, Karhula
Martta Liukko, Helsinki
Eero Rinne, Eura
20 80 v. Anna Saarisalmi, Vihti
75 v. Maija Ahman, Iisalmi
60 v. Suoma Hietanen, Vihti
50 v. Antti Lähtenmäki, Halikko
Rauha Ruokolainen, Tainion-
koski
Kaisu Salonen, Toijala
21 85 v. Alviina Niemelä, Seinäjoki
75 v. Rauha Laine, Tampere
60 v. Väinö Aalto, Hämeenlinna
50 v. Arvi Maidel, Lauritsala
Väinö Nurmi, Loimaa
Pentti Savolainen, Turku
22 70 v. Hulda Saari, Vaasa
60 v. Rafael Helligren, Jokela
Saima Lehtinen, Eura
Aarne Okkonen, Kotka
50 v. Aarne Heikura, Kotka
Asko Koskus, Raisio
Eino Veittiranta, Espoo
23 75 v. Aino Louhi, Helsinki
70 v. Urho Hämäläinen, Uusikaup.
60 v. Aarne Niinikoski, Pori
24 60 v. Kosti Meri, Turku
50 v. Matti Auvinen, Rantasalmi
Liisa Lehto, Helsinki
Torsti Lujasmaa, Forssa
Elsa Numminen, Lohja
Aune Paulin, Salo
Antti Salo, Tikkurila
25 70 v. Tyyne Hakala, Helsinki
60 v. Iines Nurmi, Lohja
Antero Saarinen, Helsinki
Helvi Virtanen, Inkeroinen
50 v. Linnea Kyrönpalo, Lempäälä
26 70 v. Fanny Julin, Pitäjänmäki
60 v. Viljo Naavalinna, Turku
27 60 v. Georg Ekholm, Lahti
Tyyne Sipilä, Kerava
28 75 v. Oili Sinisalo, Turku
70 v. Alsa Kohtanen, Tikkurila
60 v. Maija Lappalainen, Helsinki
Maija Loukainen, Pietarsaari
Esko Suomi, Oulu
50 v. Olavi Tuominen, Tampere

- 29 75 v. Nestori Jokela, Killinkoski

MAALISKUU

- 1 75 v. Otto V. Koivisto, Pertunmaa
60 v. Juho Kuronen, Tikkurila
Leevi Piispanen, Heinola
50 v. Hilja Hämäläinen, Lauritsala
Sakari Saressalo, Hamina
2 70 v. Fanny Neuvonen, Helsinki
60 v. Sven Teudor Olin, Espoo
Lempi Sorsa, Kotka
Valma Toikka, Inkeroinen
50 v. Veikko Haartemo, Turku
Elsa Juntunen, Lahti
3 80 v. Alma Seppälä, Pori
70 v. Juho Laine, Halikko
60 v. Lempi Asikainen, Kotka
Yrjö Frilander, Karhula
Pekka Sorsa, Heinola
Emma Terho, Kalaholma
50 v. Kauko Kaipia, Vantaa
Saimi Wesslin, Helsinki
Reino Örn, Forssa
4 50 v. Toivo Lehtinen, Pyhtää
Jouko Rytönen, Naantali
5 75 v. Ida Sula, Nokia
70 v. Martta Volanen, Kuusankoski
50 v. Leo Harjupää, Kotka
Toivo Ruohonen, Espoo
Vilho Vuorela, Orivesi
6 60 v. Antti Puranen, Voikkaa
50 v. Anni Palomäki, Helsinki
7 60 v. Lyyli Laukkanen, Jyväskylä
Niilo Viita, Luvia
Erkki Änkilä, Oulainen
8 75 v. Emil Svahn, Lohja
70 v. Aino Jokinen, Tampere
50 v. Sirkka Oksanen, Hollola
Eino Söderström, Kuusankoski
9 60 v. Lyydia Blom, Forssa
Pentti Haarala, Lohja
Tauno Tolvanen, Simpele
10 75 v. Urho Helin, Riihimäki
70 v. Väinö Liukkonen, Jyväskylä
11 75 v. Ida Liukka, Imatra
60 v. Väinö Mäkinen, Virrat
50 v. Aura Lappi, Iisalmi
12 70 v. Saima Niininen, Helsinki
50 v. Aira Almo, Turku
Reino Kilpi, Forssa
13 50 v. Tuure Silvennoinen, Heinola
14 85 v. Edvard Junnonen, Joensuu
80 v. Anna Niemi, Rajakylä
60 v. Juho Haltsonen, Myllykoski
Helmi Hamberg, Hämeenlinna
50 v. Elvi Käräs, Rovaniemi
Lauri Paavilainen, Heinola
15 75 v. Albert Toivonen, Halikko
70 v. Valde Laaksonen, Pori
Linda Seppälä, Kajaani
60 v. Anna Virolainen, Myllyskylä
50 v. Veikko Harjula, Oulu
Aili Piironen, Helsinki
50 v. Armas Saarinen, Seinäjoki
16 60 v. Antti Virolainen, Jyväskylä
Onni Välimäki, Suolahti
50 v. Lyyli Lagercrantz, Karkkila
Tellervo Lappalainen, Karhula

- Heikki Lindholm, Karkkila
 17 75 v. Iivari Salonen, Pori
 70 v. Vilho Partanen, Vuoksenniska
 Ida Kujansuu, Forssa
 50 v. Kerttu Ketola, Helsinki
 Pentti Sailio, Rajamäki
 18 75 v. Hemmi Hartikka, Lievestuore
 70 v. Lyydia Alho, Hämeenlinna
 Aarne Kaikkonen, Vaala
 60 v. Lempi Elo, Halikko
 Antti Hyppönen, Imatra
 Eero Karjalainen, Tampere
 Mary Paasio, Turku
 Eeva Saarinen, Perniö
 Aug. Sinipaasi, Äänekoski
 50 v. Lauri Halminen, Pori
 Karl Johansson, Turku
 19 50 v. Eino Granström, Svartbäck
 Eino Ojanen, Hämeenlinna
 20 80 v. Kalle Veijanen, Jyväskylä
 75 v. Mandi Rosenqvist, Toekjoki
 Akseli Salmi, Salo
 60 v. Sohvi Lindqvist, Haukipudas
 50 v. Pentti Harju, Pori
 Taavi Rautjoki, Kuusankoski
 21 60 v. Aarne Kiiveri, Inkeroinen
 Aili Annikki Miehö, Helsinki
 Eino Parviainen, Lohja
 Aili Sjöholm, Kuusankoski
 50 v. Väinö Hatakka, Rovaniemi
 Kauko Korpela, Seinäjoki
 Aino Kääriäinen, Kotka
 22 60 v. Tauno Lahtinen, Kuusankoski
 23 90 v. Vihtori Kilpinen, Rajamäki
 85 v. Hulda Sinervo, Jyväskylä
 80 v. Fanni Salmi, Ulvila
 75 v. Juho Nurminen, Viiala
 70 v. Jaakko Kannassaari, Iisvesi
 60 v. Hissu Karanterä, Helsinki
 24 80 v. Hilma Pietikäinen, Lahti
 70 v. Martta Apponen, Jyväskylä
 60 v. Paavo Högerman, Eura
 Irma Koskinen, Tampere
 Ida Matikainen, Tainionkoski
 50 v. Väinö Roslakka, Kotka
 Vilho Tompuri, Voikkaa
 25 60 v. Saima Ekholm, Forssa
 Paavo Kynnäs, Lannevesi
 50 v. Irja Puhakka, Harjavalta
 26 50 v. Arvo Elo, Turku
 Tauno Kaisto, Rovaniemi
 Siiri Okkonen, Kajaani
 Onni Salovaara, Ulvila
 Einarin Vuorinen, H-linna
 27 60 v. Saimi Lind, Ulvila
 60 v. Kaarlo Salminen, Voikkaa
 Sven Timper, Valko
 50 v. Helmi Järvinen, Rajakylä
 Ester Leino, Lauritsala
 Pentti Pusenius, Kotka
 28 60 v. Frans Helander, Eura
 Vennu Tuovinen, Kiuruvesi
 50 v. Aili Iivonen, Toijala
 Helmi Koivunen, Jokela
 29 80 v. Selma Hurme, Turku
 75 v. Tyyne Koivunen, Helsinki
 70 v. Toini Tiilikainen, Hämeenlinna
 30 75 v. Iivari Kytölä, Loimaa
 70 v. Tauno Huolma, Raisio
 Severi Nurminen, Lahti

- 60 v. Sanni Juurinen, Orimattila
 Edith Laiho, Jokela
 Reino Laiho, Turku
 Yrjö Tossava, Hyvinkää
 31 60 v. Emil Turunen, Pielisjärvi

HUHTIKUU

- 1 60 v. Eero Elovaara, Pori
 50 v. Olavi Pulkkanen, Helsinki
 Eino Raatikainen, Helsinki
 2 80 v. Irene Tanskanen, Pietarsaari
 75 v. Emmi Kansanen, Kuopio
 3 60 v. Vieno Aarnio, Rajakylä
 Jalmari Kunnas, Helsinki
 Bertta Mäkinen, Jyväskylä
 Kirsti Mäkinen, Pitäjänmäki
 Veikko Naukkarinen, Savonl.
 Lyyli Pykäläinen, Jyväskylä
 Simo Pyrhönen, Hankasalmi
 Eetu Ratilainen, Savonlinna
 Ove Blomster, Kokkola
 Maria Turunen, Mönni
 50 v. Reino Halonen, Kouvola
 Sirkka Kettula, Kuusankoski
 Lyyli Loimunoro, Helsinki
 4 60 v. Saimi Lyyli Lehto, Mänttä
 50 v. Onni Ruuska, Karhula
 5 60 v. Yrjö Aaltonen, Pori
 Toivo Hyttinen, Polvijärvi
 Rauha Lipponen, Kalaholma
 Otto Niemi, Hämeenlinna
 Veikko Jäppinen, Imatra
 6 95 v. Vilho Virta, Pori
 70 v. Eero Hämäläinen, Jyväskylä
 Vilho Jaäskeläinen, Tikkurila
 60 v. Viljo Kuurimo, Lempäälä
 Helmi Aliina Vesa, Helsinki
 50 v. Tyyne Koivulahti, H:gin mlk.
 Vilho Räsänen, Vuoksenniska
 7 75 v. Tauno Kauppinen, Lohja
 60 v. Toini Sipola, Voikkaa
 50 v. Vilho Puuska, Vuoksenniska
 Yrjö Vilpponen, Valko
 8 60 v. Aarne Lehti, Toijala
 50 v. Taimi Asp, Tainionkoski
 Eino Sahamies, Tampere
 9 80 v. Otto Kemppainen, Vuolijoki
 70 v. Petter Päivinen, Hamina
 60 v. Anni Lehtikainen, J:kylän mlk.
 Aatto Nikula, Kuusankoski
 Valtter Nymän, Turku
 Fanni Pajuniemi, Kalaholma
 Jalmari Rönkä, Orimattila
 50 v. Seiti Honkanen, Lannevesi
 Hellä Siipola, Kerava
 10 70 v. Arttu Liimatainen, V:niska
 Lempi Mäkelä, Pori
 60 v. Aleksanteri Nättiäho, Helsingin mlk.
 Eva Raitanen, Jämsä
 11 70 v. Vilho V. Jalovaara, Helsinki
 60 v. Reino Hautala, Vimpeli
 Yrjö Pihlava, Kokemäki
 50 v. Eino Lahti, Valkeakoski
 12 75 v. Arvi Hellsten, Kerava
 60 v. Aino Nordlund, Tampere
 Lempi Varvio, Tampere
 50 v. Yrjö Touru, Säksjärvi
 13 75 v. Adrian Hänninen, J:kylän mlk.

- 60 v. Lempi Hirvonen, Virojoki
Uuno Pekurinen, Hamina
- 50 v. Eero Honkanen, Jämsä
Juho Ketola, Turku
Veikko Salmi, Espoo
Erkki Salo, Kuusankoski
Helvi Saxbäck, Valko
- 14 60 v. Kaija Koivunen, Tampere
Emil Korpela, Pori
- 50 v. Irene Rautiainen, Äänekoski
Aili Elisabeth Taski, Helsinki
Elna Vuori, Jokela
- 15 70 v. Heikki Hirvonen, H:linna
60 v. Oskari Kähkönen, Espoo
50 v. Hugo Haapasalo, Kauppilän-
mäki
Yrjö Iivonen, Tikkurila
Vilho Lehtinen, Helsinki
Kalervo Sulkanen, K:koski
Armi Virta, Kaskinen
- 16 80 v. Emil Seppälä, Hollola
70 v. Hilma Renvall, Jyväskylä
60 v. Aino Luoto, Karhula
50 v. Esko Elovirta, Imatra
Elin Kerkkonen, Jämsä
Saimi Kilpeläinen, Kotka
Anselm Peltomäki, Tampere
Onni Salo, Pori
- 17 60 v. Elvi Siren, Helsinki
Johannes Tiainen, Kakkola
18 70 v. Vihtori Lahti, Hämeenlinna
60 v. Sulo Elonen, Pori
50 v. Venla Helander, Vanaja
- 19 70 v. Onni Pussinen, Kakkola
60 v. Elli Hiillä, Tampere
Alli Uitto, Vaasa
50 v. Lauri Hynynen, Helsinki
- 20 75 v. Eine Husso, Karhula
70 v. Hilja Maisti, Myllykoski
Edit Peltonen, Hämeenlinna
60 v. Sylvi Flinckman, Jyväskylä
50 v. Liisa Rantala, Salo
- 21 70 v. Sofia Heiskari, Rovaniemi
Martta Kinnunen, Haukipudas
60 v. Rauha Lehtinen, Jämsä
Aino Pölkki, Jyväskylän mlk.
Helga Valden, Kerava
- 22 80 v. Lempi Hakala, Tikkurila
70 v. Lempi Laine, Uskela
60 v. Jaakko Raiskinen, Helsinki
50 v. Martta Karvonen, Espoo
- 23 70 v. Marianne Forsman, Imatra
Lyydia Lehto, Lahti
60 v. Yrjö Koskinen, Helsinki
Meeri Rantala, Hyrynsalmi
- 24 80 v. Väinö Ranta, Kotka
60 v. Eino Härmä, Kauppilänmäki
Eino Maja, Pori
Uuno Sara-aho, Myllykoski
Frans Tamminen, Lappi T
Saima Tervasmäki, Eura
- 50 v. Laina Iso-Pakkala, Pietarsaari
Yrjö Purje, Vihti
- 26 70 v. Arvo Syrjänen, Harjavalta
50 v. Terttu Lahtinen, Kotka
Aune Marjatta Luoti, Mänttä
- 27 60 v. Juho Lahtinen, Kuusankoski
Elsa Pakarinen, Iisvesi
Toivo Nurmi, Harjavalta
- 28 60 v. David Ekman, Turku

- 50 v. Vilho Kovanen, Hyvinkylä
Sauli Oikari, Lohja
Toini Siira, Vuoksenniska
- 29 80 v. Pelagie Laaksonen, Tuusula
75 v. Alma Forsman, Forssa
50 v. Hilkka Niemi, Jokela
- 30 75 v. Abel Toivainen, Kemi
60 v. Mikko Koskinen, Popinniemi
Lauri Toppi, Haukipudas
- 50 v. Laina Leino, Kokemäki
Eino Nojonen, Leppävaara

TOUKOKUU

- 1 75 v. Ida Rantala, Tainionkoski
Anna Thamm, Helsinki
70 v. Jussi Sillanpää, Forssa
50 v. Lahja Lähteenmäki, Aura
Taisto Raita, Pori
- 2 60 v. Meeri Kujansuu, Forssa
50 v. Onni Koponen, Inkeroinen
Sisko Nurmela, Forssa
- 3 80 v. Otto Simonen, Onkamo
50 v. Matti Kettunen, Helsinki
Toivo Mykkänen, Kouvola
Toini Männistö, Aura
- 4 70 v. Juho Liukka, Imatra
60 v. Yrjö Heikkinen, Paltamo
50 v. Viljo Kemppainen, Kajaani
Pentti Valkeinen, Karhula
- 5 60 v. Urho Karhu, Kuusankoski
Arvo Nokelainen, Hanksalmi
50 v. Reino Kalpio, Vuoksenniska
Erkki Kuusela, Vanaja
- 6 60 v. Toivo Puranen, Varkaus
Martti Rautio, Haukipudas
50 v. Kauko Hämäläinen, Heinola kk
Eino Kukko, Kymi
Ruut Viherlahti, Pitäjänmäki
- 7 60 v. Aune Huhtanen, Pori
Matti Valkama, Killinkoski
50 v. Aili Mäki, Myllykoski
- 8 75 v. Väinö Puska, Helsinki
60 v. Irja Hurske, Tampere
Sanni Halme, Lahti
Lyyli Kuusi, Tampere
Väinö Nykänen, Pieksämäki
- 50 v. Elsa Buller, Seinäjoki
Mirjam Lax, Karhula
- 9 75 v. Antti Myllys, Vuoksenniska
Paavo Randell, Vihti
70 v. Juho Litmanen, Imatra
60 v. Uuno Laine, Jyväskylä
50 v. Laina Hyttiä, Kristiina
- 10 60 v. Pentti Piispa, Karhula
Hilma Toikkanen, Iisvesi
50 v. Vilho Frilander, Pieksämäki
Tyyne Turunen, Kuusjärvi
- 11 70 v. Maija Aaltonen, Turku
60 v. Kalle Laakso, Seinäjoki
Toivo Suntioinen, Jyväskylä
Pentti Ukkola, Kotka
- 50 v. Helmer Aaltonen, Tampere
- 12 85 v. Pekka Tanninen, Hammaslahti
60 v. Viljo Koskinen, Pitäjänmäki
50 v. Esko Latva, Jyväskylä
- 13 60 v. Onni Heiskanen, Popinniemi
Hilja Seppäläinen, Pieksämäki
- 14 60 v. Einar Hyryläinen, Mäntyh.

- 50 v. Erkki Koski, Otsola
 15 70 v. Kaarina Hentinen, Helsinki
 60 v. Antti Kaskinen, Lahti
 Valter Mustonen, Hki
 Paavo Siutla, Turku
 50 v. Arvo Nurminen, Kuusankoski
 16 60 v. Esa Ahti, Espoo
 Arvi Teittinen, Pieksämäki
 August Äikäs, Hämeenlinna
 50 v. Kaarlo Laiho, Tikkurila
 17 70 v. Hilja Davidsson, Tuusula
 Aino Meronen, Vuoksenniska
 60 v. Kerttu Helander, Helsinki
 50 v. Niilo Lahovaara, Tikkurila
 Leo Varjakko, Kerava
 18 75 v. Kaarlo Laaksonen, Halikko
 60 v. Edvard Munukka, Helsinki
 50 v. Matti Nuija, Pieksämäki
 Eino Puustinen, Oulu
 19 75 v. Toivo Kauppinen, Kuopio
 60 v. Anna Kautto, Naantali
 50 v. Rolf Kling, Turku
 20 70 v. Alvar Koivu, Angelniemi
 60 v. Vilho Knuutinen, Leppäkoski
 50 v. Aini Aaltonen, Kuusankoski
 Georg Grönholm, Vaasa
 Aarne Lindgren, Forssa
 21 75 v. Lyyli Ahonen, Valkeakoski
 60 v. Erkki Rantanen, Keuruu
 50 v. Irja Auravuo, Savonlinna
 Väinö Tenkanen, Vantaa
 22 60 v. Eemeli Viinanen, Simpele
 50 v. Ossi Ahlgren, Lohja
 Niilo Puroranta, Helsinki
 Vilho Ruokonen, Hyvinkylä
 Uno Taponen, Otanmäki
 Ilma Vinho, Eura
 23 80 v. Hilma Kokkola, Kotka
 Erik Riihilampi, Helsinki
 50 v. Ilmari Hautala, Evijärvi
 Pauli Viitanen, Ikaalinen
 24 60 v. Arvi Tähtinen, Uskela
 25 70 v. Amanda Kapanen, Vuoksenniska
 60 v. Kalle Rosnell, Kokemäki
 50 v. Meeri Mäenpää, Riihimäki
 26 60 v. Eeva Heinonen, Tampere
 50 v. Lauri Leinonen, Savonlinna
 27 70 v. Edvard Poikulainen, Kotka
 60 v. Elli Aronen, Karhula
 Matti Arvola, Nivala
 60 v. Tyyne Pohja, Eura
 50 v. Helka Kosunen, Kuopio
 Väinö Mallo, Lohja
 28 85 v. Aino Takala, Jyväskylä
 75 v. Anna Hallikainen, Helsinki
 60 v. Vilho Karijärvi, Valkeakoski
 Hanna Lehtinen, Turenki
 Jouko Piirainen, Kouvolaa
 Aleks Rantanen, Virrat
 Markus Stenberg, Turku
 Aila Irja Onerva Tanner —
 Mielinen, Helsinki
 29 80 v. Onni Ahonen, Hämeenlinna
 Ida Laine, Voikkaa
 70 v. Helena Grönqvist, Espoo
 30 70 v. Aili Kaarto, Turku
 Hilda Suotaala, Tampere
 60 v. Hilda Kokkonen, Kuusankoski
 Keijo Urkola, Uusikaupunki
 50 v. Lauri Kesseli, Karhula

- 50 v. Arvo Mantere, Kotka
 Aatos Niemenmaa, Parkano
 31 80 v. Pekka Härkönen, Joensuu
 60 v. Lyyti Jäppinen, Vuoksenniska
 Vieno Nevala, Salo
 Mikko Puhalainen, Jyväskylä

KESÄKUU

- 1 70 v. Lauri Ahlgren, Jyväskylä
 2 60 v. Eero Niinivuori, Inkeroinen
 50 v. Toini Soikkeli, Vaasa
 3 70 v. Toini Lindberg, Liestuore
 60 v. Armas Lahti, Angelniemi
 Leo Manninen, Pori
 Väinö Niittymäki, Viiala
 Vilho Rikonen, Joutseno
 50 v. Roosa Luopa, Äänekoski
 Kaarlo Nurmela, Leppävaara
 4 70 v. Mimmi Lehtinen, Helsinki
 60 v. Lauri Manelius, Halikko
 Irja Vaateri, Helsinki
 50 v. Leonid Petäjä, Turku
 5 50 v. Toivo Hyvönen, Raisio
 Hilja Kotirinta, Salo
 Sven Erik Siivola, Säksjärvi
 6 70 v. Hilja Janhunen, Harviala
 60 v. Yrjö Paukkonen, Helsinki
 8 75 v. Väinö Nygren, Imatra
 50 v. Julia Puuronen, Kajaani kk.
 9 75 v. Pekka Nehrman, Helsinki
 70 v. Ville Iltaranta, Länkipohja
 Ilmari Kiiminki, Imatra
 60 v. Väinö Aalto, Karkkila
 Kalle Lehtinen, Pori
 50 v. Mikko Haapanen, H. linna
 Rauli Helin, Turku
 Aili Louhelainen, Äänekoski
 10 60 v. Anna Heindnen, Somero
 Esteri Hytönen, Äänekoski
 Lauri Mannström, Äänekoski
 Martta Johanna Nenola, Kemi
 50 v. Lauri Rajaniemi, Koskenkorva
 11 75 v. Matti Peltoniemi, Evijärvi
 Ida Sippari, Helsinki
 60 v. Eero Pini, Pönniemi
 50 v. Toivo Putovirta, Salo
 12 70 v. Väinö Saari, Halikko
 50 v. Eero Salo, Kotka
 13 80 v. Hjalmar Virtanen, Helsinki
 70 v. Edla Soirila, Hämeenlinna
 50 v. Aune Länsiö, Tampere
 Uno Karjalainen, Lohja
 Onni Tamminen, Sysmä
 14 85 v. Adla Vuori, Helsinki
 50 v. Hilja Halme, Rajamäki
 Veikko Metsäheimo, Kotka
 Ahti Ollikainen, Rovaniemi
 Vilho Rämö, Mäntyharju
 15 50 v. Vieno Argillander, Viitasaari
 Eero Kivinen, Tikkurila
 16 80 v. Emma Salokannas, Leppäkoski
 70 v. Hilja Likka, Lauritsala
 Kalle Vankala, Valkeakoski
 50 v. Hilka Klint, Helsinki
 Lempi Väinö, Viiala
 Sirkka Virta, Harjavalta
 17 75 v. Pauli Sorsakivi, Kiikala
 50 v. Maria Munkka, Joutseno
 Maire Pasanen, Viitasaari
 Lahja Rantanen, Porin mlk,

- 18 75 v. Elsa Vanhala, Kotka
70 v. Tyyne Joutsimäki, Pietarsaari
Vainö Kimpiharju, Helsinki
60 v. Reino Hukkanen, Oulu
Edith Kovanen, Savonlinna
Aino Puukko, Kuusankoski
50 v. Einari Kymäläinen, Hamina
19 60 v. Armas Vesanen, Kuusankoski
50 v. Ruth *Hildegar* Koivisto, Lahti
20 80 v. Fredrik Oksa, Launonen
60 v. Mauno Alanne, Kuusankoski
Eero Niemi, Luvia
Impi Nordling, Helsinki
50 v. Siiri Häkkinen, Hämeenlinna
Erkki Roinela, Jyväskylä
21 70 v. Juho Keurulainen, Helsinki
60 v. Eelis Luotokivi, Helsinki
22 75 v. Emil Merikoski, Helsinki
60 v. Arvi Parikka, Helsingin mlk.
50 v. Helmi Kankkio, Vehmaa
Tauno Myllymaa, H:linna
Sulo Pesu, Kouvola
23 70 v. Ville Holmberg, Kerava
50 v. Georg Laurin, Turku
Helga Nieminen, Hämeenlinna
24 80 v. Iida Aalto, Pietarsaari
70 v. Vainö Karhu, Haapajärvi
60 v. Rauha Bärlund, Kotka
Elli Katavisto, Eura
50 v. Taina Kuortti, Riihimäki
Kalle Vuorimies, Jyväskylä
25 70 v. Emmi Tuominen, Tampere
60 v. Arvo Mäntylä, Seinäjoki
26 75 v. Oskari Metsämäki, Vampula
60 v. Aarne Lajunen, Joutseno
50 v. Aili Johansson, Kaskinen
Oiva Soini, Turku
27 85 v. Antti Lastu, Pori
70 v. Malakias Evesti, Kotka
50 v. Otto Hyttinen, Varkaus
Elvira Karell, Espoo
Eera Virtanen, Pori
28 70 v. Emmi Salomäki, Tampere
60 v. Tauno Hormila, Helsinki
Lyydia Niemi, Laihia
50 v. Leo Ilmari Kakkonen, H:ki
Sirkka Niiranen, Varkaus
Esko Nieminen, Kuhmoinen
Vilho Pekkola, Lahti
29 80 v. Jaakko Tervonen, Kajaani mlk
60 v. Toivo Salmelainen, Kouvola
50 v. Gunnar Lyytikäinen, Kotka
30 60 v. Lauri Bergqvist, Vanaja
Yrjö Kaipainen, Popinniemi
50 v. Niilo Laine, Helsinki
Reino Mäki, Turku
Elina West, Helsingin mlk.
Silja Yrkkö, Karhula
- HEINÄKUU**
- 1 85 v. Olga Hihnala, Turku
70 v. Saima Vaihkonen, Rovaniemi
60 v. Paavo Ahokas, Helsinki
Reino Autio, Kotka
Kaarlo Ek, Leppävaara
Toivo Laurikainen, Kotka
Eva Viitaniemi, J:kylän mlk.
50 v. Ensi Jauros, Kotka
Viljo Naukkarinen, Pieksämäki
- 2 80 v. Lyydia Viikki, Inkeroinen
75 v. Adam Tikka, Kotka
70 v. Otto Järvinen, Jyväskylä
Saimi Tömmola, Kuusankoski
60 v. Iivari Riikonen, Mönni
Signe Snellman, Espoo
50 v. Kauko Loikkanen, V:niska
3 75 v. Hilda Mäkelä, Tampere
60 v. Aarne Saarenmaa, Hyvink.kylä
50 v. Aatos Kallio, Harjavalta
Unto Markkanen, Iisvesi
4 70 v. Matti Mäenpää, Kotka
60 v. Helmi Komulainen, Kauppi-
lanmäki
50 v. Linda Haapanen, Joutseno
Toivo Paksujalka, Laursala
Elsa Teitto, Joutseno
Taito Äystö, Jyväskylä
5 75 v. Albert Vuorio, Helsinki
70 v. Kalle Talasmaa, Luvia
Saara Utter, Hämeenlinna
60 v. Vainö Halmesarka, Nahkasalmi
Kaino Lehtonen, Halikko
Toivo Uronen, Helsinki
50 v. Esa Reivilä, Kotka
6 80 v. Kalle Kettunen, Karhula
60 v. Toivo Kärnä, Vuohijärvi
Hilma Laakso, Pori
Elsa Metsälä, Tampere
50 v. Aili Korhonen, Kuusankoski
50 v. Antti Mikkonen, Kajaani mlk
Kirsti Onnela, Hyvinkää
Mirja Ramstedt, Ulvila
Oiva Wilman, Raisio
7 70 v. Vilho Laavola, Lahti
60 v. Rauha Lehto, Pori
50 v. Tyyne Palonen, Kajaani
Alvi Timonen, Petäjäskoski
8 80 v. Nestori Pöysä, Helsinki
70 v. Vilho Toivari, Helsinki
60 v. Eino Inget, Taivalkoski
Norbert Tommola, Karhula
50 v. Tauno Laine, Helsinki
9 75 v. Nestor Varikko, Nakkila
70 v. Senja Nordvall, Luvia
50 v. Laina Oinonen, Lahti
10 60 v. Vilho Wickman, Helsinki
50 v. Toini Saarnikoivu, Jyväskylä
11 60 v. Elis Dufvelin, Valko
Sulho Kaleva, Kiikala
Helvi Kauvatsalo, K:koski
Ilmi Suvinen, Turku
50 v. Thyra Hinkkanen, Nokia
Dagny Ingman, Leppävaara
Eino Puhinkoski, Rajamäki
12 60 v. Mauno Hakala, Helsinki
Leo Lindfors, Vihti
Olavi Valpas, Salo
50 v. Aatto Laakso, Tampere
Valma Mäkeläinen, H:linna
Kalle Piirainen, H:tin mlk.
Paavo *Ilmari* Toivonen, Lahti
Elvi Wahlman, Kotka
Viljo Viklund, Kristiina
13 50 v. Urho Peltola, Karhula
Arvo Tuomi, Raisio
14 80 v. Vainö Grundberg, Pori
60 v. Antti Timonen, Hämeenlinna
15 75 v. Urho Elomaa, Jyväskylä
70 v. Einari Roine, Forssa

60 v. Anna-Liisa Helander, Suolahti
Hilda Rosvall, Kouvola
50 v. Paavo Halonen, Imatra
50 v. Martta Isokivi, Vaasa
Heikki Mauravaara, Imatra
16 60 v. Rauha Salmi, Myllykoski
50 v. Eila Nieminen, Tuusula
17 75 v. Eeva Ruonansuu, Rovaniemi
70 v. Yrjö Tuominen, Ulvila
60 v. Reino Hautala, Seinäjoki
Anni Töykkälä, Turku
18 70 v. Kalle Autio, Toivakka
60 v. Tauno Harju, Karhula
Oili Helle, Rajamäki
Elli Keppo, Voikkaa
50 v. Arvo Heiskanen, Joensuu
Veikko Jaatinen, Lohja
19 60 v. Valde Rajala, Pietarsaari
50 v. Aarne Jalkanen, Helsinki
Toivo Koskinen, Kalkku
Inkeri Nousiainen, Varkaus
20 60 v. Niilo Hernberg, Pietarsaari
Otto Ilmonen, Jyväskylä
Emma Muhonen, Hammaslahti
Paavo Suominen, Raisio
50 v. Seija Laine, Turku
Niina Ronkanen, Kerava
21 60 v. Arvi Heiskanen, Helsinki
Kerttu Höglund, Raisio
Toivo Karhu, Mönni
Kaisa Pahlman, Nokia
Aarne Savola, Jyväskylä
50 v. Tauno Kaarna, Lempäälä
Erik Kajosalo, Kotka
22 75 v. Ida Vepsäläinen, Forssa
60 v. Kerttu Vauhkonen, Helsinki
50 v. Niilo Ropa, Popinniemi
Eino Volanen, Kuusankoski
23 70 v. Jenny Metso, Vihti
60 v. Olga Paganus, Jyväskylä
Valde Sallinen, Joensuu
Vilho Sulin, Äänekoski
50 v. Viljo Heimonen, Lievestuore
50 v. Toivo Honkanen, Lahti
24 60 v. Arvo Lymy, Äänekoski
Veikko Post, Uusikaupunki
Aune Tamminen, Pori
50 v. Sisko Raesade, Leppävaara
25 70 v. Heikki Tyry, Hämeenlinna
60 v. Martti Leskinen, Kotka
Aili Savonen, Loimaa
Jaakko Takkinen, Rantasalmi
50 v. Armas Mäki-Valkama, Seinäj.
Katri Tarvainen, Kotka
26 60 v. Martta Vuori, Turku
50 v. Martta Keinänen, Ylivieska
Veikko Lempiäinen, Vuohijärvi
27 60 v. Hilja Halonen, Harjavalta
Onni Jokinen, Kotka
50 v. Eino Iivarinen, Iisvesi
Oiva Miettinen, Lahti
28 75 v. Emil Ahonen, Multia
60 v. Aili Halonen, Hamina
Eino Säivä, Pori
Toivo Venäläinen, Joutseno
50 v. Gunnar Fält, Kuusankoski
Toini Käppi, Lempäälä
29 75 v. Sofia Salo, Toejoki
50 v. Väinö Kohonen, Lauritsala
Matti Sjöman, Kotka

30 75 v. Nanni Poikela, Rovaniemi
70 v. Yrjö Taavela, Lassila
60 v. Eero Nurmi, Lohja
Airi Rantanen, Helsinki
50 v. Reino Juntunen, Helsinki
Väinö Salmikari, Espoo
31 70 v. Jenny Rainio, Tampere
Arthur Sandström, Kotka
50 v. Oiva Haapanen, Lahti
Maire Saalasti, Karhula

ELOKUU

1 60 v. Lauri Ahlroth, Helsinki
50 v. Olavi Niittylahti, Voikkaa
Elo Riekkola, Tampere
Aarne Siekkinen, Alahärmä
2 80 v. Heikki Kaasinen, Rovaniemi
75 v. Johan Lennart Saario, Vaasa
50 v. Antti Kallio, Keuruu
Maire Laiho, Karkkila
Antti Matikka, Espoo
3 60 v. Lauri Nieminen, Lahti
Johannes Piela, Hamina
50 v. Tuovi Helena Karjalainen,
Kemi
Erkki Toikka, Laihia
4 75 v. Hilma Kataja, Vihti
Urpo Kivistö, Eura
Otto Kukkasmäki, Forssa
50 v. Tyyne Avonius, Kajaani
Sisko Hämäläinen, Helsinki
Pentti Järvinen, Kalkku
Katri Klemetti, Helsinki
Viljo Nygren, Valko
5 70 v. Hannes Vesterlund, Naantali
60 v. Eva Niemi, Kuusankoski
50 v. Veikko Lauronen, Laihia
Olavi Sykäräinen, Kakkola
6 70 v. Selma Bolström, Leppävaara
Kaarlo Pylkkänen, Kotka
60 v. Meeri Laihia, Tainionkoski
Eino Pulkkinen, Vanaja
50 v. Jaakko Paavilainen, Pieksämä.
Sauli Pikkarainen, Kajaani
Lauri Vilkinen, Lahti
7 85 v. Agda Jalkanen, Savonlinna
80 v. Hjalmar Lindqvist, Haukipudas
70 v. Martta Liimatainen, Haapam.
50 v. Väinö Kukko, Kerava
8 70 v. Antti Oksanen, Iisalmi
60 v. Alli Jaakkonen, Tampere
Lauri Kaje, Kouvola
Paavo Reingold, Kotka
50 v. Toivo Daavitsainen, Siilinjärvi
50 v. Poku Ole Kormi, Jyväskylä
9 50 v. Eila Leskinen, Hämeenlinna
Pentti Rättö, Haapamäki
11 60 v. Aarne Laukkarinen, Myllyk.
50 v. Martti Ekström, Vihti
Eino Saario, Karhula
Lauri Vuorinen, Tampere
12 70 v. Eino Helin, Lappi Tl.
60 v. Reino Peltonen, Lohja
13 75 v. Laina Isomäki, Voikkaa
60 v. Lauri Holopainen, Joutseno
Adolf Saari, Seinäjoki
50 v. Väinö Leskinen, Helsinki
Aarne Rantanen, Toijala
14 75 v. Amanda Aronen, Voikkaa

- 70 v. August Kanto-Oksa, Karkkila
 60 v. Aune Ylönen, Rajamäki
 50 v. Helmi Ahonen, Jyväskylä
 Kaarlo Lahtinen, Lahti
 15 80 v. Sulo Valoranta, Nokia
 Hanna Vesa, Rantaperkiö
 70 v. Ida Saastamoinen, Joensuu
 60 v. Eino Anttila, Helsinki
 Veikko Aulanto, Karhula
 16 70 v. Johannes Viitala, Kokkola
 60 v. Vihtori Vallius, Jyväskylä
 17 60 v. Niilo Kantola, Forssa
 Lahja Rajala, Tikkurila
 50 v. Toivo Manninen, Jyväskylä
 90 v. Santeri Saarikivi, Helsinki
 18 60 v. Ensio Suvinen, Lohja
 50 v. Lauri Halme, Kuusankoski
 Marjatta Lindroos, Vuoks. niska
 Paavo Kytösalmi, Imatra
 Elvar Torström, Kotka
 19 85 v. August Nieminen, Kuopio
 70 v. Martti Aalto, Iisalmi
 Sulo Salonen, Kuusankoski
 20 80 v. Eero Talvi, Imatra
 60 v. Anna Hyttinen, Tikkurila
 50 v. Eino Halojoki, Heinola
 Mauno Rienoja, Kuusankoski
 Vilho Torkkeli, Oulu
 21 60 v. Pekka Hermala, Kemi
 Katri Nieminen, Tuusula
 Hilma Ryytty, Iisalmi
 50 v. Eino Katajamäki, Tampere
 Aarne Kenttämää, Imatra
 Tauno Pakarinen, Karhula
 Pauli Vottonen, Pielisjärvi
 22 60 v. Rake Hyypää, Helsinki
 Toivo Palomäki, Harjavalta
 Martti Suominen, Oulu
 Saima Talander, Kuusankoski
 23 70 v. Anni Kujanen, Helsinki
 Anton Purtilo, Inkeroinen
 60 v. Olavi Leinonen, Naantali
 Kalle Kautonen, Pihlajalahti
 Albin Paasola, Vaasa
 50 v. Ensio Heinonen, Keuruu
 Tuomo Hieta-Aro, Salo
 Paavo Tekonen, Helsinki
 24 75 v. Elsa Lehti, Forssa
 60 v. L. A. Puntila, Helsinki
 50 v. Leo Junnila, Vehkalahti
 Alpo Pokkinen, Helsinki
 Heikki Rantanen, Kokemäki
 25 60 v. Laura Aronen, Karhula
 Anna Nieminen, Tampere
 50 v. Elsa Salminen, Heinola
 26 75 v. Jussi Katila, Kemi
 60 v. Lauri Tuulensuu, Äänekoski
 Tauno Vesivalo, Joutseno
 50 v. Tauno Glumerus, Varkaus
 Oiva Lehti, Sääksjärvi
 27 70 v. Arvid Kumara, Helsinki
 50 v. Pentti Mäkinen, Multia
 Lea Pelttonen, Hämeenlinna
 Veikko Toivonen, Kerava
 Liisu Veikkolainen, Helsinki
 28 70 v. Otto Havukainen, Savonlinna
 60 v. Einari Väkiparta, Hyrynsalmi
 50 v. Aarne Aronen, Eura
 Veikko Hiltunen, Kajaani
 Alli Laaksonen, Helsinki

- Lars Lindholm, Espoo
 29 75 v. Vihtori Tuominen, H:linna
 70 v. Väinö Peura, Vaasa
 Lyyli Ahman, Äänekoski
 50 v. Bertel Backman, Helsinki
 Emil Salmela, Salo
 Aili Sipilä, Sääksjärvi
 Sulo Turunen, Voikkaa
 30 75 v. Emil Kataja, Vihti
 60 v. Taimi Grönholm, Pori
 Hannes Sohlberg, Lohja
 Urho Valjus, Savonlinna
 50 v. Hellin Nieminen, Kotka
 31 70 v. Aino Sirola, Vihti
 Evert Veckman, Loviisa
 60 v. Esteri Heinonen, Lempäälä
 Arvi Hyvärinen, Karhula
 Eino Järvinen, Forssa

SYYSKUU

- 1 85 v. Karl Backman, Valko
 70 v. Hilma Mätkiä, Lauritsala
 Kaarlo Mankonen, Loviisa
 60 v. Oskari Häkkinen, Suolahti
 Eva Ilén, Karhula
 Toivo Niemioja, Tampere
 50 v. Lempi Viherlehto, Jyväskylä
 2 80 v. Ida Nummelin, Forssa
 75 v. Ida Matinmäki, Helsinki
 Otto Åkerman, Hankasalmi
 60 v. Emil Paasonen, Voikkaa
 3 80 v. Frans Vilppula, Helsinki
 50 v. Iris Houni, Hämeenlinna
 Vieno Lönnqvist, H:gin mlk.
 Uuno Stenroos, Jokela
 4 70 v. Emil Ekman, Kauha
 60 v. Helmi Heinänen, Mänttä
 Viljo Sirola, Parkano
 Otto Turunen, Joutseno
 50 v. Veikko Aalto, Lauritsala
 5 80 v. Miina Tavi, Savonlinna
 70 v. Elna Huuppanen, Kotka
 60 v. Sylvi Helander, Orimattila
 50 v. Nestori Hyvönen, Nastola
 Esko Suominen, Uusikaupunki
 6 75 v. Heikki Poikela, Rovaniemi
 60 v. Esteri Kirsi, Tainionkoski
 50 v. Terttu Korpelainen, H:gin mlk
 7 60 v. Esko Höglund, Raisio
 Onni Jäntti, Popinniemi
 Väinö Leppänen, Lahti
 50 v. Väinö Jokela, Lestijärvi
 Veikko Lindgrén, Turku
 Elli Raasu, Vehkalahti
 8 60 v. Kalle Lehto, Karhula
 Onni Piilonen, Jyväskylä
 Viljam Rouvari, Joutseno
 Lauri Väinö, Salo
 50 v. Mikko Santonen, Pori
 9 75 v. Isak Kärki, Pori
 70 v. Toivo Nymän, Kuopio
 60 v. Sylvi Korkkanen, Pori
 Alli Koskinen, Rovaniemi
 Lars Lönnfors, Helsinki
 Otto Toivonen, Jämsä
 Emil Vahvelainen, Nokia
 50 v. Hilikka Axelsson, Tikkurila
 Kaino Lehtinen, Lannevesi
 Mikko Mustelin, Nokia

Martti Palm, Pietarsaari
 Onni Virolainen, Vuoksenniska
 70 v. Lydia Heimonen, Lievestuore
 Aukusti Hietanen, Kauhava
 Antti Tuominen, Turenki
 60 v. Väinö Rintala, Pori
 Helvi Forsberg, Helsinki
 50 v. Paul Laitinen, Kotka
 Pauli Muhonen, Saukkola
 Sirkka Suoninen, Tainionkoski
 11 70 v. Viljo Koro, Viiala
 60 v. Elo Hietaniemi, Inkeroinen
 Hilja Ratavaara, Savonlinna
 50 v. Eino Hammarberg, Forssa
 Oiva Kallio, Turku
 12 80 v. Einar Lindqvist, Leppävaara
 Tyyne Vickström, Karhula
 70 v. Taavetti Pesonen, Simpele
 60 v. Valdemar Anttila, Imatra
 Toimi Metsäranta, Kokkola
 50 v. Erkki Sirola, Vihti
 13 80 v. Oskar Rintala, Launonen
 75 v. Hilma Hindström, Kauniainen
 70 v. Lyyli Friman, Karkkila
 60 v. Väinö Järvinen, Kalaholma
 Väinö Sorsa, Mönni
 50 v. Anna Niemi, Vimpeli
 Lauri Palviainen, Ilomantsi
 14 75 v. Amanda Arola, Voikkaa
 70 v. Elsa Koivurinta, Helsinki
 14 60 v. Armas Kukkola, Vuohijärvi
 50 v. Tuure Pylkäs, Turku
 15 80 v. Eljas Saarela, Kotka
 75 v. Ida Suoviita, Porin mlk.
 70 v. Pekka Toivonen, Lamm
 60 v. Eero Aaltonen, Hämeenlinna
 Viljo Väinö, Kuusankoski
 50 v. Eero Tuomi, Hyvinkäänkylä
 16 60 v. Kauko Launainen, Turku
 Armas Lindstedt, Helsinki
 Eero Siiskonen, Nokia
 50 v. Julia Rötönen, Rovaniemi
 17 80 v. Väinö A. Vasama, Turku
 60 v. Pentti Kannisto, Hämeenlinna
 50 v. Uuno Olavi Rajasmaa, Oulu
 Lyyli Salo, Espoo
 18 70 v. Paavo Valtonen, Turenki
 60 v. Aarne Ojala, Hämeenlinna
 Yrjö Pajunen, Helsinki
 50 v. Armas Järvinen, Tampere
 Ruris Lindqvist, Leppävaara
 Kaarina Rantanen, Toijala
 19 50 v. Sirkka Salminen, Orivesi
 20 80 v. Väinö Virtanen, Leppäkoski
 70 v. Edvard Heikkinen, Hyrynsalmi
 60 v. Lauri Koskinen, Hämeenlinna
 T. O. Salomaa, Orivesi
 Kaarlo Tujula, Joutseno
 50 v. Paavo Salonen, Kuopio
 21 60 v. Veikko Nurminen, Popinniemi
 Impi Villanen, Hamina
 22 90 v. Frans Koskinen, Parkano
 70 v. Heikki Koukku, Karhula
 60 v. Väinö Hyytiäinen, Vuohijärvi
 50 v. Aino Arvola, Vaasa
 Tauno Järvi, Nokia
 Arvi Ollila, Pyhtää
 23 70 v. Linda Turunen, Polvijärvi
 50 v. Elli Tikkanen, Kuusankoski

24 80 v. Juho Puutonen, Seinäjoki
 70 v. Lauri Ohra, Hollola
 24 60 v. Lauri Arajärvi, Kotk
 Heino Lehto, Evijärvi
 50 v. Vieno Huuho, Hamina
 Kalervo Ketola, Espoo
 Helvi Thilman, Voikkaa
 25 85 v. Emil Paasonen, Kotka
 75 v. Oskari Kauppi, Jyväskylä
 Rosa Manninen, Kotka
 50 v. Hugo Virtanen, Toijala
 26 50 v. Erkki Mohell, Helsinki
 Tauno Ruotsalainen, Helsinki
 27 80 v. Siiri Mäkelä, Helsinki
 70 v. Fanny Dagmar Laine, H:linna
 60 v. Otto Venttinen, Pori
 50 v. Mikko Laiho, Kuusankoski
 Väinö Lindberg, Viiala
 Ensio Tukiaisen, Joutseno
 28 80 v. Anselm Salminen, Kuopio
 70 v. Aino Pesonen, Joutseno
 60 v. Hilja Kärkkäinen, Eura
 Herman Åkerblom, Kemi
 50 v. Martta Hynninen, Joutseno
 Maila Santonen, Inkeroinen
 29 60 v. Taavi Aaltio, Kokkola
 Toivo Paju, Helsinki
 Irja Skofelt, Inkeroinen
 Iida Tuominen, Helsinki
 50 v. Kunto Kilpua, Oulu
 30 75 v. Usko Seppälä, Hollola
 70 v. Elsa Salminen, Hämeenlinna
 60 v. Veikko Eskelinen, Kerava
 50 v. Eino Eloranta, Turku
 Edvin Heiskanen, Sonkakoski

LOKAKUU

1 70 v. Iikka Hyvönen, Helsinki
 Eero Korsilehto, Pori
 60 v. Valma Iltanen, Salo
 Onni Järvelä, Tampere
 Toivo Penttinen, Espoo
 Emil Virtanen, Halikko
 50 v. Tauno Tiljander, Helsinki
 Evert Virtanen, Mäntyharju
 2 60 v. Urho Mäisti, Myllykoski
 50 v. Vilho Kämppi, Lahti
 Pentti Suurhasko, Savonlinna
 3 75 v. Alma Kallio, Pori
 Kalle Koskiluoto, H:linna
 Oskari Pihlaja, Vuoksenniska
 70 v. Elli Mikkonen, Hämeenlinna
 60 v. Arvo Koivisto, Lahti
 Samuel Leskinen, Ryttylä
 Olavi Porras, Helsinki
 50 v. Toivo Laitinen, Sääksjärvi
 Lasse Tuominen, Halikko
 4 70 v. Heikki Parviainen, Ilomantsi
 50 v. Niilo Järvinen, Ispoinen
 Helvi Kirjonen, Aura
 Hilka Mänttari, Myllykoski
 5 70 v. Lempi Laitinen, Imatra
 60 v. Sergei Alvoittu, Imatra
 Mauno Kantola, Helsinki
 Uuno Nieminen, H:gin mlk.
 Lempi Sairanen, Ruokolahdi
 6 70 v. Kalle Virenius, Jyväskylä
 60 v. Rakel Vilkanen, Helsinki
 7 Armas Lecklin, Lahti

Tapio Niskanen, Helsinki
 50 v. Lyyli Eloranta, Kouvola
 8 60 v. Vilho Aaltonen, Espoo
 Väinö Saarinen, Tampere
 50 v. Väinö Hakanen, Koivistonkylä
 Hilja Makeläinen, Jyväskylä
 Pentti Peippo, Mynämäki
 9 80 v. Tilda Kautto, Äänekoski
 9 70 v. Toimi Virtanen, Savonlinna
 50 v. Edvin Kotirinta, Salo
 Enni Linnea Larinaho, Mänttä
 10 60 v. Tyyne Kähärä, Voikkaa
 50 v. Veikko Huuskonen, Jyväskylä
 Erkki Niityranta, Voikkaa
 11 70 v. Laina Laine, Pori
 60 v. Eeva Laakso, Kotka
 Reino Vihavainen, Helsinki
 Ailo Matilainen, Voikkaa
 12 80 v. Helena Borgman, Kuopio
 60 v. Hilja Lahti, Jyväskylä
 Nestori Toikkanen, Tikkurila
 Viljo Vanne, Turku
 50 v. Toivo Tuomola, Ulvila
 13 60 v. Aarne Forslund, Kerava
 14 60 v. Paavo Ruokonen, Koiviston-
 kylä
 50 v. Reino Kekko, Jyväskylä
 Elli Vaurio, Lappi Tl.
 15 75 v. Aino Lievonon, Tainionkoski
 70 v. Helmi Neuvonen, H:linna
 Nestori Nuutinen, Iisvesi
 50 v. Otto Hasanen, Savonlinna
 Helvi Vauhkonen, J:lan mlk.
 Sulo Virtanen, Simpele
 16 70 v. Einar Lehtimäki, Kuusankoski
 50 v. Lahja Helin, Helsinki
 Tenho Kotiranta, Hollola
 17 80 v. Emil Dromberg, Pyhtää
 Aino Holm, Forssa
 75 v. Toivo Lindberg, Tuusula
 60 v. Eino Vainikainen, Äänekoski
 50 v. Sylvi Jokela, Vihti
 19 70 v. Elsa Tamminen, H:linna
 60 v. Eero Lehto, Turku
 50 v. Paavo Tirkkonen, Raisio
 20 60 v. Nestori Luoto, Popinniemi
 50 v. Aune Karvinen, Savonlinna
 21 50 v. Terttu Pipinen, Pori
 Hilja Riipi, Simpele
 22 70 v. Elin Juva, Karhula
 22 50 v. Kaarlo Ilo, Hämeenlinna
 23 75 v. Aarno Turja, Seinäjoki
 60 v. Johan Järvinen, Tampere
 24 60 v. Lyydia Frondelius, Varkaus
 Anna Laavola, Lahti
 Mikko Lempiäinen, Karhula
 25 70 v. Kustaa Kiliski, Seinäjoki
 Saimi Mäkinen, Sääksjärvi
 60 v. Elina Öhman, Helsinki
 50 v. Kerttu Pyykkönen, Suomus-
 salmi
 26 60 v. Helmi Laanti, Karhula
 27 90 v. Hugo Tallberg, Forssa
 60 v. Maija Eskelinen, Helsinki
 50 v. Eino Karhu, Kemi
 Tauno Ketola, Helsinki
 Kaino Leino, Salo
 29 50 v. Reino Alanko, Lohja
 30 80 v. Frans Nikander, Uskela
 Heikki Vallin, Parkano

59 v. Tuure Rantanen, Helsinki
 Lauri Ståhl, Karkkila
 31 60 v. Petter Kirves, Pihlajalahti
 50 v. Asta Piipari, Kotka

MARRASKUU

1 75 v. Alma Mäkinen, Kuusankoski
 70 v. Olga Nieminen, H:linna
 60 v. Aino Kanervo, Tiutinen
 50 v. Olavi Grönroos, Salo
 Olli Porkka, Jämsä
 Martti Sirviö, Kemi
 2 80 v. Hugo Helenius, Helsinki
 Lempi Leino, H:ki
 60 v. Eljas Eskelinen, Imatra
 50 v. Leo Heikkilä, Nokia
 3 70 v. Helmi Ruotsalainen, Kouvola
 60 v. Eino Eschner, Karhula
 4 75 v. Juho Airola, Forssa
 60 v. Jaakko Luhtanen, Seinäjoki
 Elvi Kasanen, Savonlinna
 50 v. Arvo Lahtinen, Länkipohja
 Aarne Kettunen, Iisalmi
 Olavi Vainikainen, Turku
 5 80 v. Kalle Koivumäki, Pyhtää
 60 v. Edvin Lindfors, Jokela
 Aarne Sommarberg, Karhula
 50 v. Pentti Malm, Orimattila
 Hellin Nevalainen, Hamina
 6 75 v. Kustaa Vuori, Helsinki
 60 v. Ida Kovanen, Äänekoski
 Hilma Puotiniemi, Kemi
 Elma Tiitinen, Rovaniemi
 50 v. Pertti Vihikainen, Kotka
 7 85 v. Alina Henrikson, Uusikaup.
 80 v. Hilda Saxbäck, H:ki
 60 v. Tilda Häkkinen, Vuoksenniska
 50 v. Jaakko Heiskala, Kuusankoski
 Voitto Kaaro, Vehkalahti
 Aarne Niskala, Kokkola
 Kaisa Salmela, Salo
 8 70 v. Matti Kaijamäki, Pitäjänmäki
 60 v. Artturi Hultman, Kotka
 Lauri Kukkonen, Vuolijoki
 50 v. Martta Halvars, Laihia
 9 75 v. Elli Bounett, Pori
 60 v. Alfred Halonen, Joutseno
 Martta Mäki, Helsinki
 9 60 v. Viktor Pirhonen, H:ki
 50 v. Hellä Immonen, H:ki mlk.
 Nestori Paasimaa, Otanmäki
 10 70 v. K. J. Boren, Himanka
 60 v. Vilho Kälviäinen, Aura
 Liisa Niinen, Tampere
 Rauha Ranta, Pietarsaari
 50 v. Jalmari Niiranen, Jokela
 11 85 v. Antti Laurikainen, Kotka
 70 v. Alina Pesonen, Vuoksenniska
 60 v. Martta Lehtinen, Helsinki
 Nasti Maaranen, Jyväskylä
 Pekka Veijalainen, Viiala
 50 v. Niilo Holstein, Kullo
 Lauri Lamminen, Pori
 Meeri Kaapola, Forssa
 Kaarlo Niemi, Turku
 Helvi Palonen, Kuusankoski
 12 70 v. Julius Klami, Lahti
 60 v. Erkki Einamo, Hamina

- Armas Raunio, Lohja
 50 v. Niilo Suvelo, Kuopio
 13 85 v. Maria Hilden, Kuusankoski
 60 v. Kirsti Kihlström, Pori
 Viljo Lairamo, H:ki
 Jaakko Peräkorpi, Kosken-
 korva
 14 50 v. Yrjö Pehkonen, Pori
 15 85 v. Rauha Ojala, Tampere
 60 v. Leo Luoma, H:ki
 50 v. Paavo Partanen, Kemi
 Armas Salama, Pyhtää
 16 70 v. Arvo Kaonpää,¹ Koiviston-
 kylä
 60 v. Eino Ahlgrön, Turku
 Hannu Helin, Killinkoski
 Jaakko Jäppinen, Kuopio
 50 v. Anton Ekström, H:ki
 17 75 v. Anna Viinanen, Kuusankoski
 70 v. Arvo Jaakkola, Otsala
 60 v. Irja Paukko, Lohja
 50 v. Eero Andersson, Suolahti
 Arvo Nyman, Jyväskylä
 18 75 v. Viljo Rantala, Oriniemi
 60 v. Aarne Hedman, Vuoksenniska
 18 60 v. Uuno Villstén, Turku
 50 v. Mirjam Tuhkanen, Jyväskylä
 19 80 v. Edit Lindelöf, Karkkila
 60 v. Valdemar Peltomaa, Lappi Tl.
 50 v. Valma Keto, Vaala
 Vesa Riikonen, Kouvola
 Jaakko Turja, Seinäjoki
 20 80 v. Hulda Lahti, Kotka
 Anton Laurila, Inkeroinen
 Heikki Leino, Vehmaa
 70 v. Viktor Rinne, Lammi
 60 v. Toimi Mulari, Lievestuore
 Anna Murtonen, Vampula
 Reino Riikola, Haukipudas
 Tauno Sinisalo, Tampere
 50 v. Heikki Laukia, Korpilahdi
 21 75 v. Juho Rehvonon, H:ki
 60 v. Jenny Klemets, Vaasa
 Toivo Virta, Kokemäki
 50 v. Eero Forsberg, Turku
 22 70 v. Janne Kallinen, Mänttä
 Emil Lundmark, Ispolinen
 60 v. Sofia Jokelainen, Vuolijoki
 Hellin Lindholm, Kotka
 Veikko Kanerva, Helsinki
 Emil Tuomikoski, Lohja
 50 v. Elvi Blåberg, Äänekoski
 Reino Sinisalo, Lahti
 Martta Verta, Orimattila
 23 80 v. Elsa Kokkonen, Tainionkoski
 60 v. Olga Ikonen, Tainionkoski
 Lyyli Korhonen, Kuopio
 50 v. Lempi Manninen, Jyväskylä
 Pekka Tanskanen, Suolahti
 Feliks Veijalainen, Vantaa
 24 75 v. Augusta Rytönen, Iisalmi
 60 v. Ruth Lehtonen, Hämeenlinna
 Viljo Salo, Forssa
 50 v. Aarne Hiltunen, Kuopio
 Sylvi Leppäluoto, Helsinki
 Onni Sakki, Kerava
 25 60 v. Armas Luonela, Lahti
 Aatos Ilmari Salmi, T're
 50 v. Martti Rantanen, Somero
 26 50 v. Aili Elo, Eura

Mirjam Heiskanen, Vuoksen-
 niska

- Aimo Simola, Turku
 27 80 v. Saima Saveri, Helsinki
 70 v. Erland Hinkkanen, Lahti
 Hilja Maria Kirjomies, H:ki
 60 v. Jussi Laaksonen, Turku
 Leo Oksanen, Popinniemi
 50 v. Aarne Ojalehto, Pori
 28 75 v. Laura Karjalainen, Kajaani
 70 v. Väinö Luoto, Perniö
 60 v. Erkki Halme, Lahti
 50 v. Kalle Toivasjärvi, Nokia
 29 75 v. Hanna Pitkänen, Rantaperkiö
 60 v. Anni Eskelinen, Kerava
 Irja Skofelt, Kuusankoski
 Kerttu Virtanen, Pori
 50 v. Valma Granfors, Kaskinen
 30 50 v. Antti Ahola, Mäntsälä
 Anne Karjalainen, Kemi
 Eino Koskela, Keuruu
 Antti Rantanen, Kajaani

JOULUKUU

- 1 70 v. Impi Kanerva, Vehkalahti
 60 v. Niilo A. Koskinen, Kaipola
 Edit Uusimäki, Helsinki
 50 v. Reino Huhtanen, Helsinki
 Aulis Piilikangas, Jyväskylä
 2 90 v. Vihtori Ketola, Viiala
 60 v. Hellä Lehto, Espoo
 Anni Nättinen, Lahti
 50 v. Arvo Humpi, Uusikaupunki
 Antti Hyvönen, Kuopio
 Aune Rantanen, Kajaani
 Irja Virtanen, Tampere
 3 70 v. Vilho Ahonen, Tampere
 Saimi Niininen, Helsinki
 60 v. Eero Ahonen, Jyväskylä
 Toivo Nummi, Savonlinna
 Eino Riikonen, Vuoksenniska
 50 v. Aira Rättö, Haapamäki
 Rauni Sipilä, Sääksjärvi
 4 70 v. Alvar Hulten, Lohja
 Yrjö E. Laine, Helsinki
 Ilmi Niku, Kuusankoski
 60 v. Toivo Viikho, Koivula
 50 v. Aino Karell, Espoo
 Liisa Tuomi, Pori
 5 75 v. Hilja Tura, Kotka
 70 v. Hulda Wessman, Eura
 60 v. Rino Riuttala, Karhula
 Niilo Salmivesi, Kotka
 50 v. Irja Kauppinen, Iisvesi
 Martti Rusanen, Kouvola
 6 75 v. Fanny Toivonen, Turku
 70 v. Lyyli Ceder, Tampere
 50 v. Martta Kotiranta, Hollola
 7 80 v. Anni Myyriläinen, Lahti
 70 v. Juho Matikainen, Imatra
 Albert Vuori, Turku
 60 v. Anni Mikkola, Nokia
 Oiva Peltonen, Popinniemi
 Arvi Tikka, Karhula
 7 50 v. Aune Harakka, Ruokolahti
 Impi Koskinen, Tainionkoski
 8 60 v. Väinö Peltola, Lahti
 50 v. Matti Mäkinen, Pori

- Reino Ojalammii, Kauhava
Eino Palonen, Nivala
Uuno Tammi, Korpilahti
Aino Tiisanen, Kuusankoski
9 85 v. Alfred Railo, Seinäjoki
70 v. August Puhakka, Vehkalahti
60 v. Anni Juura, Inkeroinen
Eino Lavén, Pori
50 v. Anna-Maria Aho, Karkkila
Unto Axberg, Turku
Heimo Linna, Seinäjoki
Simo Päivinen, Jyväskylä
Alpo Virtanen, Helsinki
10 70 v. Toivo Niilonen, Kotka
50 v. Vieno Ahola, Kotka
Vilho Juuti, Savonlinna
11 60 v. Kaisa Vilenius, Kotka
12 80 v. Lydia Vuorio, Helsinki
70 v. Saara Leppäkoski, Forssa
Dagmar Mykkänen, Hamina
60 v. Anna Ahonen, Keuruu
50 v. Pentti Veitto, Tampere
13 60 v. Reino Lindberg, Karhula
Severi Nieminen, Helsinki
50 v. Kalle Koskinen, Turenki
Sanelma Laine, Salo
14 60 v. Lauri Juurusoja, Toijala
Johan Muurimäki, Tampere
50 v. Taimi Arola, Voikkaa
15 70 v. Karin Eräkari, Leppävaara
Taavi Hietanen, Voikkaa
Hilma Nokelainen, Vuoksen-
niska
60 v. Emil Båtsman, Kuusankoski
50 v. Väinö Tapaninmäki, Keuruu
16 85 v. Heikki Korhonen, Kajaani
60 v. Aino Laine, Kuusankoski
Sigfrid Lindfors, Helsinki
50 v. Antti Mäki, Jämsä
17 70 v. Katri Lehto, Hämeenlinna
60 v. Uuno Sirainen, Haapajärvi
50 v. Rakel Keskiyry, Hyvinkää
Väinö Koivunen, Sääksjärvi
Lauri Vickström, Lohja
18 75 v. Kalle Altti, Helsinki
60 v. Eeva Urhonen, Toijala
50 v. Orvo Hämäläinen, Kotka
Olavi Leimola, H:gin mlk.
Lempi Puuronen, Kajaanin
mlk.
19 75 v. August Vuorio, Salo
60 v. Siiri Luukkanen, Simpele
50 v. Elsa Jokinen, Hämeenlinna
Paavo Myllymäki, Mänttä
Yrjö Sirén, Jyväskylä
20 70 v. Arvi Janhonen, Pori
60 v. Arvo Jokinen, Hyvinkäänylä
Martta Väinikka, Vuoksen-
niska
50 v. Reino Suoninen, Imatra
21 75 v. Tuomas Karhu, Lohja
Aukusti Sorvali, Varkaus
70 v. Iivari Kolehmainen, Imatra
Hilda Toijonen, Lahti
60 v. Tyyne Paasivuori, Helsinki
Felix Siltanen, Turku
Aune Vierinen, Laihia
50 v. Kaarlo Mäkinen, Lahti
Tuomi Paananen, Viitasaari
Tyyne Yli-Knuuttila, Eura
22 60 v. Vilho Korkeakoski, Kemi
Frans Salo, Harjavalta
Alma Tikkanen, Turku
50 v. Pauli Patronen, Sonkakoski
23 70 v. Juho Arponen, Joutseno
60 v. Leo Koskinen, Kotka
Anna Lod, Nokia
Kosti Onjukka, Otanmäki
24 80 v. Impi Sievänen, Keuruu
70 v. Kalle Sirén, Kuusankoski
60 v. Eino Laaksonen, Loimaa
24 50 v. Toivo Metro, Petäjäskoski
Oiva Metsäranta, Helsinki
25 60 v. Elsa Juntunen, Kajaani
50 v. Heikki Aaltonen, Tampere
Kalervo Andersson, Turku
Aarne Hakolampi, Vaala
26 85 v. Fanni Jylhä, Turku
26 80 v. Olga Auvo kari, Helsinki
60 v. Helmi Eloranta, H:gin mlk.
Helmi Hulkkonen, Savonlinna
50 v. Lempi Helenius, Tainionkoski
Antti Koponen, Savonlinna
Kauko Matinmäki, Helsinki
Tyyne Nousiainen, Tainionk.
Aino Salmi, Ulvila
27 85 v. Frans Peltonen, Lohja
70 v. Wilhelm Broman, Imatra
Hilma Raita, Kuusankoski
Armas Vahtera, Uskela
Uuno Ohman, Kotka
60 v. Ester Flinck, Tampere
Milda Oksanen, Riihimäki
Mauno Puholainen, Kajaani
50 v. Eero Fri, Uusikaupunki
Teuvo Jauhiainen, Espoo
28 70 v. Aili Hunsari, Myllykoski
Hilda Rautiainen, Karhula
Eino Suikkanen, Inkeroinen
60 v. Aino Kulokari, Helsinki
Kaarlo Someri, Salo
50 v. Sylvi Saari, Hämeenlinna
E. Taavitsainen, Iisvesi
29 70 v. Tyyne Vikman, Hamina
60 v. Irja Koho, Tampere
50 v. Paavo Karppinen, Vaala
Sylvi Karvonen, Äänekoski
Irma Lukkarinen, Kemi
30 80 v. Aina Kivekäs, Tampere
60 v. Helmi Nevalainen, Karhula
Väinö Palo, Kookola
50 v. Onni Anttila, Turenki
Aleksanteri Kangas, Saaren-
kylä
Hilkka Virtanen, Kerava
31 80 v. Jenny Kantola, Pietarsaari
60 v. Ester Riuttanen, Valkeakoski
50 v. Leo Aapro, Myllykoski

MUISTIINPANOJA

Osoitehakemisto

SOSIALIDEMOKRAATTISET PUOLUE-JÄRJESTÖT

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue:
Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3. Puheenjohtaja Rafael Paasio. Puoluesihtööri Kaarlo Pitsinki.

Sos.-dem. Puoluetoimisto:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3. Toimisto: 9—1630, lauantaisin 9—13 (kesäaikana 9—15.30, toim. lauantaisin suljettu). Puhelimet: keskus 76 57 66, puoluesihtööri 77 24 10, taloudenhoitaja 77 20 52, toimistosihtööri 77 39 93, järjestösihtööri 77 47 21, tiedotussihtööri 77 44 28, kunnallisasiat 77 47 42. Julkaisujen toimitus, julk. tilaukset, kassa, kunnallisasiat, opintoasiat, järjestäjät, rekisteriasiakonekirjoittajat keskuksen kautta. Postisiirtotilin numero 7990.

Sos.-dem. Eduskuntaryhmä:

Helsinki, Eduskuntatalo. Puheenjohtaja Veikko Kokkola, varapuheenjohtajat Veikko Helle ja Eino Raunio, taloudenhoitaja Meeri Kalavainen, puh. 44 00 51 (keskus), sihtööri J. Kolamo 44 00 51/232.

Helsingin Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Helsinki 53, Paasivuorenk. 5. Siht. Aulis Leppänen, puh. 77 11 82, keskus 70 870.

Uudenmaan Sosialidemokraattinen Puuri ry.:

Toimisto: Helsinki 53, Paasivuorenk. 5. Sihtööri Kauko Tapaninen, puh. 77 72 38 ja 77 24 93.

Turun l. et. Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Turku, Eerikinkatu 30. Työväentalo. Sihtööri Aarno Lindeqvist, puh. 921—14 405.

Satakunnan Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Pori, Annankatu 13. Sihtööri Tauno Kallio, puh. 13 058, puh. 15 591 kotiin.

Etelä-Hämeen Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Hämeenlinna, Raatihuoneenkatu 16, Sihtööri Voitto Penttinen, puh. 917—22 378.

Pohjois-Hämeen Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Tampere, Hämeenpuisto 28. Sihtööri Hannu Lammimäki, puh. 931—26 963 ja 931—24 128.

Kymen l. Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Kotka, Kotkankatu 7. Sihtööri Mauno Hirvisaari, puh. 952—12 468 ja 952—12 853.

Mikkelin l. Sosialidemokraattinen Piiri-järjestö ry.:

Toimisto: Mikkelä, Porrassalmenkatu 21. Sihtööri Martti Åberg, puh. 11 561.

Kuopion Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Kuopio, Puijonkatu 23. Sihtööri Keijo Suksi, puh. 971/12 359.

Joensuun Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Joensuu, Työväentalo, Kauppakatu 23. Sihtööri Eero Sorsa, puh. 22 149.

Sos.-dem. Puolueen Keski-Suomen Piiri ry.:

Toimisto: Jyväskylä, Kauppakatu 30. Sihtööri Maunu Ihalainen, puh. 941/11 423.

Vaasan l. Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Seinäjoki, Keskusk. 17. Sihtööri Eeli Lepistö, puh. 22 670.

Oulun Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Oulu, Pakkahuoneenkatu 26. Sihtööri Erkki Koponen, puh. 14 973.

Lapin Sosialidemokraattinen Piiri ry.:

Toimisto: Rovaniemi, Maakuntakatu 16. Sihtööri Pauli Kinnunen, puh. 40 74.

Kajaanin Sos.-dem. Piiri ty.:

Toimisto: Kajaani, Lönnrotinkatu 3. Sihtööri Leevi Kovalainen, puh. 23 81.

Suomen Ruotsalainen Työväenliitto Finlandsvenska Arbetarförbundet:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3. Sihtööri Kaj Laxen, puh. 76 57 66 (keskus)

Sos.-dem. kansanedustajien kotiosoitteet

Aalto, Lyyli, Turenki, puh. 917-82 341 tai 917-82 342

Ahonen, Arvo, Jyskä, puh. 941-16 680
Breilin, Reino, Yrjönkatu 2, Salo, puh. Salo 2 308

Burman, Pauli, Paasivuorenk. 8 B 29, Hki 53, puh. 77 64 14

Eskman, Margit, Kunnalliskoti, Pori 2, puh. 12 028

Flinck, Anni, Kalevanpuistotie 19 C 126, Tampere, puh. 931-50 476

Haapasalo, Kalervo, Olavinkatu 6, Mikkelä, puh. 11 024

Halme, Antti, Väinölänk. 14 B 20, Kaleva, Tampere 931-53 693

Helle, Veikko, Nummela, puh. 913-22 360

Hellsten, Voitto, Rauhankatu 15 B 39, Turku, puh. 921-27 322
 af Heurlin, Kaarlo, Kilo, puh. 40 824
 Hostila, Sulo, Kymnjoentie 6, Karhula, puh. 952-62 088
 Hykkäälä, Heikki, Arvilantie 16, Kuusankoski, puh. 951-86 497
 Häkkinen, Eero, Vuorelank. 7, Kuopio, puh. 971-12 577
 Kalavainen, Meeri, Nallenpolku 4 F 81, Tapiola, puh. 46 20 10
 Karkinen, Seija, Hernesaarenk. 5 C 54, H:ki 15
 Knuuti, Urho, Alhonkatu 20, Kemi, puh. 2100
 Knuuttila, Sakari, Päivärinnantie 4, Jyväskylä, puh. 941-12 349
 Kokkola, Veikko, Heikinkatu 4 A 22, Kotka, puh. 952-11 656
 Koskinen, Artturi, Karstula, puh. 106
 Kuusi, Pekka, Riihitie 8 C 42, H:ki 33, puh. 48 49 79
 Käkälä, Valto, Lappeenranta, puh. 10 544
 Laaksonen, Mikko, Otsolahdentie 13 C, Tapiola, puh. 46 15 93
 Leskinen, Väinö, Pohjolankatu 43 A 2, H:ki 60, puh. 79 18 73
 Lillqvist, Bror, Västermalmstorget 3 A 5, Jakobstad, puh. 11 081
 Lindeman, Lars, Aleksis Kivenkatu 16 B, H:ki 50, puh. 77 11 17
 Linna, Ilmari, Virkkala, puh. 912-4 328
 Luja, Sinikka, Jääskeläntie 19, Lintuvaara, puh. 40 52 50
 Matilainen, Kalle, Tainionkoski, 2 kp., puh. Imatra 2 206
 Mattila, Veikko, Ähtäri, puh. 33
 Mäkelä, Uljas, Seminaarinkatu 3, Rauma, puh. 12 476
 Mäkinen, Väinö, Laaksokatu 10, Riihimäki, puh. 914-33 970
 Nevalainen, Valde, Aarnivalkeantie 3, Tapiola, puh. 46 24 04
 Niskanen, Esko, Vaskitorventie 11 as. 2, Turku, puh. 921-35 71 56
 Paananen, Ilmo, Nenonpelto, Pieksämäki, puh. 1061
 Paasio, Rafael, Turku, Puutarhak. 11-13 B 79, puh. 921-17 355
 Paasivuori, Tyyne, Käpyläntie 11, H:ki 60, puh. 79 03 00/481
 Partanen, Ensio, Lounaank. 3, Lahti, puh. 918-23 607
 Pennanen, Antti, Mäyränp. 9, Joensuu, puh. 31 246
 Perheentupa, Antti, Vanhakoivisto, Pori, puh. 23 240
 Punttila, Lauri, Pohjolankatu 64, H:ki 60, puh. 79 07 94
 Raunio, Eino, Myllykatu 11, Forssa, puh. 11 439
 Rodén, Akseli, Vanha Vaasa, puh. 37 590
 Salama, Aune, Lehtisaari, Säynätsalo, puh. 941-40 106
 Salo, Arvo, Vuorenpiekkontie 5 A 64, H:ki 82, puh. 78 69 07
 Sandelin, Valdemar, Aarik' alan atu 2, Takahuhti, T're 931-54 557
 Siltanen, Sylvi, Linnankatu 47 A 32, Turku, puh. 921-17 120

Siren, Eino, Mäkitie 6, Tikkurila, puh. 83 13 31
 Takki, Uuno, Solnantie 12, H:ki 33, puh. 48 01 41
 Terästö, Edit, Niiralank. 10 E 81, Kuopio, puh. 971-15 942 tai 971-15 925
 Tikkanen, Ville, Kettukalliontie 4, Kaajani, puh. 2 417
 Vilponiemi, Väinö, Kiertokatu 8 as. 13, Pori, puh. 23 364
 Virtanen, Viljo, Heikinpohjantie 14, Savonlinna, puh. 22 395
 Voutilainen, U. H., Vihtiläntie 6, Lieksa, puh. 51
 Väyrynen, Antero, Merikoskenkatu 2 A 25, Tuira, puh. 12 947

MUUT SOSIALIDEMOKRAATTISET JÄRJESTÖT

Helsinki 55, Sturenk. 27. puh. 77 56 48, siht. Ilpo Rossi.
Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto:
 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 9, puh. 76 40 93. Sihteeri Erkki Kuoppala. puh. 76 40 92.
Päivän Nuorten Kannatusyhdistys:
 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 9. Puheenjohtaja Viljo Rantala. Toimiston puh. 76 40 93.
SDR-nuoret:
 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 9, puh. 76 30 93.
Kristillisten sosialidemokraattien liitto:
 Sihteeri past. Teuvo Aalto, Luuvaniementie 3, H:ki 35, puh. 48 33 25.
Sos.-dem. Naisten Keskusliitto:
 H:ki 53, Paasivuorenk. 3, puh. 76 57 50
 Keskus 76 57 66. Puh.joht. S. Siltanen, siht. Taimi Rinne-Virolainen.
Sos.-dem. Nuorison Keskusliitto:
 H:ki 53, Paasivuorenkatu 5, puh. 76 27 25. Puheenjohtaja Väinö Vilponiemi, sihteeri Martti Pöysälä.

YLEISIÄ TYÖVÄENJÄRJESTÖJÄ

Kuntoliikunnan Keskusliitto ry
 Helsinki 51, L. Brahenkatu 2, puh. 76 46 83.
Kotien Puolesta Keskusliitto:
 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3 B, puh. 76 57 66-48.
„Iina Sillanpään Seura:
 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3 B, puh. 76 57 66
Suomen Pienviljelijäin Liitto:
 Helsinki 17, Maneesikatu 2a A, puh. 62 92 36
Suomen Työväen Musiikki-liitto:
 Tampere, Työväentalo. Sihteeri Pekka Alén, puh. 931-24 957
Työväen Matkailuliitto:
 Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5, puh. 71 48 43
Työväen Näyttämöiden Liitto:
 Helsinki 10, Vuorikatu 6 A, puh. 63 99 08

Työväen Sivistysliitto:

Helsinki 53, IV 3—5 F, puh. 71 72 44 (keskus). Sihteeri Olavi Hurri, puh. 77 46 38. Opintojohtaja, puh. 77 10 67, tiedotussihteeri 76 14 07, kirjeopisto 77 15 09.

Työväen Urheiluseurojen Keskusliitto (TUK):

Helsinki 51, Brahenk. 2, puh. 71 14 88. Sihteeri Martti Tynkkynen.

TALOUDELLISIA JÄRJESTÖJÄ**Helsingin Asuntokeskuskunta Haka:**

Helsinki 55, Hämeentie 68, puh. 70 371

Kultareuna ry.:

Helsinki 12, Bulevardi 24 B, puh. 63 84 22

Kansan Matkatuomisto Oy:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5, puh. 77 49 22, 77 47 82, 77 47 90, 77 47 43

Lomaliitto ry.:

Helsinki 53, II linja 17, puh. 71 64 22

Kustannusosakeyhtiö Tammi:

Helsinki 50, Hämeentie 15, puh. 70 355

Kulutusosuuskuntien Keskusliitto (KK):

Helsinki 10, Mikonkatu 17. Edistysmielisten osuuskappojen yhteistyöjärjestö. Puh. 10 491.

Kotien Messut:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3 B, puh. 76 57 66-47

Lasten ja Nuorten Puolesta kukkaisrahasto:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3 B, puh. 76 57 66-49

Osuustukkukauppa (OTK):

Edistysmielisten osuuskappojen tukkuliike, Helsinki 50, Hämeentie 19, puh. 70 731.

Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Kansa, Keskinäinen Vahinkovakuutusyhtiö Kansa:

Helsinki 50, Hämeentie 33, puh. 70 751

Työväen Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva:

Tampere, Hämeenkatu 25, puh. 931-27 670. Helsingin toimisto, Paasivuorenkatu 3, puh. 71 62 44

T-LEHDISTÖ**Työväenlehdistö ry.:**

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3, puh. 777 638. Keskus 765 766.

Työväen Sanomalehtien Tietotoimisto (TST):

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3. Puh. 771 837, 772 285, 770 566. Keskus 765 766.

Suomen Sosialidemokraatti:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3. Puhelimit: toimitus 772 548 (ulkolinjapuh.), 771 234 (urheiluos), toimituskanslia 773 137. Konttori 773 064 ja 771 937.

Eteenpäin:

Kotka, Kotkank. 9. Puhelimit: päätoim. 952—14 464, toimitus 952—14 461, konttori 952—14 460, toim.joht. 952—14 460.

Hämeen Kansa:

Hämeenlinna, Kasarminkatu 7. Puhelimit: toimitus 917—22 264, 917—23 662, konttori 917—22 263, toim.joht. 917—22 262.

Kansan Lehti:

Tampere, Hämeenpuisto 21. Puhelimit: toimitus 931—30 600 (keskus), päätoim.suor. 931—24 895 toim.joht.suor. 931—24 765.

Pohjois-Karjala:

Joensuu, Koulukatu 30. Puhelimit: toimitus 22 518, konttori 22 383.

Pohjanmaan Kansa:

Vaasa, Pitkätie 48. Puhelimit: toimitus 13 771, konttori 13 261, toim.joht. 12 487.

Pohjolan Työ:

Oulu, Pakkahuoneenkatu 26. Puhelimit: toimitus 12 597, 13 599, konttori 13 597.

Saimaan Sanomat:

Lappeenranta, Koulukatu 19. Puhelimit: toimitus 10 464, 11 272, konttori 11 020, tal.hoit. 10 720.

Svenska Demokraten:

Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3. Puhelimit: toimitus 775 924, konttori 772 370.

Turun Päivälehti:

Turku, Käsityöläiskatu 10. Puhelimit: toimitus 921—13 088, konttori 921—13 380.

Uusi Aika:

Pori, Antinkatu 15. Puhelimit: toimitus 12 644, 12 652, konttori 12 651.

T-LEHDISTÖN KIRJAPAINOT:

Helsinki: Paasipaino, Paasivuorenkatu 3, puh. 773 668.

Kotka: Eteenpäin Oy, Kotkankatu 9, puh. 952—11 546.

Hämeenlinna: Oy Hämeen Kansa, Kasarminkatu 7, puh. 917—21 778.

Tampere: Tampereen Keskuspaino, Hämeenpuisto 21, puh. 931—23 961.

Lappeenranta: Kustannus Oy Kansan Työ, Koulukatu 19, puh. 10 720.

Joensuu: Kansan Voima Oy, Koulukatu 30, puh. 23 336.

Vaasa: Oy Kirjapaino Ab, Pitkätie 48, puh. konttori 13 261, faktori 11 711, toim.joht. 12 487.

Oulu: PT-paino Oy, Kansankatu 31, puh. 16 153.

Turku: Lounais-Suomen Kirjapaino Oy, Käsityöläiskatu 10, puh. 921—13 370.

Jyväskylä: Työn Voiman Kirjapaino, Puistokatu 1, puh. 941—12 286.

Pori: Oy Kehitys, Antinkatu 15, puh. 14 000.

Mikkeli: Oy Vapaus, Olkkolankatu 5, puh. 13 150.

MUITA TYÖVÄENLEHTIÄ

Ammattijärjestö: Helsinki 52, Paasivuorenkatu 5, puh. 765 500 (keskus).

Aikamme Kuvastin: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3, toimitus ja konttori puh. 765 766 (keskus).

Sos.-dem. Naisten Viesti: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3, puh. 765 766 (keskus).

Kotkaviesti: Helsinki 55, Sturenkatu 27, puh. 775 648.

Nuorin Siivin: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 15, puh. 762 725 (keskus).

Pelto ja Koti: Helsinki 17, Maneesikatu 2a A, puh. 629 236.

Raitis Kansa: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 9, puh. 764 092.

Sarastus: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 9, puh. 764 093.

Sosialistinen Aikakauslehti: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 3. Päätoimittaja, toimitussihteeri ja konttori 765 766 (keskus).

Työläisopiskelija: Helsinki 53, IV linja 3—5 F, puh. konttori 717 244 (keskus), toimitus 761 407.

Työväen Musiikkilehti: Tampere, Työväentalo, puh. 931—24 957.

Veljeys: Ilmari Kallio, Helsinki 63, Liesipolku 5 B, puh. 740 296, konttori postilokero 15 154, Hki 15. Elma Jaatinen.

OSUUSTOIMINNALLISIA LEHTIÄ

Elanto: toimitus ja konttori, Helsinki 53, Kaikukatu 2, puh. 70 531.

Me Kuluttajat ja Konsumenten: toimitus ja konttori: Helsinki 10, Mikonkatu 17, puh. 10 491.

Osuusliike ja Työtoveri: toimitus ja konttori: Helsinki 10, Mikonkatu 17, puh. 10 491.

TYÖVÄENLIIKKEEN LAITOKSET JA OPISTOT

Työväen Akatemia: Kauniainen, puh. 409 185. Joht. Väinö Liukkonen.

Työväen Arkisto: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 B. Avoimna klo 13—17 ja lauantaisin klo 10—14. Arkistonhoitaja Matti Nieminen, puh. 771 720.

Ammattiyhdistysopisto: Kiljava, puh. 275 869. Ay.opisto. Joht. J. Oksanen.

Väinö Voionmaan Opisto: Tampere, puh. 931—82 048. Joht. Annikki Saarela 931—82 049.

Pajulahden Urheiluoipisto: Nastola, Pajulahti. Puh. 918—44 126. Joht. Kalervo Tuominen.

Raittius- ja varhaisnuorisotyöopisto (Liitokoti): Veikkola, Tervalampi. Puh. 913—13 913.

Pohjolan Opisto: Haukipudas as. Puh. Oulu 71 509. Joht. Reino Pienimäki.

Työväen Muistietotöimikunta: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 B (Työväen Arkisto). Sihteeri Heimo Huhtanen tavattavissa klo 11—17, lauantaisin klo 10—14, puh. 771 720.

LOMAKODIT

Äitien Lomahuolto: Helsinki 53, Paasivuorenk. 5 A 44, puh. 76 53 82.

Aarnipirtti: Espoo, Kolmiranta, puh. Helsinki 86 80 05.

Hakalahti: Kuopio, Kelloniemi, puh. Kuopio 15 942.

Hietaranta: Lahti 3, Järventaus, puh. 918—84 154.

Hirvasranta: Pääskylähti, Nätki, puh. Savonlinna 5 715

Järvelä: Valkeakoski, Mälkiäinen, puh. 917—70 725

Kallioniemi: Helsinki, Katariinansaari, puh. Helsinki 87 98 48.

Kiviniemi: Rovaniemi, Norvajärvi, puh. Rovaniemi 83 314.

Koivumäki: Kirkkonummi, Lapinkylä, puh. Helsinki 26 62 33.

Koivuranta: Kajaani, Sokasaari.

Kotaranta: Kiljava, puh. Helsinki 27 58 79.

Lapin Lomakoti: Ivalo, Tsharmijärvi.

Lepola: Kaakamo, Alakaakamo.

Lepopirtti: Siuntio, puh. Helsinki 26 11 23.

Leporanta: Pyhtää, Heinlahti.

Leppäranta: Harju, Haarakallio.

Lomapirtti: Pieksämäki, Vangasjärvi, puh. Pieksämäki 2 086.

Metsäpirtti: Runni, puh. Runni 13.

Mäntyniemi: Mikkeli, Ihastjärventie, puh. Mikkeli 22 042.

Mäntyrinne: Rauma, Haapasaari, Otanmaa, puh. 938-22 033.

Nurmela: Vesanka, puh. 941-35 148.

Onnela: Haukipudas, puh. Oulu 71 258.

Pihlajisto: Pori, Kyläsaari, Kivini.

Ruskeapää: Tottijärvi, Pajulahti, puh. 931-14 007.

Saimaan Lomakoti: Ruokolahti, Salosaari, puh. Ruokolahti 133.

Sallan Lomakoti: Sallan, puh. Salla 23.

Saunamäki: Joutseno, Jänhiälä.

Seutulanharju: Rovaniemi, Kittiläntie, puh. Rovaniemi 3 303.

Solbacka: Piikkiö, Niemen Tuorla.

Tammilehto: Rymättylä, puh. 021-51 222.

Toninveräjä: Kämnniemi, puh. 931-83 102.

Tyynelä-Niemelä: Äänekoski, Niemelä, puh. Äänekoski 8 552.

Ykstammi: Eurajoki, Verkkokari, puh. 938-82 047.

VANHAINKODIT

Koteja Vanhuksille ry.: Ensikodintie 4, Hki, puh. 77 23 56.

Koivupirtti: Tampere, Mutkakatu 38.

Koskenrinteen Vanhainkoti: Kotka.

Käpyrinne: Helsinki 61, Koskelantie 26, puh. 79 06 22.

Mäntykoti (Oulu), Kuivastie 9, Tuira.

Taloustyöntekijäin Vanhainkoti, Helsinki 13, Tarkkampujankatu 1, puh. 36 055.

Viitaniemen Vanhainkoti, Jyväskylä, Viitaniemi.

ENSI-KODIT

Ensi Kotien Liitto: Helsinki 51, Ensikodintie 4, puh. 77 23 56.

Helsingin Ensi Koti, Helsinki 51, Ensikodintie 4, puh. 77 65 02, 77 23 56.

Keski-Suomen Ensi Koti, Jyväskylä, Salmela, puh. 941-12 417.

Lahden Ensi Koti, Nikkilänk. 51, puh. 918-32 221.

Lapin Ensi Koti, Rovaniemi, Lähteentie 3, puh. 3 994.

Oulun Ensi Koti, Oulu, Kangastie 9, puh. 3 482.

Tampereen Ensi Koti, Tampere, Mutkatu 38, puh. 931-51 285.

Turun Ensi Koti, Turku, Luolavuorentie 7, puh. 921-36 959.

Vuoksenlaakson Ensi Koti, Tainionkoski, puh. 2 282.

SOSIAALIMINISTERIÖN ALAISIA OSOTTEITA

Työneuvosto, Helsinki 10, Salomonk. 16, puh. 64 55 97.

Ensio Salonen, puheenjohtaja. Puh. 14 311.

Mirjam Sundström, sihteeri. Helsinki, Salomonk. 16, puh. 64 55 93.

Tapaturmavirasto, Helsinki, Pitkänsillanranta 3, puh. vaihte 70 841.

AMMATTIENTARKASTAJAT

Miespuoliset:

Onni Mäkipää, Helsinki, puh. 76 55 37.

Olavi Kuula, Tampere. Puh. 931-27 072, 27 072.

Raimo Soini, Turku. Puh. 921-11 413.

Alpo Sola, Lahti. Puh. 918-22 274.

Henrik Paatos, Lappeenranta. Puh. 11 657.

O. F. Nevalainen, Kuopio. Puh. 971-21 221.

Karl Poppius, Vaasa. Puh. 11 320.

Erkki Astola, Oulu. Puh. 12069.

Naispuoliset:

Hilkka Linna, Helsinki. Puh. 76 55 37, Tuulikki Pietilä, Tampere. Puh. 931-27 071, 27 072.

Pirkko Urvanto, Kuopio. Puh. 971-21 331.

Tuulikki Pietilä, Tampere. Puh. 931-27 071, 27 072.

Pirkko Urvanto, Kuopio. Puh. 971-21 221.

Helka Hyvärinen, Oulu. Puh. 15 420.

Apulaistarkastajat:

Kerttu Korhonen, Helsinki. Puh. 76 55 37.

Erkki Koski, Helsinki. Puh. 76 55 37.

Pentti Soininen, Helsinki. Puh. 76 55 37.

Olavi Karstunen, Helsinki. Puh. 76 55 37.

Pekka Niemi, yp., Turku. Puh. 921-11 413.

Mauno Vuorio, ap., Turku. Puh. 921-11 413.

H. F. Forslund, yp., Lahti. Puh. 918-22 274.

Matti Hakoköngäs, Kotka. Puh. 952-13 505.

Urho Vuorjoki, yp., Tampere. Puh. 931-27 071.

Helge Nyssönen, ap., Tampere. Puh. 931-27 071.

Vrjö Kalliomäki, ap., Tampere. Puh. 931-27 071.

Aimo Kaski, ap., Lappeenranta. Puh. 11 657.

Aarno Marttila, yp., Kuopio. Puh. 971-21 221.

Matti Viinikka, ap., Vaasa. Puh. 11 320.

Martti Mikkola, yp., Oulu. Puh. 15 420.

Työlaistarkastajat:

Lauri Huttunen, O. Blomfelt, Paul Koskinen, Elina Vuohio, Helsinki.

Urho Seemer, Turku.

Erkki Pohjankoski, Frans Rosberg, Lahti.

Valdemar Sandelin (virasta vapaa). Kaarlo Koskinen, Tampere.

Akseli Kardell, Lappeenranta.

Vilho Niskanen, Anton Puttonen, Kuopio.

Kauko Alanen, Vaasa.

Eino Aitamurto, Kaarlo Rautiainen, Oulu.

Sosiaalihuollon piiritarkastajat:

Irma Kallioa, Kouvola, Puh. 951-2 298.

Ismo Helenius, Joensuu. Puh. 22 656.

Ilmari Hirvelä, Oulu. Puh. 21 160.

Apulaistarkastajat:

Juhani Kaimio, Turku. Puh. 921-21 122.

SEKALAISIA OSOITTEITA

Asuntosäätiö, Tapiontori, puh. 461 921.

Eduskunta, puh. 440 051.

Helsingin Työväenyhdistys r.y.: Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5. Vahtimestari 771 958. Käpylän Työväentalo 791 095. Vallilan Työväentalo 773 031. HTY:n kerho 772 066.

Maalaiskuntien liitto, puh. 640 811.

Mainosrenkas, puh. 765 711.

Matkatoimisto Area, puh. 61 491.

Suomen Kaupunkiliitto, puh. 440 261.

Tapaturmantorjunta r.y., Helsinki 12,

Iso Roobertinkatu 20, puh. 658 688.

Työterveyslaitos, Helsinki 25, Haartmaninkatu 1. (Vaihte 8.30—

18, lauant. 8.30—12) 413 622.

Valtioneuvosto, puh. 14 311.

Valtion julkaisutoimisto, Helsinki 10, Annankatu 44. Vaihte 645 121.

Vuokralaisten Keskusliitto r.y., Helsinki 50, Hämeentie 33, puh. 776 184.

Yhdistysrekisteritoimisto, Helsinki 17, Mariankatu 9. Toimisto, puh. 631 788.

Teollisuuden Korjaamo- ja Voimalaitostyöväen Liitto:

Paasivuorenkatu 5, puh. 774 034. Puhjoht. Einari Virtanen, siht. E. Forsman.

Suomen Vaatetustyöläisten liitto r.y.:

Suomen Vaatetustyöläisten Työttömyyskassa, Helsinki 53, Paasivuorenkatu 5 A 11. Puh. 773 914. Pj. Otto Kuvaja, siht. Veikko Nissinen, puh. 770 541, kassanhoit. Helvi Tammelin, toimits. Hilkka Niemi.

A series of horizontal dashed lines for writing.

Nykyaikaisesti

Otan palkkani ja maksan laskuni Kansallispankin kautta. Toiveeni toteutan säästöluoton avulla.

KANSALLISPANKKI

siellä aina ystävä

KULTAMITALI- RAKETTIMME

kruunaavat juhlan.

TÄHTISADE- TIKKUMME –

kultamitalitikku

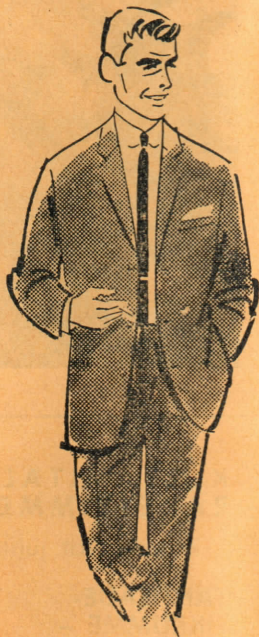
Niitä saatte rauta- ja urheiluliikkeistä.

Ilotulitus OY

Puh. 25 01 61

TÄMÄ PUKU ISTUU AINA.

sillä se on RENGAS-puku, jonka mitta-asteikossa on 9 varalotyyppeä ja 60 suuruusnumeroa. RENGAS-pukuja saatte Helsingissä vain Elannosta.

ELANTO

TAVARATALOT

Aleksanterink. 9 - Siltasaarenk. 8-10

Huumorin ystäville

KEKKOSKASKUT

Toimittaneet Pentti Huovinen ja Eino S. Repo, piirroskuvi-tus. Kirja esittää sekä tosia että perättömiä, kuitenkin aina nasevia kaskuja presidentistämme.

N. 100 sivua, 10,-/13,-.

Timo T. Kaukonen - Esko Kivikoski

VISANIEKKA

Tunnettujen tietokilpailumiesten laatima 1 500 tietokilpailutehtävää sisältävä oivallinen visailukirja.

179 sivua, 10,-/13,50.

WEILIN+GÖDS

PIMENNYKSIÄ

Vuonna 1967 on neljä pimennystä, kaksi auringon- ja kaksi kuunpimennystä. Vain toinen auringonpimennys on osittain näkyvissä Suomessa.

Kuunpimennykset sattuvat huhtikuun 24. ja lokakuun 18. pnä. Molemmat ovat täydelliset ja näkyvät Tyyneellä valtamerellä ja sitä ympäröivillä mantereilla.

Ensimmäinen auringonpimennys, joka on osittainen, tapahtuu toukokuun 9. pnä. Se näkyy Pohjois-Amerikassa, Pohjoisella Jäämerellä, Pohjois-Euroopassa ja Aasian pohjoisrannikolla. Suomen kohdalla näkyvyyden raja osuu suunnilleen Taivassalon—Turun—Siuntion linjalle; tämän linjan eteläpuolella pimennys ei näy. Helsingissä pimennys alkaa klo 18.08 ja loppuu klo 18.26; tällöin peittyy vain vajaa sadasosa auringon halkaisijasta. Pohjoisempaa pimennyksen laajuus on suurempi. Oulussa noin 11 %.

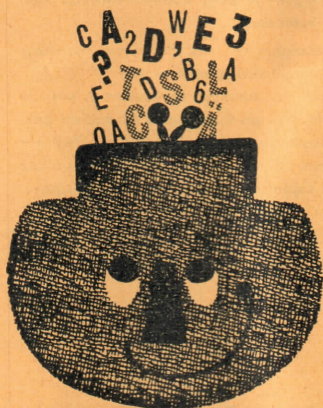
Vuoden toinen auringonpimennys on marraskuun 2. pnä. Se on täydellinen pienellä alalla Etelä-Atlantilla ja näkyy lisäksi Etelä-Afrikassa ja Etelämantereella.

MERKKIEN SELITYKSIÄ

☉ Aurinko. ☾ Uusi kuu. ♄ Ensimmäinen neljännes. ☿ Täysikuu. ♀ Viimeinen neljännes. S. lihavalla painettuna merkitsee pyhäpäivää. ⌚ k. 9,45 on luettava: kuu syntyy kello 9 ja 45 min. ☉ 3,14—21,22 aurinko nousee kello 3 ja 14 min. aamulla ja laskee kello 21 ja 22 min. illalla.) kuuluu edelliseen päivään. (kuuluu seuraavaan päivään. On huomattava, että kaikki ajat on merkitty Suomen laillisen keskiajan mukaan, joka on kaksi tuntia edellä Greenwichin keskiaurinkoaajasta eli 20 min. 11 sek edellä Helsingin keskiajasta. Auringon ja kuun nousu ja laskuajat koskevat kunkin taivaan-kappaleen keskipistettä.

ORTODOKSISEN KIRKON JUHLAT VUONNA 1967

Tammik. 1.	Uudenvuodenpäivä
— 6.	Herran kaste, loppiainen
Helmik. 2.	Herran temppeliintuominen
Maalisk. 19.	Palmusunnuntai
— 24.	Pitkäperjantai
— 25.	Neitsyt Marian ilmestys
— 26., 27.	Pääsiäinen
Toukok. 4.	Herran taivaaseen astuminen, helatorstai
— 14., 15.	P. Kolminaisuuden päivä, helluntai
Kesäk. 24.	Johannes Kastajan syntymä
— 29.	Apostolien Pietarin ja Paavalin päivä
Elok. 6.	Kristuksen kirkastuminen
— 15.	Neitsyt Marian kuolinpäivä
— 29.	Johannes Kastajan mestaus
Syysk. 8.	Neitsyt Marian syntymä
— 14.	Ristinpäivä
Lokak. 1.	Neitsyt Marian suojelus
Marrask. 3.	Karjalan valistajien päivä
— 21.	Neitsyt Marian temppeliinkäynti
Jouluk. 6.	Pyhän Nikolaoksen päivä
— 25., 26.	Kristuksen syntymä

TIETO ON ELINTASOA **työväen sivistysliitto**

4. linja 3-5 F, Hki 53. Puh. 71 72 44

Täydellinen vakuutus-
laitos

Henki- ja sairaus- sekä
eläkevakuutuksia

Palo-, murto-, tapaturma-,
auto-, liikenne- ja muita
vahinkovakuutuksia

KANSA-YHTIÖT

1 S Uudenv.päivä	○	9.27—15.20
2 M Aapeli	○	9.27—15.22
3 T Elmo, Elmer	☾	klo 16.19
4 K Ruut	○	9.25—15.25
5 T Lea, Leea	○	9.25—15.26
6 P Loppiainen Harri	○	9.24—15.28
7 L Aukusti, August	○	9.23—15.30

8 S 1. lopp.j.s. Hilppa	○	9.22—15.32
9 M Veikko, Veijo, Veli	○	9.21—15.34
10 T Nyyrikki	☾	klo 20.06
11 K Kari	○	9.18—15.38
12 T Toini	○	9.17—15.40
13 P Nuutti	○	9.16—15.42
14 L Sakari	○	9.14—15.44

15 S 2. lopp.j.s. Solja	○	9.13—15.47
16 M Ilmari, Ilmo	○	9.11—15.49
17 T Antto, Anton	○	9.09—15.51
18 K Laura	☾	klo 21.41
19 T Heikki, Henrik	○	9.06—15.56
20 P Henna	○	9.04—15.59
21 L Aune, Auni	○	9.02—16.01

22 S Septuages. Visa	○	9.00—16.04
23 M Eini, Eine, Enni	○	8.58—16.06
24 T Senja	○	8.56—16.09
25 K Paavo, Pauli	○	8.54—16.11
26 T Raino	☾	klo 8.40
27 P Viljo	○	8.50—16.16
28 L Kaarlo, Kalle, Kai	○	8.48—16.19

29 S Kynttilänpäivä		Valtteri
30 M Irja	○	8.43—16.24
31 T Alli	○	8.41—16.27

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31

Sosialidemokraattisen

Nuorison

Keskusliitto ry

Nuorisojärjestö on kodin ja koulun yhdysside.

Sen tarkoituksena on kasvattaa nuorista kansanvaltaisen näkemys-
myksen omaavia yhteiskuntakelpoisia yksilöitä.

Toiminnassaan se tarjoaa jäsenilleen hyviä harrastuksia ja viihdettä.

Vanhemmat, ohjatkaa lapsenne sosialidemokraattiseen nuorisotoimintaan.

Nuori – seuraa aikaasi – seuraa meitä.

Paasivuorenkatu 5 h 15
Helsinki 53

**Äänenkannattaja
NUORIN SIIVIN**

1 K Riitta	○ 8.39–16.29
2 T Aamu	☾ klo 1.03
3 P Valo	○ 8.34–16.35
4 L Armi	○ 8.32–16.37

5 S Laskiaissunn. Runebergin p.
Oivi ○ 8.29–16.40

6 M Terhi, Terhikki	○ 8.27–16.43
7 T Riku, Rikhard	○ 8.24–16.46
8 K Laina	○ 8.21–16.48
9 T Raija, Raisa	☼ klo 12.44
10 P Elina, Ellen, Elna	○ 8.16–16.54
11 L Talvikki	○ 8.14–16.56

12 S 1. rukousp. Elma	○ 8.11–16.59
13 M Sulo, Sulho	○ 8.08–17.02
14 T Voitto	○ 8.06–17.04
15 K Sipi, Sippo	○ 8.03–17.07
16 T Julia	○ 8.00–17.10
17 P Väinö, Väinämö	☾ klo 17.56
18 L Kaino	○ 7.55–17.15

19 S 2. paastonaj. s.	Eija
20 M Helinä, Heli, Hely	○ 7.49–17.20
21 T Keijo	○ 7.46–17.23
22 K Tuulikki, Tuulia	○ 7.43–17.25
23 T Salli, Salla	○ 7.40–17.28
24 P Matti, Matias	☺ klo 19.43
25 L Tuija	○ 7.35–17.33

26 S 3. paastonaj. s.	Nestori
27 M Torsti	○ 7.29–17.38
28 T Kalevalan p., Onni	○ 7.26–17.41

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

Jos onni pettää

vakuutus auttaa
jos se on otettu
ajoissa

KANSA-YHTIÖT

PAIENTIL- arvat

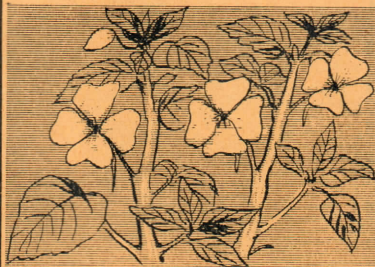
ovat erikoisalamme
Valmistamme ne no-
peasti ja edullisesti
ajanmukaisilla
koneilla.

— — — — —

Tampereen

KESKUSPAINO
KESKUSSITOMO

Hämeenpuisto 21
Puh. 23 961

1 K Alpo, Alvi, Alpi	○ 7.23—17.43
2 T Virva, Virve	○ 7.20—17.46
3 P Kauko	☉ klo 11.10
4 L Ari, Atro, Arsi	○ 7.14—17.51
5 S 4. paastonaj. s. Laila, Leila	
6 M Tarmo	○ 7.08—17.56
7 T Tarja, Taru	○ 7.05—17.59
8 K Vilppu	○ 7.02—18.01
9 T Auvo	○ 6.59—18.04
10 P Aura	○ 6.56—18.06
11 L Kalervo	☉ klo 6.30
12 S Marianpäivä Reijo, Reko	
13 M Tarvo	○ 6.47—18.14
14 T Matilda, Tilda	○ 6.44—18.16
15 K Risto, Kristian	○ 6.41—18.19
16 T Ilkka	○ 6.38—18.21
17 P Kerttu, Kerttuli	○ 6.35—18.24
18 L Eetu, Edvard	○ 6.32—18.26
19 S Palmusunnuntai Jooseppi	
	☉ klo 10.31
20 M Jaakkima, Aki	○ 6.26—18.31
21 T Pentti	○ 6.23—18.34
22 K Vihtori	○ 6.20—18.36
23 T Akseli	○ 6.17—18.38
24 P Pitkäperjantai Kaapo, Gabriel	
25 L Aija	○ 6.11—18.43
26 S Pääsiäispäivä Immanuel, Manu	
	☉ klo 5.21
27 M 2. pääsiäispäivä Sauli, Saul	
28 T Armas	○ 6.02—18.51
29 K Joonas, Jouni	○ 5.59—18.53
30 T Usko	○ 5.56—18.56
31 P Irma, Irmeli	○ 5.53—18.58

MAALISKUU

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

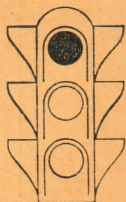
27

28

29

30

31

SEIS! ONKO TEILLÄ
TURVA
LIIKENNE- JA
AUTOVAKUUTUS

?

TYÖVAEN KESKINÄINEN
VAKUUTUSYHTIÖ

TURVA

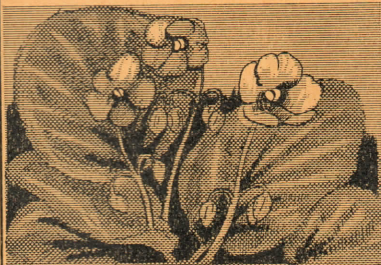
Raittius on terve, luonnollinen ja myönteinen väkijuomista vapaa elämäntapa.

Tämän puolesta toimii myös
Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto.

Julkaissut: **Raitis Kansa** aikuisille ja nuorille, **Sarastus** lapsille.

Liittokoti Vihdin Tervalammella tarjoaa hyvän kurssipaikan ja kesällä lomanviettomahdollisuuden.

Os. **Helsinki 53**, Paasivuorenk. 5 A 9. Puhelimet: toimisto 764 093, sihteeri 764 092, liittokoti 913-13 913.

1 L Pulmu ☾ klo 22.58

2 S 1. pääs. jälk. sunn. Pellervo

3 M Sampo	☉	5.43—19.05
4 T Ukko	☉	5.40—19.08
5 K Irene	☉	5.37—19.10
6 T Vilho, Ville	☉	5.34—19.13
7 P Allan, Ahvo	☉	5.31—19.15
8 L Suoma, Suometar	☉	5.28—19.18

9 S 2. pääs. jälk. sunn. Agricolan p.
Elias, Eelis ☉ 5.25—19.20

10 M Tero	☺	klo 0.20
11 T Verna	☉	5.19—19.25
12 K Julius	☉	5.16—19.27
13 T Tellervo	☉	5.13—19.30
14 P Taito	☉	5.10—19.32
15 L Tuomi	☉	5.07—19.35

16 S 3. pääs. jälk. sunn. Jalo

17 M Otto	☾	klo 22.48
18 T Valto	☉	4.59—19.42
19 K Päivi	☉	4.56—19.45
20 T Lauha	☉	4.53—19.47
21 P Anssi, Anselmi	☉	4.50—19.50
22 L Alina	☉	4.47—19.52

23 S 4. pääs. jälk. sunn. Yrjö, Jyrki

24 M Pertti, Albert	☺	klo 14.03
25 T Markku, Markus	☉	4.38—20.00
26 K Terttu	☉	4.36—20.02
27 T Merja	☉	4.33—20.05
28 P Ilppo, Ilpo	☉	4.30—20.07
29 L Teijo	☉	4.27—20.10

30 S Rukoussunnuntai Mirjam, Mirja

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

POHJOLAN TYÖ

POHJOIS-SUOMEN
SOSIALIDEMOKRAAT-
TISEN VÄESTÖN
ÄÄNENKANNATTAJA

TOIMISTOT

KAJAANISSA
KEMISSÄ
ROVANIEMELLÄ

TOIMITUS JA KONTTORI

OULU
Pakkahuoneenkatu 26

Pienviljelijä!

Liittomme suorittaa pätevää
maatilataloudellista ammatti-
neuvontaa.

Hoitaa tehokkaasti ammattikun-
tansa taloudellisia etuja.

Liiton tiedotuslehti kaikille jäse-
nille ilmaiseksi.

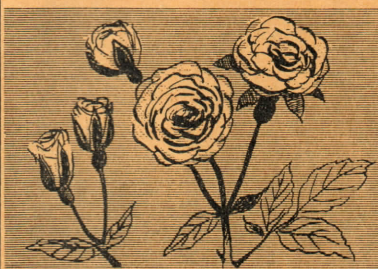
Liity Sinäkin jäseneksi maamme
valistuneimpaan maataloudelli-
seen yleisneuvontajärjestöön.

Suomen Pienviljelijäin Liitto r.y.

Maneesikatu 2 a A 14

Helsinki 17

Puh. 62 92 36 ja 63 77 25

- 1 M Vappu, Valpuri ☉ klo 12.32
2 T Vuokko ☉ 4.19—20.17
3 K Outi ☉ 4.16—20.19
4 T Helatorstai Ruusu
5 P Maini ☉ 4.11—20.24
6 L Ylmeri ☉ 4.08—20.27

- 7 S 2. rukousp. Helmi ☉ 4.06—20.29
8 M Heino ☉ 4.03—20.32
9 T Timo ☉ klo 16.55
10 K Aino, Aina, Aini ☉ 3.58—20.37
11 T Osmo ☉ 3.56—20.39
12 P Snellm. p. Lotta ☉ 3.53—20.41
13 L Kukka, Floora ☉ 3.51—20.44

- 14 S Helluntaip. Äitienpäivä Tuula
15 M 2. helluntaip. Sofia, Sonja
16 T Ester, Essi ☉ 3.44—20.51
17 K Maila, Maili ☉ klo 7.18
18 T Erkki, Eero, Eerik ☉ 3.39—20.56
19 P Emilia, Milja ☉ 3.37—20.58
20 L Lilja, Lilli ☉ 3.35—21.00

- 21 S Kolminaisuudenpäivä Kosti
22 M Hemminki ☉ 3.30—21.05
23 T Lyyli, Lydia ☉ klo 22.22
24 K Panu ☉ 3.26—21.09
25 T Urpo ☉ 3.24—21.11
26 P Vilma, Vilhelmiina ☉ 3.22—21.13
27 L Ritva ☉ 3.21—21.15

- 28 S 1. kolm. j. s. Alma ☉ 3.19—21.17
29 M Oiva ☉ 3.17—21.19
30 T Pasi ☉ 3.15—21.21
31 K Helka, Helga ☉ klo 3.52

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

Täydellinen vakuutus-
laitos

Henki- ja sairaus- sekä
eläkevakuutuksia

Palo-, murto-, tapaturma-,
auto-, liikenne- ja muita
vahinkovakuutuksia

KANSA-YHTIÖT

LUOVUTA
VERTA
PELASTA
ELÄMÄÄ

*Liity
Sinäkin*

SPR:n
Veripalveluun

1 T Teemu	○ 3.12—21.25
2 P Venla	○ 3.11—21.26
3 L Orvokki	○ 3.09—21.28

4 S 2. kolm. j. s. Puolustusv. lippuj.
Toivo ○ 3.08—21.30

5 M Sulevi	○ 3.07—21.31
6 T Kustaa, Kyösti	○ 3.05—21.33
7 K Suvi	

8 T Salomo, Salomon	☺ klo 7.13
9 P Ensio	○ 3.02—21.37
10 L Seppo	○ 3.01—21.38

11 S 3. kolm. j. s. Impi ○ 3.01—21.39

12 M Esko	○ 3.00—21.40
13 T Raili, Raila	○ 2.59—21.41
14 K Kielo	○ 2.59—21.42
15 T Vieno, Viena	☺ klo 13.12
16 P Päivi, Päivikki	○ 2.58—21.44
17 L Urho	○ 2.58—21.44

18 S 4. kolm. j. s. Tapio

19 M Siiri	○ 2.57—21.45
20 T Into	○ 2.57—21.46
21 K Ahti, Ahto	○ 2.57—21.46
22 T Paula, Liina	☺ klo 6.57
23 P Aatto, Aatu	○ 2.58—21.46

24 L Juhannusp. eli Joh. Kastajan p.
S. lipun p. Juhani ○ 2.58—21.46

25 S 5. kolm. j. s. Uuno ○ 2.59—21.46

26 M Jorma, Jarmo	○ 2.59—21.46
27 T Elvi	○ 3.00—21.46
28 K Leo	○ 3.01—21.45
29 T Pietari, Pekka	☺ klo 20.39
30 P Päiviö, Päivö	○ 3.02—21.44

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

HALLITUSKATU 19

TTY:n SUURRAVINTOLA

puh. 20 955 - 23 011

- maukkaita lounaita
- illallistanssiaiset joka ilta
- ikivihreää ja tuoreempaa tanssimusiikkia hyvien orkestereiden myötäilemänä

KAUPUNGINKELLARI

puh. 20 965

- moderni paikka "talon kivijalassa"
- maukkaat ruokapalat ja piristävä olut sammuttavat nälkänne ja janonne nopeasti ja huokealla

KATISKA

- viihtyisä itsepalveluravintola Hallituskadun ja puiston kulmassa
- aterioitte joko nopeasti tai rauhallisesti — kuten haluatte

ATERIOITTE TAI RENTOUDUTTE

1 L Aaro, Aaron	○ 3.03—21.44
2 S 6. kolm. j. s. Maria, Maija, Maikki	
3 M Arvo	○ 3.05—21.42
4 T Ulla	○ 3.06—21.41
5 K Unto, Untamo	○ 3.08—21.40
6 T Esa, Esaias	○ 3.09—21.39
7 P Klaus, Launo	☺ klo 19.00
8 L Turo	○ 3.12—21.37
9 S Kirkastussunnuntai	Ilta
10 M Saima, Saimi	○ 3.15—21.34
11 T Elli	○ 3.17—21.33
12 K Hermann	○ 3.18—21.32
13 T Ilari	○ 3.20—21.30
14 P Aliisa	☺ 17.53
15 L Rauni, Rauna	○ 3.24—21.27
16 S 3. rukousp. Reino	○ 3.26—21.25
17 M Ossi, Ossian	○ 3.28—21.23
18 T Riikka	○ 3.30—21.21
19 K Saara, Saija, Sari	○ 3.32—21.19
20 T Marketta, Maarit	○ 3.34—21.17
21 P Johanna, Hanna	☺ klo 16.39
22 L Leena, Matalaena	○ 3.38—21.13
23 S 9. kolm. j. s. Oili	○ 3.40—21.11
24 M Kirsti, Kristiina	○ 3.42—21.09
25 T Jaakko, Jaakob	○ 3.44—21.07
26 K Martta	○ 3.47—21.05
27 T Unikeonpäivä	○ 3.49—21.03
28 P Atso	○ 3.51—21.00
29 L Olavi, Olli, Uolevi	☺ klo 14.14
30 S 10. kolm. j. s.	Asta, Augusta
31 M Helena	○ 3.58—20.53

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

JYVÄSKYLÄN TYÖVAEN RAVINTOLAT

KANSANRAVINTOLA

Väinönkatu 7

TEATTERIRAVINTOLA

Kauppakatu 30

Viihtyisät ravintolasalit –
kohtuulliset hinnat

Tarjoamme hyviä ja huokeita
aterioita sekä herkкусuiden
annoksia

Paasi Ravintola

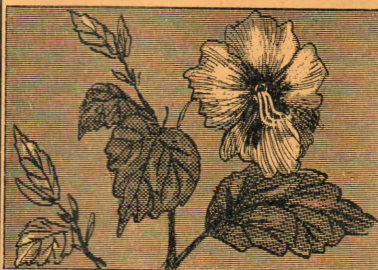
Paasivuorenkatu 5 P. 77 20 56
Juhlakerros 10–100 h. käynti B-portaasta

VALLILAN ravintolamme
Sturenkatu 27

I kerr. suosittu kansanravintola klo 9–23
II „ I lk teatteri „ „ 17–24
s. „ 15–24

P. 76 22 45

HTY.

1 T Maire	○ 4.00–20.51
2 K Kimmo	○ 4.03–20.48
3 T Vanamo, Linnea	○ 4.05–20.46
4 P Veera	○ 4.08–20.43
5 L Salme	○ 4.10–20.41

6 S 11. kolm. j. s. Toimi
☺ klo 4.48

7 M Lahja	○ 4.15–20.35
8 T Sylvi, Sylvia	○ 4.17–20.33
9 K Erja, Eira	○ 4.19–20.30
10 T Lauri, Lassi	○ 4.22–20.27
11 P Susanna, Sanna	○ 4.24–20.25
12 L Klaara	☺ klo 22.44

13 S 12. kolm. j. s. Keimo

14 M Onerva	○ 4.32–20.17
15 T Marjatta, Marja	○ 4.34–20.14
16 K Aulis	○ 4.36–20.11
17 T Verneri	○ 4.39–20.08
18 P Leevi	○ 4.41–20.05
19 L Mauno, Maunu	○ 4.44–20.02

20 S 13. kolm. j. s. Samuli
☺ klo 4.27

21 M Soini, Veini	○ 4.48–19.57
22 T Iivari, Iivo	○ 4.51–19.54
23 K Varma	○ 4.53–19.51
24 T Perttu	○ 4.56–19.48
25 P Loviisa	○ 4.58–19.45
26 L Ilma, Ilmi	○ 5.00–19.42

27 S 14. kolm. j. s. Vilja

28 M Tauno	☺ klo 7.35
29 T Iines, Iina	○ 5.08–19.33
30 K Eemil, Eemeli	○ 5.10–19.30
31 T Arvi	○ 5.12–19.27

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

Jos onni pettää

vakuutus auttaa
jos se on otettu
ajoissa

KANSA-YHTIÖT

SUUR- HELSINGIN OSUUSKASSA

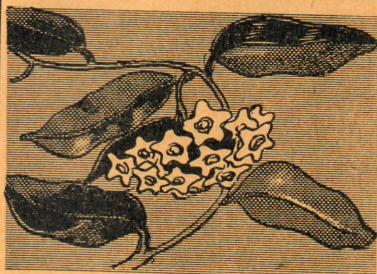
24

palvelupistettä
Suur-Helsingin
alueella

OSUUSKASSA

AIKAMME

PANKKIPALVELUA

1 P Pirkka	○ 5.15—19.24
2 L Sinikka	○ 5.17—19.21

3 S 15. kolm. j. s. Soili, Soile, Soila

4 M Ansa	☉ klo 13.37
5 T Mainio	○ 5.24—19.12
6 K Asko	○ 5.27—19.09
7 T Arho, Arhippa	○ 5.29—19.06
8 P Taimi	○ 5.31—19.03
9 L Isto	○ 5.34—19.00

10 S 16. kolm. j. s. Kalevi, Kaleva

11 M Santeri	☉ klo 5.06
12 T Valma	○ 5.41—18.51
13 K Orvo	○ 5.43—18.48
14 T Iida	○ 5.45—18.45
15 P Sirpa	○ 5.48—18.42
16 L Hellevi, Hillevi	○ 5.50—18.39

17 S 17. kolm. j. s. Aili ○ 5.53—18.36

18 M Tyyne, Tyyni	☉ klo 18.59
19 T Reija	○ 5.57—18.30
20 K Varpu	○ 6.00—18.27
21 T Mervi	○ 6.02—18.24
22 P Mauri	○ 6.04—18.20
23 L Mielikki	○ 6.07—18.17

24 S 18. kolm. j. s.

Auno

25 M Kullervo	○ 6.11—18.11
26 T Kuisma	☉ klo 23.44
27 K Vesa	○ 6.16—18.05
28 T Arja	○ 6.19—18.02
29 P Mikko, Mikael	○ 6.21—17.59
30 L Sorja	○ 6.23—17.56

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

Työväen perustama ja
hallitsema
vahinkovakuutuslaitos

**TYÖVÄEN KESKINÄINEN
VAKUUTUSYHTIÖ
TURVA**

**Haluamme
olla
mukana
kasvattamassa
lastasi**

Nuorten Kotkain
Keskusliitto r.y.
Sturenkatu 27
Helsinki 55
Puh. 77 56 48

1 S Mikkelinpäivä Rauno
2 M Valio ☉ 6.28—17.50
3 T Raimo ☾ klo 22.24
4 K Saila ☉ 6.33—17.44
5 T Inkeri ☉ 6.35—17.41
6 P Roine ☉ 6.38—17.38
7 L Pirkko, Pirjo ☉ 6.40—17.35

8 S 20. kolm. j. s. Hilja
9 M Ilona ☉ 6.45—17.29
10 T Aleksis Kiven p. ☾ klo 14.11
11 K Otso, Ohto ☉ 6.50—17.23
12 T Aarre, Aarto ☉ 6.52—17.20
13 P Taina ☉ 6.55—17.17
14 L Elsa ☉ 6.57—17.14

15 S 4. rukousp. Helvi, Heta
16 M Sirkka, Sirkku ☉ 7.02—17.08
17 T Saini ☉ 7.05—17.05
18 K Satu ☺ klo 12.11
19 T Uljas ☉ 7.10—17.00
20 P Kauno ☉ 7.12—16.57
21 L Ursula ☉ 7.15—16.54

22 S 22. kolm. j. s. Anitta
23 M Severi ☉ 7.20—16.48
24 T Asmo ☉ 7.23—16.45
25 K Sointu ☉ 7.25—16.43
26 T Amanda, Manta ☾ klo 14.04
27 P Helli, Hellä, Helli ☉ 7.30—16.37
28 L Simo ☉ 7.33—16.34

29 S 23. kolm. j. s. Urmas
30 M Eila ☉ 7.38—16.29
31 T Artturi, Arto ☉ 7.41—16.26

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

Sanomalehti

POHJOIS -KARJALA

Joensuu Koulukatu 30

Puhelimet:

Konttori 22 383

Toimitus 22 518

Kirjapaino 22 336

**ODOTETTU YSTÄVÄ
TUHANSISSA
KODEISSA**

ETEEENPÄIN

suosittu kymenlaaksolainen

• • •

Nettolevikki reippaasti
noususuunnassa

Sitä kehtaa lukea ja kaupata
naapurillekin

• • •

Konttori ja toimitus: Kotka,
Kotkank. 9. Puh. sarja 14 460

1 K Lyly	○ 7.43—16.23
2 T Topi, Topias	☉ klo 7.48
3 P Terho	○ 7.48—16.18
4 L Pyhäinpäivä	Hertta

5 S 24. kolm. j. s.	Reima
6 M Kustaa Aadolf	○ 7.56—16.11
7 T Taisto	○ 7.59—16.08
8 K Aatos	○ 8.01—16.06
9 T Teuvo	☉ klo 3.00
10 P Martti	○ 8.07—16.01
11 L Anja	○ 8.09—15.58

12 S 25. kolm. j. s.	Virpi
13 M Ano	○ 8.14—15.54
14 T Iiris	○ 8.17—15.51
15 K Vaula	○ 8.19—15.49
16 T Aarne, Aarno	○ 8.22—15.47
17 P Eino, Einari	☉ klo 6.52
18 L Jousia	○ 8.27—15.43

19 S Kirkkov. läh. viim. s.	Liisa
20 M Jalmari, Jari	○ 8.32—15.39
21 T Hilma	○ 8.35—15.37
22 K Silja, Selja	○ 8.37—15.35
23 T Klemetti	○ 8.39—15.33
24 P Lempi, Lemmikki	○ 8.42—15.31
25 L Katariina, Kaija	☉ klo 2.23

26 S Tuomiosunnuntai	Sisko
27 M Hilikka	○ 8.49—15.26
28 T Heini	○ 8.51—15.24
29 K Aimo	○ 8.53—15.23
30 T Antti, Antero	○ 8.55—15.21

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

Täydellinen vakuutus-
laitos

Henki- ja sairaus- sekä
eläkevakuutuksia

Palo-, murto-, tapaturma-,
auto-, liikenne- ja muita
vahinkovakuutuksia

KANSA-YHTIÖT

TURUN PÄIVÄLEHTI

Perust. 1899

Varsinais-Suomen
sosialidemokraattien
lehti

- 1 P Oskari ☉ klo 18.10
2 L Anelma ☉ 9.00—15.19
3 S 1. adventtisunnuntai Vellamo
4 M Airi, Aira ☉ 9.04—15.16
5 T Selma ☉ 9.05—15.15
6 K Itsenäisyyspäivä Niilo, Niko
7 T Sampsa ☉ 9.09—15.13
8 P Kyllikki, Kylli ☉ klo 19.57
9 L Anna, Anneli, Anni ☉ 9.13—15.12

- 10 S 2. adventtisunnuntai Ismo
11 M Taneli, Daniel ☉ 9.16—15.10
12 T Tuovi ☉ 9.17—15.10
13 K Seija ☉ 9.18—15.10
14 T Jouko ☉ 9.20—15.09
15 P Heimo ☉ 9.21—15.09
16 L Auli, Aulikki ☉ 9.22—15.09

- 17 S 3. adventtisunnuntai Raakel
☺ klo 1.21
18 M Aapo ☉ 9.24—15.09
19 T Iisakki, Iikka, Iiro ☉ 9.25—15.09
20 K Kerkko ☉ 9.25—15.09
21 T Tuomas, Tuomo ☉ 9.26—15.10
22 P Raafael ☉ 9.27—15.10
23 L Senni ☉ 9.27—15.11

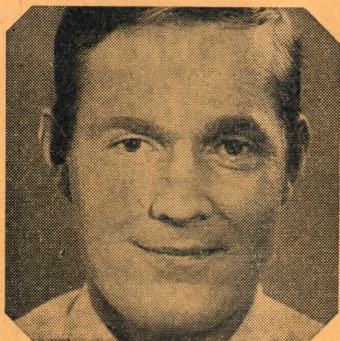
- 24 S 4. adventtisunnuntai Aatami,
Eeva, Eevi ☹ klo 12.48

- 25 M Joulupäivä ☉ 9.28—15.12
26 T 2. joulup., tapaninp. Tapani
27 K Johannes, Hannes ☉ 9.28—15.14
28 T Viattom. lasten p. ☉ 9.28—15.15
29 P Rauha ☉ 9.28—15.16
30 L Taavi, Daavid ☉ 9.28—15.17

- 31 S Joulun jälk. sunn. Sylvester

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31

Aikamme Pankki on Osuuskassa

**osuuskassan
asiakas
voi
hymyillä
enemmän**

**MYYMÄLÄT
TAVARATALOT
HOTELLIT JA
RAVINTOLAT**

ovat valmiina palvelemaan
Teitä Tampereen talousalu-
ella

OSUUSLIIKE

VOIMA

TAMPERE

Kaupunginhotelli

Tampere, Hämeenkatu 11
Hotelli • Ravintola • Baari

Sotkanvirta

**HOTELLI • RAVINTOLA
NOKIA**

Tampere, Hämeenkatu 10
Tanssia • kabareeohjelmaa

**SUOMEN
AMMATTI-
JÄRJESTÖ
R.Y.**

**TEHOKASTA JA
AJANMUKAISTA
PALVELUA**

- 24 toimipaikkaa
- myymälöitä
- myymäläauto
- ravintola
- E-säästökassa
- oma leipomo
- 109 toimihenkilöä
- 2148 jäsentä

ON EDULLISTA OLLA JÄSEN

PIHTIPUTAAN Ok

PIHTIPUDAS

SARAT, diagonaali-

puku- ja hamekankaat sekä peitehuovat,
jotka ovat varustetut ylläolevalla tavaramerkillämme,
taataan kestäviksi.

ORAVAISTEN VERKATEHDAS OY

Oravaistentehdas

TYÖVÄESTÖ

jäsenkuntamme valtaosa

Kansanliikkeenä E-osuuskauppaliike pohjaa ihmisyksilöihin ja heidän yhteistyöhönsä. Ikivanha talkooperinne on osuustoiminnassa saanut nykyaikaisen toteutuksen. Ihmisyksilöiden toimeliaisuus onkin ollut ja on edelleen osuustoiminnan käyttövoima.

E-liikkeiden jäsenkunta koostuu seuraavista ryhmistä:

Maanviljelijät ja heihin verrattavat	92 395	16,4 %
Maatalous- ja metsätyöläiset	33 288	5,9 %
Teknillisten ja vapaiden ammattien harjoittajat ja virkamiehet	43 620	7,8 %
Toimisto- ja huolintatyöntekijät	27 950	5,0 %
Myyntitehtäviä suorittavat henkilöt	41 341	7,4 %
Varasto- ja kuljetustyöntekijät	37 644	6,7 %
Palveluksia suorittavat henkilöt	34 418	6,1 %
Teollisuus- ja kaupunkityöväki	217 851	38,7 %
Muut, ryhmäjäsenet mukaan luettuna	33 873	6,0 %
Yhteensä	562 350	100 %

E-liikkeiden jäsenet voivat yleensä tarkastella niitä tuloksia, joihin yhteistyön avulla on päästy. Tulevien polvien kiittolisuus ja tunnustus kuuluu jäsenistölle ja ennen kaikkea niille naisille ja miehille, jotka osuusliikkeiden ja niiden keskusjärjestöjen hallintoelimissä ovat ratkaisevasti vaikuttaneet taloudellisen kansanvallan menestykselliseen toteuttamiseen käytännössä.

Osuusliike Oripää Oripää
Osuusliike Paavonseutu Saarijärvi
Osuusliike Pielinen Lieksa
Osuusliike Pohjankangas Kankaanpää
Osuusliike Salla Kemijärvi
Osuusliike Sata-Häme Humpkala
Osuusliike Satapohja Parkano
Osuusliike Satarengas Lauttakylä
Osuusliike Savonseutu Mikkeli
Osuusliike Sisä-Karjala Tohmajärvi
Osuusliike Suoja Rauma
Osuusliike Sydän-Häme Lammi
Osuusliike Tammi Forssa
Osuusliike Tarmola Turku
Osuusliike Tuki Karkkila
Osuusliike Työnvoima Varkaus
Osuusliike Tähtkä Salo
Osuusliike Vaasanseutu Vaasa
Osuusliike Valli Hamina
Osuusliike Vankka Vilppula
Osuusliike Varma Andelsaffär Pietarsaari
Otanmäen Osuusliike Otanmäki
Oulun Osuuskauppa Oulu
Pohjois-Päijänteen Osuusliike Korpilahti
Raja-Karjalan Osuusliike Nurmes
Taalintehtaan Osuuskauppa Taalintehtas
Taka-Lapin Osuusliike Ivalo
Tornionlaakson Osuusliike Pello
Vakka-Suomen Osuusliike Uusikaupunki
Vihdinseudun Osuusliike Ojakkala
Viitasaaren Osuuskauppa Viitasaari
Yläneen Osuusliike Yläne
Ylä-Savon Osuusliike Iisalmi

Useimmissa maamme kodeissa muistetaan vielä osuuskauppaliikkeen syntyvaiheet. Ellei noista puolen vuosisadan takaisista tapahtumista henkilökohtaisia muistoja olekaan, on niistä ainakin äiti tai isä kertonut. Kenties he ovat itsekin olleet omaa liikettä perustamassa.

Edistysmielinen osuuskauppaliike, joka 1964 otti käyttöönsä yhteisen E-tunnuksen, on tänään kuluttajille vielä tärkeämpi kuin vuosisatamme alussa. E-ketjuun ja sen palveluun voivat kuluttajat luottaa kaikkialla maassamme. Kuluttajat itse omistavat sen tuhannet myymälät, tavaratalot, hotellit, ravintolat ja tuotantolaitokset sekä johtavat niiden toimintaa.

E-OSUUSKAUPPALIIKE

isän ja äidin perustama – meidän omistama

KULUTUSOSUUSKUNTIEN KESKUSLIITTO